

ΠΜΣ
«Πολιτική, Γλώσσα και
Διαπολιτισμική Επικοινωνία»

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

**Ανιχνεύοντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία
στο Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή**

Μαρία Ανδρέου, ΠΓ2020301

**Μέλη Επιτροπής Εποπτείας : Καρράς Ιωάννης
Λίβας Σωτήριος
Καρλάφτη Φωτεινή**

Κέρκυρα 22-03-2023

Η Μαρία Ανδρέου γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Ανιχνεύοντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία στο Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή» αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής πρωτότυπης εργασίας και όχι αντιγραφή άλλης δημοσιευμένης εργασίας. Επιπλέον, όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Αφιερώνεται στον γιο μου Μιχάλη που είναι σήμερα στην αγκαλιά μου

υπενθυμίζοντάς μου ότι οι δυσκολίες υπάρχουν για να γινόμαστε πιο δυνατοί !

*"We are the world
We are the children
We are the ones
who make a brighter day,
so let's start giving
There's a choice we're making
We're saving our own lives
It's true we'll make a better day,
just you and me..."*

Jackson M. and Richie, L. 1985

Περίληψη

Ενόψει των αλληλεπιδράσεων που λαμβάνουν χώρα στην πολυπολιτισμική Ελλάδα κυρίως λόγω της μετανάστευσης ενδιαφέρον εγείρει η στάση των σωμάτων ασφαλείας απέναντι σε αυτό το φαινόμενο. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι να εντοπίσει εάν τα στελέχη του Λ.Σ.-ΕΛ.Ακτ. είναι διαπολιτισμικά ευαίσθητα, σε τι βαθμό και αν επηρεάζεται η διαπολιτισμική τους ευαισθησία από μεταβλητές όπως το φύλο, η ηλικία, η οικογενειακή κατάσταση, το επίπεδο σπουδών, οι ξένες γλώσσες, η προϋπηρεσία, η θέση και η Υπηρεσία που εργάζονται, τα ταξίδια στο εξωτερικό κ.ά. Ενδιαφέρει επίσης η γενικότερη στάση τους προκειμένου αναδειχθούν οι πεποιθήσεις τους συνολικά για τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Για να επιτευχθεί ο στόχος διενεργήθηκε ποσοτική έρευνα σε δείγμα εκατόν τριών (103) εν ενεργεία στελεχών που υπηρετούν σε διάφορες θέσεις ανά την Ελλάδα με τη μέθοδο της χιονοστοιβάδας. Το κύριο ερευνητικό εργαλείο ήταν η Κλίμακα Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας (ISS) των Chen και Starosta (2000) όπου εξετάζονται οι πέντε παράγοντές της ήτοι «Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση», «Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές», «Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση», «Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση» και «Προσοχή στην αλληλεπίδραση». Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας οι λιμενικοί παρουσίασαν υψηλή διαπολιτισμική ευαισθησία αναδεικνύοντας ως στατιστικά σημαντικές μεταβλητές το φύλο, τη θέση ευθύνης και τις συναναστροφές με τους πολίτες από τις οποίες εξαρτώνται άλλοτε ο σεβασμός που επιδεικνύουν στις πολιτισμικές διαφορές, άλλοτε η προσοχή που δίνουν στην αλληλεπίδραση και η ίδια η συμμετοχή τους στην αλληλεπίδραση αντίστοιχα. Σε γενικές γραμμές οι λιμενικοί είναι διαπολιτισμικά ικανοί στις διεπαφές με άτομα άλλων πολιτισμών βασιζόμενοι κυρίως στις προσωπικές τους εμπειρίες και τις γνωστικές και συναισθηματικές πτυχές της προσωπικότητάς τους που πλαισιώνουν τις προσπάθειές τους με κύριο μέλημα να επικοινωνήσουν με επιτυχία. Εάν αυτές οι προσωπικές διαπολιτισμικές ικανότητες υποστηρίζονταν δομικά από ανάλογες κοινωνικές δράσεις, τότε το Σώμα συνολικά και η κοινωνία μας γενικότερα θα πετύχαινε την ποθητή διαπολιτισμική εξέλιξη. Τα ευρήματα της παρούσας διπλωματικής θα μπορούσαν να

αξιοποιηθούν συγκριτικά και με άλλα σώματα των ενόπλων δυνάμεων και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις στον τομέα των διαπολιτισμικών διεπαφών συνεισφέροντας συν τω χρόνω ουσιαστικά στην υφιστάμενη βιβλιογραφία.

Λέξεις κλειδιά: διαπολιτισμική ευαισθησία, διαπολιτισμική ικανότητα, Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή

Abstract

Following the interactions taking place in the multicultural context of Greece mainly due to immigration, it is rather interesting to examine law enforcement officials' stance towards this phenomenon. The aim of this research is to examine the degree to which the Hellenic Coast Guard officials are interculturally sensitive and the degree to which their sensitivity is affected by demographic variables such as gender, age, marital status, level of education, foreign languages, years of service, type of post or department where they work at, international travels etc. Another area of interest in the research is their general stance which will help us understand their overall beliefs on intercultural communication. To achieve this goal, a quantitative survey was conducted with a sample of one hundred and three active Hellenic Coast Guard officials who serve in various positions throughout Greece, using the snowball sampling method. The main research tool used was the Intercultural Sensitivity Scale (ISS) of Chen and Starosta (2000), which consists of the following five factors "Interaction Engagement", "Respect for Cultural Differences", "Interaction Enjoyment", "Interaction Confidence" and "Interaction Attentiveness". Taking the results of the research into account, we concluded that the Hellenic Coast Guard officials scored high in intercultural sensitivity. The variables of gender, position of responsibility and public interactions were distinguished as statistically significant depending either on respect shown in intercultural interactions or on attention paid to the interaction or on their participation itself respectively. Overall, Hellenic Coast

Guard officials are interculturally competent when interacting with people from other cultures thanks to their personal experiences and the cognitive and emotional aspects of their personality, which support their efforts guided by their main concern to communicate effectively. Were these personal intercultural competences structurally supported by corresponding social actions, then the Service as a whole and the society in general would evolve interculturally as wished. The findings of this dissertation could be used comparatively in a study with other branches of the armed forces, and thus add to our knowledge on intercultural interactions while at the same time contributing to the existing literature.

Key words: intercultural sensitivity, intercultural competence, Hellenic Coast Guard

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση αυτού του ερευνητικού πονήματος θα ήθελα να ευχαριστήσω τους ανθρώπους που ήταν στο πλευρό μου καθ' όλη τη διάρκεια αυτού του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

Αρχικά θέλω να εκφράσω τις ευλικρινείς μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα αυτής της εργασίας τον κο Καρρά Ι., ο οποίος από την ημέρα της πρώτης συνέντευξης για να εισαχθώ σε αυτό το Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών μέχρι και σήμερα υπήρξε αρωγός, συμπαράστάτης και ουσιαστικός εμψυχωτής. Η επιστημονική του καθοδήγηση και η ενθάρρυνση και υποστήριξή του ήταν πολύτιμες για εμένα. Επιπλέον θα ήθελα πέρα από τους άλλους δύο καθηγητές αυτής της έρευνας δηλαδή τον κο Λίβα Σ. και την κα Καρλάφτη Φ. να ευχαριστήσω θερμά και να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου σε όλους τους καθηγητές, παλιούς και νέους, που μας δίδαξαν σε αυτό το πρόγραμμα, καίτοι από απόσταση λόγω συνθηκών πανδημίας, προσφέροντας εντούτοις τα μέγιστα για το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους ανθρώπους που ήταν στο πλευρό μου παρέχοντάς μου ηθική και ψυχολογική υποστήριξη και αναφέρομαι κυρίως στο σύζυγό μου που ήταν και ο λόγος που συμμετείχα σε αυτό το Μεταπτυχιακό. Χωρίς την δική του συνεχή προτροπή και ενθάρρυνση δεν θα τα είχα καταφέρει. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω ξεχωριστά τα πεθερικά μου στην Έδεσσα που μου παρείχαν τον απαιτούμενο υλικοτεχνικό εξοπλισμό για τις εργασίες μου και την έμπρακτη βοήθειά τους και τη γνώση που μου μετέδωσαν με τη συμμετοχή τους στην εργασία του μαθήματος της Κοινωνιογλωσσολογίας για τα ντόπικα.

Επίσης, δεδομένου του φόρτου εργασίας και των συνθηκών και του ωραρίου της δουλειάς μου οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στους συναδέλφους μου στο γραφείο και στον κο Λιμενάρχη που με βοήθησαν διευκολύνοντάς με όπου και όσο μπορούσαν.

Φυσικά δεν μπορώ να μην αναφερθώ στους γονείς μου, στην αδερφή μου και τον ανηψιό μου καθώς και στον σκύλο μου, τον Φάτσα που είναι πάντα εκεί για εμένα σε ό,τι χρειαστώ και σε κάθε μου προσπάθεια να εξελιχθώ δίνοντάς μου αγάπη, θάρρος, δύναμη και υπομονή.

Πίνακας ακρωνυμίων – συντομογραφιών

DMIS: Developmental Model of Intercultural Sensitivity (Αναπτυξιακό Μοντέλο Διαπολιτισμικής Ευαισθητοποίησης)

IDI: Intercultural Development Inventory (Ερωτηματολόγιο Διαπολιτισμικής Ανάπτυξης)

ISS: Intercultural Sensitivity Scale (Κλίμακα Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας)

Λ.Σ.-Ελ.Ακτ.: Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη.....	
Abstract.....	
Ευχαριστίες.....	i
Πίνακας ακρωνυμίων – συντομογραφιών	ii
Πίνακας Περιεχομένων	
Κεφάλαιο 1	1
Εισαγωγή	1
1.1 Διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος	1
1.2 Λόγοι επιλογής του θέματος	5
1.3 Αξία της έρευνας	6
1.4 Δομή της έρευνας.....	7
1.5 Ανακεφαλαίωση	8
Κεφάλαιο 2.....	9
Ανασκόπηση σχετικής βιβλιογραφίας.....	9
2.1 Εισαγωγή	9
2.2 Προσεγγίζοντας τον «άλλο» κόσμο	9
2.3 Απο τον πολιτισμό, στην πολυπολιτισμικότητα και τη διαπολιτισμικότητα	11
2.4 Διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας.....	14
2.5 Διαπολιτισμική ευαισθησία	18
2.6 Το μοντέλο των Chen και Starosta	21
2.7 Το «διαπολιτισμικό» ερευνητικό περιβάλλον της Ελλάδας.....	23
2.8 Το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή και ο ρόλος του μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμών	25
2.9 Περίληψη Κεφαλαίου και παρατηρήσεις.....	27
Κεφάλαιο 3.....	29
Μεθοδολογία έρευνας.....	29
3.1 Εισαγωγικό μέρος	29
3.2 Σχεδιασμός έρευνας.....	31

3.3 Ερευνητικό εργαλείο συλλογής δεδομένων	33
3.4. Ερευνητικό Περιβάλλον και Συμμετέχοντες	39
3.5 Ανακεφαλαίωση	41
Κεφάλαιο 4	43
Παρουσίαση της έρευνας και των αποτελεσμάτων της.....	43
4.1 Εισαγωγικό μέρος	43
4.2 Ανάλυση εγκυρότητας	43
4.3 Δημογραφική ανάλυση	44
4.4. Περιγραφική ανάλυση των παραγόντων	54
4.5 Επαγωγική ανάλυση των παραγόντων ανάλογα με τα δημογραφικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά	58
4.6 Ανακεφαλαίωση	69
Κεφάλαιο 5	70
Συζήτηση και συμπεράσματα	70
5.1. Εισαγωγή	70
5.1.1. Ανάλυση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος	71
5.1.2. Ανάλυση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος	73
5.1.3. Ανάλυση του τρίτου ερευνητικού ερωτήματος.....	77
5.2. Περιορισμοί της μελέτης	79
5.3 Προτάσεις για μελλοντικές ερευνητικές κατευθύνσεις	80
5.4 Επίλογος	81
Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία	84
Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία	87
Παραρτήματα	i
Παράρτημα 1.....	i
Ερευνητικό εργαλείο – ερωτηματολόγιο	i
Παράρτημα 2.....	x
Έντυπο ενημερωμένης συγκατάθεσης.....	x
Παράρτημα 3.....	xii
Πίνακες από τη στατιστική ανάλυση	xii
Παράρτημα 4.....	lvi
Απόφαση Επιτροπής Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας	lvi

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

1.1 Διατύπωση του ερευνητικού προβλήματος

Η παγκόσμια αλληλεξάρτηση έχει αλλάξει την πολιτισμική, οικονομική, οικολογική και τεχνολογική πραγματικότητα του συρρικνούμενου κόσμου του 21^{ου} αιώνα (Chen & Starosta, 1998). Όλα έχουν γίνει ρευστά και πολύπλευρα και χωρίς να το συνειδητοποιήσουμε εξελισσόμαστε ανάλογα με την αδιάκοπη κίνηση και τη ρευστότητα του χρόνου. Μια εξέλιξη που δεν μπορεί να αφήσει ανεπηρέαστη και τη χώρα μας. Η συνάντηση των πολιτισμών σε κάθε έκφανση της καθημερινότητας αφήνει τα ίχνη της σε όλα τα επίπεδα επιτάσσοντας αλλαγές, προσαρμογές και διαπολιτισμική ευαισθησία. Σε αντίθεση με το παρελθόν πλέον ο κόσμος είναι σε συνεχή διερεύνηση και προσωπικούς πειραματισμούς (Stone, 2018). Πλέον ο καθένας χρειάζεται να συμπεριφέρεται ως παγκόσμιος πολίτης που κατά τους Chen & Starosta (1998) σημαίνει να αναγνωρίζει, να σέβεται, να ανέχεται και να αφομοιώνει τις πολιτισμικές διαφορές.

Οι συνεχείς μετακινήσεις πληθυσμών που έχουν εντατικοποιηθεί τα τελευταία χρόνια για διάφορους λόγους και αιτίες έχουν αλλάξει άρδην το πρόσωπο της ελληνικής κοινωνίας. Ο πολύπολιτισμός ως απότοκο κυρίως της μετανάστευσης δημιουργεί διλήμματα εξισορρόπησης, θέματα αποδεκτότητας και ανεκτικότητας του πολιτισμικού πλουραλισμού με τον κίνδυνο της διάβρωσης του παραδοσιακού τρόπου ζωής (Βαγγελάτου, 2019). Διότι «η μετανάστευση δεν είναι ένα στιγμιαίο συμβάν ή μια απλή πράξη νομιμοποίησης που αποβλέπει μόνο στην άδεια παραμονής ή υπηκοότητας, αλλά εντούτοις αποτελεί μια διαδικασία που επιδρά στα άτομα σε προσωπικό επίπεδο αναγκάζοντας τα να προσαρμόσουν την καθημερινή τους ζωή σε καινούρια δεδομένα» (Σταυρίδου-Bausewein, 2014, σελ.64).

Η σημερινή Ελλάδα ως μια μετα- μοντέρνα κοινωνία επηρεάζεται από τα χαρακτηριστικά του πολυπολιτισμού. Ωστόσο οι αλλαγές είναι περισσότερο ορατές δομικά τουλάχιστον στο χώρο της Εκπαίδευσης όπως αποδεικνύεται και από τις έρευνες που έχουν διεξαχθεί. Δεν αφορά όμως μόνο τους παιδαγωγούς και τους εκπαιδευτικούς αλλά θα πρέπει να ενδιαφέρει τους πολιτικούς, τους φορείς χάραξης πολιτικής, τους θρησκευτικούς, πνευματικούς και κοινωνικούς ηγέτες, τους γονείς, τα ίδια τα παιδιά, και τον κάθε εργαζόμενο χωριστά οπουδήποτε και αν απασχολείται, χρειάζεται ν' αφοσιωθούν και να την υποστηρίξουν όλοι για να ευοδωθεί. Στο συνολικό δημόσιο τομέα και ήδη στα σώματα ασφαλείας και τους στρατιωτικούς που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όλων αυτών των διελεύσεων θέματα διαπολιτισμικής προσέγγισης δεν έχουν απασχολήσει ως τώρα έμπρακτα το ελληνικό κράτος. Πιθανότατα γιατί είμαστε μια πολυπολιτισμική κοινωνία όπου απλά συμβιώνουν διαφορετικές ομάδες χωρίς απαραίτητα να υπάρχει αλληλεκτίμηση καθόσον λείπει ο απαραίτητος συνολικός διαπολιτισμικός αέρας που καταργεί τη διάκριση εμείς – αυτοί και τονίζει την αξία του να μάθεις να συμβιώνεις (Caldas & Caron-Caldas, 1999, Savignon & Sysoyev, 2002, Shohamy, 2006, Starkey, 2007 όπως αναφέρονται στους Barron & Dasli, 2010). Δεν αρκεί μόνο ο εντοπισμός των ομοιοτήτων και των διαφορών μεταξύ των πολιτισμών, χρειάζεται να αναπτυχθεί η διαπολιτισμικότητα, που θα επιτρέπει την αλλαγή οπτικής γωνίας στην παρατήρηση, θα απομακρύνει ουσιαστικά από το ίδιο κέντρο εστίασης και θα παρατηρείται ο κόσμος μέσα από τους άλλους (Skorinskaja, 2003 όπως αναφέρεται στους Rodríguez & Ruyal, 2012). «Η διαπολιτισμικότητα κατά τον Γκόβαρη (2001) εκφράζει τον πολιτισμικό πλουραλισμό που αναστοχάζεται και αναγνωρίζει τους έτερους πολιτισμικά άλλους συνεργαζόμενος μαζί τους ενώ για τον Μάρκου είναι το σημείο όπου συναντώνται, αλληλεπιδρούν, συνεργάζονται αμοιβαία και αναπτύσσονται οι πολιτισμοί» (όπως αναφέρονται στη Σιέκρη, 2021, σελ.12). Σύμφωνα με τον Kluckhohn «αν γνωρίζει κανείς τον πολιτισμικό χάρτη με ακρίβεια και μπορεί να τον διαβάσει, δεν πρόκειται να χαθεί, έτσι και στον πολιτισμό, αν τον γνωρίζει κανείς, θα τα βγάλει πέρα στην κοινωνία» (όπως αναφέρεται στους Chen & Starosta, 1998 σελ.28).

Ο στόχος επομένως είναι να διαπαιδαγωγηθούν διαπολιτισμικά όλοι ανεξαιρέτως γηγενείς και ξένοι ώστε να αλλάξει η σκέψη, η αντίληψη και η συμπεριφορά και να εξελιχθούν οι πολυπολιτισμικές κοινωνίες σε διαπολιτισμικές (Σταυρίδου-Bausewein, 2014). Στο διαπολιτισμικό μοντέλο πρεσβεύουν οι αρχές της ισότητας, του σεβασμού των μειονοτήτων και της επωφελούς πολιτισμικής ανταλλαγής ενώ ταυτόχρονα προωθούνται οι ίσες ευκαιρίες και τα ίδια δικαιώματα για όλους (Emmanuel et al., 2020). Να μετασχηματιστεί με άλλα λόγια ο κόσμος και να εκφραστεί σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο αναδεικνύοντας την πολιτισμική του ταυτότητα και διανθίζοντάς τη με στοιχεία άλλων πολιτισμών (Ζιάκα, 2014 όπως αναφέρεται στην Σιέκρη, 2021). Η διαπολιτισμική αγωγή θα συνέβαλε στο να συνειδητοποιήσει κανείς τους μηχανισμούς που χρειάζονται για να διέλθει από τον εθνοκεντρισμό στην εθνοσχετικότητα (Weidemann, 2007, Bertz, 2010, Smith & Bond, 2011 όπως αναφέρονται στη Σταυρίδου-Bausewein, 2014). Επιπλέον, με τη γνώση των πολιτισμικών διαφορών βελτιώνονται οι επικοινωνιακές δεξιότητες κάποιου και μειώνονται οι πιθανότητες παρεξηγήσεων στις διεπαφές (Seidel 1981 όπως αναφέρεται στους Chen & Starosta 1998). Θα μείωνε εξάλλου τα αρνητικά συναισθήματα που δημιουργούνται για την πολιτισμική επαφή, θα προήγαγε την αξία της διαπολιτισμικής συμβίωσης αναπτύσσοντας «τη διαλεκτική της διαφορετικότητας» και καλλιεργώντας τη γενικότερη διαπολιτισμική ικανότητα (Edelmann, 2006).

Με τον όρο «διαπολιτισμική ικανότητα» αποκαλείται η συμπεριφορική διάσταση της διαπολιτισμικής ικανότητας επικοινωνίας η οποία επικεντρώνεται στις επικοινωνιακές ικανότητες όπως ευελιξία στη συμπεριφορά, διαχείριση της αλληλεπίδρασης, λεκτικές και μη ικανότητες. Η διαπολιτισμική ενσυναίσθηση είναι η διανοητική/γνωστική διάσταση που αναφέρεται στην κατανόηση των βασικών πολιτισμικών χαρακτηριστικών και αξιών και η διαπολιτισμική ευαισθησία είναι η συναισθηματική διάσταση που απαιτεί αυτοέλεγχο, ανοιχτό πνεύμα, ενσυναίσθηση και αποβολή οποιασδήποτε κριτικής προκειμένου να διάκειται κανείς ευμενώς στο να κατανοήσει και να εκτιμήσει τις πολιτισμικές διαφορές (Chen & Starosta 1998). Ή διαφορετικά είναι το σύνολο των γνωστικών, συναισθηματικών και συμπεριφορικών δεξιοτήτων που οδηγούν σε επιτυχή επικοινωνία και διασυνδεση με ανθρώπους άλλων «πολιτισμικών συστημάτων»

(Emmanuel et al. 2020). Στην εποχή της τεχνολογίας και της αύξησης των αγαθών αποτελεί απαραίτητο πολυπόθητο προσόν για τα πανεπιστήμια, τις εταιρείες και τους υπαλλήλους οπουδήποτε (McMurray, 2007).

Το να λειτουργεί κανείς σύμφωνα με τα πολιτισμικά πρότυπα συμπεριφοράς τον καθιστά «ικανό» στις διαπολιτισμικές καταστάσεις (Rice, 2007). Επομένως η διαπολιτισμική ικανότητα είναι η εκμάθηση νέων προτύπων συμπεριφοράς και η εφαρμογή τους αναλόγως των περιστάσεων. Για τον Eder (1996) η διαπολιτισμική ικανότητα είναι «έμπρακτη κοινωνική ικανότητα» (όπως αναφέρεται στη Σταυριδου-Bausewein 2014, σελ. 78), ενώ για τους Fleckman et al. (2015) είναι η ικανότητα να επικοινωνεί κανείς αποτελεσματικά και όπως αρμόζει ανάλογα την διαπολιτισμική περίσταση βάσει της γνώσης, των δεξιοτήτων και των στάσεων. Η διαπολιτισμική ικανότητα χαρακτηρίζει εκείνον που μέσα σε ένα διαπολιτισμικό πλαίσιο βγάζει επιτυχώς νοήματα και αλληλεπιδρά κατάλληλα (Balakrishnan, 2015). Για τους Emmanuel et al., (2020, σελ 15) «η διαπολιτισμική ικανότητα βοηθά τα άτομα να κινητοποιούν και να χρησιμοποιούν τους κατάλληλους ψυχολογικούς πόρους για να απαντούν αποτελεσματικά στις απαιτήσεις, τις προκλήσεις και τις δυνατότητες που παρουσιάζουν οι διαπολιτισμικές συνθήκες».

Το διαπολιτισμικά ευαίσθητο άτομο συμπεριφέρεται αναλόγως όταν ορίζει και αξιολογεί τις πολιτισμικές διαφορές. Διάκειται ευμενώς σε γενικές γραμμές προς τους πολιτισμικά άλλους και διαθέτει ένα σύνολο χαρακτηριστικών που το καθιστούν διαπολιτισμικά ικανό όπως αυτοεκτίμηση, αυτοέλεγχος, ανοιχτό πνεύμα, ενσυναίσθηση, διαδραστικές σχέσεις και αποφυγή προκαταλήψεων και επικριτικών σχολίων (Aksoy & Akkos, 2019). Οι διαπολιτισμικά ευαίσθητοι πιθανόν να έχουν την ικανότητα να απελευθερώνονται από τα δεσμά ενός μονομερούς τρόπου σκέψης και με τις δεξιότητές τους να κάνουν το ίδιο και στους μη οικείους πολιτισμούς εφόσον έχουν κατορθώσει να γεφυρώσουν δύο ή περισσότερους πολιτισμούς (Stone, 2018). Για τους Karoor, Blue, Konsky, και Drager (2000) ο όρος της διαπολιτισμικής ευαισθησίας χρησιμοποιείται για τη διαπολιτισμική προσαρμογή, τις επιτυχημένες εργασίες στο εξωτερικό και τη σύναψη καλών σχέσεων με τους πολιτισμικά άλλους (όπως αναφέρονται στη McMurray, 2007 σελ.65).

Οι επιχειρήσεις πλέον κάνουν χρήση αυτών των όρων προκειμένου να εκπαιδεύσουν τους υπαλλήλους τους πώς να αλληλεπιδρούν σε διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια αναφορικά με τα κοινωνικά ήθη και έθιμα και πώς να σέβονται τις διαφορές. Ένα τέτοιο εκπαιδευτικό πλάνο θα πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνει: α) αυτεπίγνωση και συνειδητοποίηση των πολιτισμικών επιρροών, β) γνώση άλλων πολιτισμών, γ) αναγνώριση των συναισθηματικών προκλήσεων και δ) βασικές δεξιότητες που θα εφαρμόζονται στις περισσότερες διαπολιτισμικές συναντήσεις (Brislin and Yoshida, 1994). Στα οφέλη των διαπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων και της ευαισθησίας είναι οι επωφελείς εμπειρίες εντός και εκτός περιβάλλοντος εργασίας και η μελλοντική προετοιμασία των ατόμων για να γίνουν παγκόσμιοι πολίτες επιτυχημένων διαπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων στον αιώνα της παγκοσμιοποίησης (McMurray, 2007).

Έχοντας υπόψη όλα τα παραπάνω θεμελιώδη ζητήματα και τους ορισμούς που δόθηκαν συνοπτικά, το ερώτημα που προκύπτει και αποτέλεσε τον κύριο μοχλό για την εκκίνηση αυτής της ερευνητικής προσπάθειας είναι το κατά πόσο το ένστολο προσωπικό και δή τα στελέχη του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής είναι διαπολιτισμικά ευαισθητοποιημένα παρότι δεν έχουν επιμορφωθεί σε διαπολιτισμικής φύσεως αντικείμενα, σε ποιο βαθμό και πώς επηρεάζεται η συνολική ικανότητα επικοινωνίας τους με τους πολιτισμικά άλλους. Η παρούσα έρευνα φιλοδοξεί να απαντήσει στο παραπάνω ερώτημα μετρώντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία των εν ενεργεία στελεχών που υπηρετούν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και ανεξαρτήτως θέσης/ Υπηρεσίας που υπηρετούν επιχειρώντας να γίνει μια συνολική αποτίμηση.

1.2 Λόγοι επιλογής του θέματος

Δεδομένων των συνθηκών που βιώνει η χώρα μας την τελευταία δεκαετία με τις συνεχείς μεταναστευτικές ροές και τις καθημερινές απαιτήσεις του επαγγέλματος των λιμενικών και των στρατιωτικών εν γένει, το παρόν θέμα καθίσταται όχι μόνο επίκαιρο για τα σημερινά δεδομένα αλλά και ιδιαίτερα ενδιαφέρον. Αποτελεί πρόκληση για τη γράφουσα δεδομένου ότι αποσκοπεί στο να ευαισθητοποιήσει την ηγεσία του σώματος

και την κρατική εξουσία ώστε να συμπεριληφθούν σε επιμορφώσεις και σεμινάρια διαπολιτισμικού προσανατολισμού και τα στελέχη των ενόπλων δυνάμεων. Οι καθημερινές τους αλληλεπιδράσεις με άτομα άλλων πολιτισμών συνηγορούν σε αυτή την ανάγκη η οποία δεν μπορεί να παραβλέπεται άλλο καθότι μια διαπολιτισμική σύγκρουση σε αυτά τα σώματα μπορεί να αποβεί ολέθρια για την πολιτική και τη διπλωματία της χώρας. Οι ισορροπίες είναι λεπτές και εύθραυστες και για το λόγο αυτό θα πρέπει να δοθεί από την κρατική μηχανή η δέουσα προσοχή για τους λειτουργούς της σε αυτά τα ζητήματα.

1.3 Αξία της έρευνας

Η συγκεκριμένη μελέτη αποτελεί την πρώτη ερευνητική απόπειρα προσέγγισης του θέματος της διαπολιτισμικής ευαισθησίας σε στρατιωτικό σώμα ασφαλείας στην Ελλάδα. Παρότι έχουν γίνει πολυάριθμες μελέτες συγγενούς θεματολογίας στο χώρο της εκπαίδευσης με σημείο αναφοράς και τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, έρευνες που εστιάζουν στη διαπολιτισμική εκπαίδευση (Καμαργιανή 2016, Παπαβασιλείου 2015, Ντέλη 2018), ακόμη και στη διαπολιτισμική ευαισθησία (Φιλίππου, 2017, Βαγγελάτου & Αραβανής, 2019, Μυλωνά, 2020, Μητροπούλου, 2020, Οικονομάκης, 2021, Ζαχαροπούλου, 2022, Theodoridou, 2022 κ.ά.), ο δημόσιος τομέας και πόσο μάλλον οι ένστολοι δεν έχουν αναφερθεί πουθενά στην ελληνική βιβλιογραφία. Ως εκ τούτου η παρούσα έρευνα θα συνεισφέρει στην παραγωγή νέας γνώσης σχετικά με το θέμα της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των στελεχών του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. καθώς θα διεξαχθεί σε ένα δείγμα εν ενεργεία στελεχών σε μια εποχή που το μεταναστευτικό ζήτημα και οι παράνομες διελεύσεις στη χώρα απαιτούν από τους λιμενικούς να είναι διαπολιτισμικά ευαίσθητοι, ώστε να αποδεχθούν και να βοηθήσουν τα άτομα που μετακινούνται, να συμβάλλουν τα μέγιστα στην προστασία της ζωής τους, να διευκολύνουν τις δικαστικές και λοιπές διαδικαστικές ενέργειες ώστε να ενταχθούν ομαλά στην ελληνική κοινωνία.

1.4 Δομή της έρευνας

Η παρούσα μελέτη διαρθρώνεται σε έξι κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο που αποτελεί και την Εισαγωγή δίνεται το πλαίσιο χωρικά και εννοιολογικά στο οποίο τοποθετείται το ερευνητικό πρόβλημα της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των στελεχών του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. για να αναδειχθεί στο τέλος η αξία αυτής της ερευνητικής προσπάθειας.

Ακολουθεί το κεφάλαιο της Βιβλιογραφικής ανασκόπησης όπου βάσει των βιβλιογραφικών πηγών αποσαφηνίζονται οι όροι που απασχόλησαν ερευνητικά όπως είναι οι έννοιες του Πολιτισμού, της Πολυπολιτισμικότητας και της Διαπολιτισμικότητας, της διαπολιτισμικής ικανότητας επικοινωνίας και της διαπολιτισμικής ευαισθησίας. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στο Αναπτυξιακό Μοντέλο Διαπολιτισμικής Ευαισθητοποίησης (DMIS) του Bennett (1986) και στην Κλίμακα Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας (ISS) των Chen και Starosta (2000) που αποτέλεσε και το κύριο εργαλείο μέτρησης στο δείγμα των ερωτηθέντων. Αφού πρώτα γίνεται μνεία στις συναφείς θεματολογικά εγχώριες ερευνητικές μελέτες που εστιάζουν κυρίως στους εκπαιδευτικούς και τις σχολικές μονάδες, τελειώνει επισημαίνοντας την ανάγκη διερεύνησης του θέματος στο Λιμενικό Σώμα όπως επιβάλλεται από τον ρόλο που παίζει και την αποστολή που επιτελεί.

Στο τρίτο κεφάλαιο αποτυπώνεται η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε βασιζόμενη στις ποσοτικές μεταβλητές της στατιστικής ανάλυσης, διατυπώνονται τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα, παρουσιάζονται οι συμμετέχοντες, η δειγματοληψία, το κύριο ερευνητικό εργαλείο και η διαδικασία συλλογής δεδομένων. Όλα τα ανωτέρω διενεργήθηκαν με βάση τις αρχές της αξιοπιστίας, της εγκυρότητας και του κώδικα δεοντολογίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη στατιστική επεξεργασία και ανάλυση και διατυπώνονται τα κύρια ευρήματα υπό μορφή πινάκων και γραφημάτων.

Η εκ βαθέων ανάλυση θα γίνει στο πέμπτο κεφάλαιο όπου θα συνοψισθούν συμπερασματικά όλες οι στατιστικά σημαντικές μεταβλητές του δείγματος, θα συσχετισθούν με την υπάρχουσα βιβλιογραφία και εν τέλει θα τεθούν οι περιορισμοί αυτής της έρευνας και θα προταθούν ερευνητικές κατευθύνσεις για μελλοντικές μελέτες.

Η παρούσα διπλωματική εργασία κλείνει με τις βιβλιογραφικές αναφορές και τα παραρτήματα στα οποία περιέχονται το ερωτηματολόγιο, η συνοδευτική επιστολή και όλα τα στατιστικά αποτελέσματα που προέκυψαν.

1.5 Ανακεφαλαίωση

Το παρόν κεφάλαιο θεμελιώνει ουσιαστικά το λόγο και την πραγμάτωση αυτής της έρευνας. Αφού διατυπώνεται το ερευνητικό πρόβλημα και τίθεται το πλαίσιο εργασίας, δίνονται οι κύριοι ορισμοί που θα απασχολήσουν την έρευνα, στη συνέχεια υποστηρίζεται η επιχειρηματολογία για το σκοπό αυτής της μελέτης. Τέλος δίνεται μια συνοπτική περιγραφή της δομής αυτής της διπλωματικής εργασίας που θα ακολουθήσει.

Κεφάλαιο 2

Ανασκόπηση σχετικής βιβλιογραφίας

2.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται προσπάθεια θεωρητικής αποσαφήνισης των κύριων όρων της έρευνας (διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας, διαπολιτισμική ευαισθησία) βάσει της βιβλιογραφίας καθώς επίσης και ανάδειξης των τομέων που μονοπώλησαν το ενδιαφέρον για την αναζήτηση της διαπολιτισμικής ικανότητας. Αναλύεται το μοντέλο των Chen και Starosta που έχει επιλεγεί ως εργαλείο μέτρησης της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των λιμενικών στελεχών και επιχειρείται μια σκιαγράφιση της διαπολιτισμικής αγωγής στην Ελλάδα για να καταδειχθεί εν τέλει η παντελής έλλειψη πρωτογενών ερευνών στα στρατιωτικά σώματα-σώματα ασφαλείας όπως είναι η περίπτωση του Λιμενικού Σώματος –Ελληνικής Ακτοφυλακής. Για το λόγο αυτό η εν λόγω έρευνα είναι ιδιαίτερα κρίσιμη.

2.2 Προσεγγίζοντας τον «άλλο» κόσμο

Σήμερα, ολοένα αυξάνεται ο ρυθμός μετανάστευσης, πληθαίνουν τα αιτήματα για το επιδιωκόμενο άσυλο, οι φυσικές καταστροφές, η ανεργία και η αναζήτηση ευκαιριών καλύτερης ποιότητας ζωής κάνοντας τους ανθρώπους διαφορετικών πολιτισμών να αλληλεπιδρούν σε όλα τα επίπεδα με αποτέλεσμα η επιδιωκόμενη στην παρούσα έρευνα πολιτισμική ευαισθησία να αποτελεί ζητούμενο της κοινωνίας (Seibert, Stridh-Igo, & Zimmerman, 2002). Η παγκοσμιοποίηση του 21^{ου} αιώνα έχει κάνει τον κόσμο επίπεδο, συμπαγή και διαπολιτισμικά ένα ενιαίο σύνολο. Θέματα ταυτότητας, πολιτισμικής έκφρασης και θρησκευτικών διαφορών βρίσκονται στο επίκεντρο των καθημερινών συναναστροφών (Günay, 2016). Η ίδια η αγορά προωθεί τα ταξίδια και τις διεπαφές που ευοδώνονται με την προϋπόθεση ότι τα άτομα είναι διαπολιτισμικά ευαίσθητα και

λιγότερο εθνοκεντρικά (McMURRAY, 2007). Σύμφωνα με τους Aguilar-Idáñez και Buraschi (2014) πρέπει να κολυμπήσει κανείς ενάντια στο ρεύμα αυτής της αναδυόμενης ανταγωνιστικής, ατομικιστικής και εξαντλημένης κοινωνίας με τις λαϊκίστικες και δημαγωγικές τάσεις που ενθαρρύνουν το ρατσισμό και την ξενοφοβία. «Σε έναν κόσμο που ολοένα διασυνδέεται η ανοχή, ο διαπολιτισμικός διάλογος και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα είναι πιο ουσιώδη από ποτέ» (Κ. Annan, March 21, 2004 όπως αναφέρεται στον Balakrishnan, 2015, σελ.8).

Το πολιτισμικό πλησίασμα των καιρών μας συνοδεύεται από νέες προκλήσεις, διανοητικές, συναισθηματικές, πολιτικές, ηθικές και τεχνικές οι οποίες απαιτούν κριτική σκέψη και ανάπλαση των παραδοσιακών πρακτικών (Aguilar-Idáñez και Buraschi, 2014). Η μοιραία πολιτισμική αλληλεξάρτηση σε μακροεπίπεδο επιφέρει την ανάγκη διαπολιτισμικής επικοινωνίας σε ατομικό επίπεδο (ό.π.). Επομένως, χρειάζονται νέα εφόδια που θα προετοιμάζουν τα άτομα, τόσο τους αφικνούμενους μετανάστες/πρόσφυγες/τουρίστες, ή όπως αλλιώς ονομάσουμε τους έτερους πολιτισμικά, όσο και τις κοινωνίες υποδοχής, να ξεπερνούν τα εμπόδια, να κατανοούν τις διαφορές που κάνουν τους ανθρώπους αυτούς που είναι και επηρεάζουν τον τρόπο που δρουν και σκέφτονται σε σχέση με τους άλλους είτε του ίδιου είτε άλλων πολιτισμών, εν όλίγοις χρειάζεται να αναπτυχθεί διαπολιτισμική ευαισθησία (McMurray, 2007). Για να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός πρέπει να αναμορφωθεί το πλαίσιο πράξης και σκέψης και να δοθούν ευκαιρίες σε όλους να συμβιώσουν με τους διαφορετικούς «άλλους» και να προκύψουν νέες προοπτικές ζωής (Σταυρίδου-Bausewein, 2014).

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να διασαφηνιστεί ο όρος της ικανότητας διαπολιτισμικής επικοινωνίας και να αναπτυχθούν περαιτέρω αξιόπιστα και έγκυρα εργαλεία μέτρησής της που θα βοηθήσουν τους ανθρώπους να προσαρμοστούν καλύτερα στις αλλαγές της κοινωνίας και να διάγουν μια επιτυχημένη και παραγωγική ζωή (Fritz, Möllenberg & Chen, 2002). Για τον Chen (2006) «είναι απαραίτητη πλέον στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία η ανάγκη για διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας για να ζήσει κανείς ήρεμα και επιτυχημένα» (όπως αναφέρεται στον McMurray 2007, σελ.72).

2.3 Απο τον πολιτισμό, στην πολυπολιτισμικότητα και τη διαπολιτισμικότητα

Χρειάζεται να διευκρινιστεί η έννοια του πολιτισμού που ενυπάρχει ως β' συνθετικό στον όρο «διαπολιτισμική ευαισθησία» και να ξεκαθαριστούν τυχόν ασάφειες ή παρερμηνείες μεταξύ των εννοιών της πολυπολιτισμικότητας και της διαπολιτισμικότητας.

Ο πολιτισμός σύμφωνα με τον ορισμό της UNESCO (2001) «είναι το σύνολο πνευματικών, υλικών, διανοητικών και συναισθηματικών γνωρισμάτων μιας κοινωνίας ή κοινωνικής ομάδας και περιλαμβάνει εκτός από τα γράμματα και τις τέχνες, τον τρόπο ζωής, συμβίωσης, τα συστήματα αξιών, τα πιστεύω και τις παραδόσεις» (όπως αναφέρεται στην McMURRAY, 2007, 17). Τα κοινά γνωρίσματα μιας ομάδας που τη διακρίνουν από μια άλλη ομάδα σηματοδοτούν τον πολιτισμό (Güney, 2016). Για τον Hofstede (2001) ο πολιτισμός μοιάζει με ένα πρόγραμμα νόησης που σφυρηλατεί τις βασικές πεποιθήσεις, τις γενικές αξίες και τις κοινωνικές νόρμες. Για την Güney (2016) μοιάζει με λογισμικό που κατασκευάζει την ατομική πραγματικότητα κάθε μέλους μιας ομάδας αλλά λειτουργεί διαφορετικά στον καθένα. «Ο πολιτισμός δομεί την προσωπικότητα των ατόμων μιας ομάδας, ενός συνόλου ή μιας κοινωνίας και μεταδίδεται μέσω της κοινωνικοποίησης επηρεάζοντας τον ίδιο ή άλλους προκαλώντας πολιτισμική ώσμωση είτε μέσω αφομοίωσης είτε κατόπιν διαλόγου και διαπραγμάτευσης» (Σταυρίδου-Bausewein 2014, 217).

Για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ο πολιτισμός «είναι η γλώσσα, η στάση και η συμπεριφορά, οι επιχειρήσεις και η κουλτούρα εργασίας, οι δικαιοδοσίες και οι διοικητικοί κανόνες, οι κοινωνικοοικονομικές δομές και ο,τι κρύβεται πίσω από αυτές καθώς και οι έννοιες του χρόνου και της συνέπειας» (European Commission, 2005 όπως αναφέρεται στην Sanchez Salgado, 2017 σελ.69). Χρησιμοποιώντας τα λόγια του Δρ.Zhimo «ο πολιτισμός είναι το αμάλγαμα τέχνης, ιστορίας και λογοτεχνίας και εκεί βρίσκεται η ουσία της διαπολιτισμικής ικανότητας η οποία αναπτύσσεται μέσα από τη γνώση, τη δεξιότητα και τη θετική στάση προς τους άλλους πολιτισμούς» (Pandey & Sehra, 2018). Για τον

καθηγητή Matera οι πολιτισμοί με τις διαφορές και τις τυχόν ομοιότητές τους δεν είναι αποκομμένοι οι μεν από τους δε (ό.π.) Και πως να είναι άλλωστε αφού διαβάζοντας κανείς όλους τους παραπάνω ορισμούς καταλήγει εύκολα στο συμπέρασμα ότι λίγο πολύ, είτε δίνοντας βαρύτητα στο άτομο είτε στην κοινωνία, ο πολιτισμός δημιουργεί συζεύξεις σε όλα τα επίπεδα, λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος των ατομικών στοιχείων και των κοινωνικών αρθρώσεων. Τοιουτοτρόπως συνδέεται και με τους άλλους πολιτισμούς προβάλλοντας οικουμενικά χαρακτηριστικά και καθολικές ομοιότητες. Δεδομένου ότι ο πολιτισμός δεν είναι κάτι μονοδιάστατο, εντούτοις περιλαμβάνει πολλές πτυχές και παραμέτρους, θα έλεγε κανείς ότι μοιάζει με παγόβουνο του οποίου το ορατό μέρος είναι εμφανώς πολύ μικρό με ό,τι υπάρχει κάτω από την επιφάνεια του νερού. Όλα τα παραπάνω συγκλίνουν στη σχετικότητα όλων των προαναφερθέντων ορισμών ενώ συνάμα εξαίρεται η καθολικότητά τους. Είναι ουσιαστικά η όψη ενός νομίσματος που η αξία του απαντάται σε πολλά επίπεδα πλουτίζοντας το ποιόν και την ουσία των ανθρώπων και της κοινωνίας γενικότερα. Όλοι ζούμε σε έναν κόσμο ενιαίο που η φύση του είναι υβριδική όπως και κάθε πλευρά της ζωής των ανθρώπων. Παρόλα αυτά οι άνθρωποι αποτυγχάνουν να εκλογικεύσουν τη διασύνδεσή τους με τους ξένους «άλλους» και να χτίσουν γέφυρες. Πλέον, στη νέα τάξη πραγμάτων δεν υπάρχουν ισχυρές εθνικές ταυτότητες, κλειστοί ή απομονωμένοι πολιτισμοί αλλά το μέλλον της ανθρωπότητας στηρίζεται στο σεβασμό και την εκτίμηση της πολιτισμικής ποικιλομορφίας. Πρέπει να ενωθούν τα σημεία για να αποκαλυφθούν νέες ευκαιρίες και να οικοδομηθεί η διαπολιτισμική ικανότητα (Pandey & Sehra, 2018). «Ο εθνικός πολιτισμός εκδηλώνεται σε δύο επίπεδα, ένα ορατό που περιλαμβάνει τη γλώσσα, τις τέχνες, τη συμπεριφορά, το φαγητό, τη μόδα, τις ορατές εκφράσεις και ένα αόρατο που αφορά τις αξίες, τις νόρμες και τα πιστεύω» (Rosinski 2003, p.22) Οι διαπολιτισμικές συγκρούσεις προκύπτουν από την αόρατη διάσταση της πολιτισμικής ταυτότητας (Hicks και Peterson 1999).

Αναφορικά με τους όρους «διεθνικότητα» ή «**πολυπολιτισμικότητα**» που απαντώνται στη βιβλιογραφία και για να αποφευχθεί οποιαδήποτε σύγχυση με τη «**διαπολιτισμικότητα**» αρκεί να επισημανθεί ότι η πολυπολιτισμικότητα χαρακτηρίζει

«την συνύπαρξη διαφόρων και διακρινόμενων μεταξύ τους πολιτισμών» (Μπαμπινιώτης, 2002, 1447), την απλή συμβίωση ανθρώπων από διαφορετικές εθνικότητες ή πολιτισμούς ενώ η διαπολιτισμικότητα αναφέρεται σε μια δυναμική σχέση μεταξύ των πολιτισμών, που διαμορφώνεται μέσω αλληλεπιδράσεων και αλληλεξαρτήσεων ανθρώπων διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου (Leenen & Grosch, 2000 όπως αναφέρεται στη Σταυρίδου-Bausewein 2014). Σύμφωνα με το Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (Μπαμπινιώτης, 2002, 491) διαπολιτισμικός «είναι αυτός που σχετίζεται με διάφορους πολιτισμούς ή που συνδυάζει στοιχεία διαφόρων πολιτισμών. Σε αντίθεση με τον πολυπολιτισμικό που περιγράφει μια κατάσταση ήτοι την απλή στατική συνύπαρξη των πολιτισμών, ο διαπολιτισμικός είναι μια εξελικτική διαδικασία που εκφράζει τη δυναμική αλληλεπίδραση των πολιτισμών (Σταυρίδου-Bausewein 2014). Η διαπολιτισμικότητα προϋποθέτει την πολυπολιτισμικότητα, όμως δεν ταυτίζεται μαζί της, καθώς «η πολυπολιτισμικότητα είναι το δεδομένο, ενώ η διαπολιτισμικότητα αποτελεί το ζητούμενο» (Σιέκρη 2021, σελ.11).

«Η διαπολιτισμική επιλογή έχει ως αξίωμα την αναγκαιότητα θετικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων και αποτελεί τόσο μια πρόταση, όσο και μια μέθοδο, δηλαδή μια προοπτική κοινωνικής δράσης» (Hinz-Rommel, 1994 όπως αναφέρεται στη Σταυρίδου-Bausewein 2014, σελ.122). Είθισται να σχετίζεται η διαπολιτισμικότητα με την κινητικότητα βάσει περιφερειακών θεωριών αφομοίωσης καθώς στις ανταλλαγές για να υπάρξει επιτυχημένη αφομοίωση υπολανθάνει το εμείς ως συναίσθημα μεταξύ των ανθρώπων (Deutsch et al., 1968 όπως αναφέρεται στη Sanchez Salgado, 2017). Η διαπολιτισμική ιδέα δεν στηρίζεται μόνο στον πολιτισμικό πλουραλισμό αλλά κυρίως στην αμοιβαιότητα και την αλληλεξάρτηση των πολιτισμών που είναι ισότιμοι (Σταυρίδου-Bausewein 2014). Η διαπολιτισμικότητα, όπου συνυπάρχουν αρμονικά η μάθηση και η αμοιβαία υποστήριξη, είναι η απάντηση στον πολιτισμικό πλουραλισμό. Διαφέρει από την αφομοίωση των μειονοτικών πολιτισμών από τους κυρίαρχους καθώς και την αναγκαστική «αμοιβαία ανοχή» της πολυπολιτισμικότητας των ίσων αλλά χωριστών πολιτισμών. Αποτελεί την εναλλακτική που προϋποθέτει την αποδόμηση της αφομοίωσης των κατώτερων και του πολιτισμικού

ρατσισμού καθώς επίσης και την αποφυγή απλουστευτικών μορφών κατανόησης της διαπολιτισμικότητας (Aguilar-Idáñez και Buraschi, 2014).

Σκοπός της είναι η κοινή εξέλιξη σε κάτι νέο, μια κοινωνική μορφή, «τον διαπολιτισμό (γερμ. Interkultur), που προκύπτει από τη διαδικασία πολιτισμικής αλληλεξάρτησης και αμοιβαιότητας» (Ratje, 2006 όπως αναφέρεται στη Σταυρίδου-Bausewein 2014, σελ.101). Η ιδανική διαπολιτισμική κοινωνία θέλει τα μέλη της που είναι από διαφορετικούς πολιτισμούς να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και να συνεισφέρουν αμοιβαία προάγοντας το άτομο και την κοινωνία συνολικά (Nguyễn, 2019). Στην αληθινή διαπολιτισμικότητα οι άνθρωποι διαφορετικών εθνικοτήτων και πολιτισμών δεν συνυπάρχουν απλά ο ένας δίπλα στον άλλο, αλλά, αντίθετα, υπάρχει χώρος ή καλύτερα ευκαιρίες στους διαφορετικούς πολιτισμικά ανθρώπους να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και να βελτιώνονται αμοιβαία και να αλλάζουν τόσο οι ίδιοι όσο και οι άλλοι (ό.π.).

2.4 Διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας

Ο ξενόγλωσσος όρος «intercultural competence» έχει αποδοθεί χωρίς διαφορά στο νόημα ως διαπολιτισμική ικανότητα, διαπολιτισμική επάρκεια και διαπολιτισμική δεξιότητα. Στην παρούσα έρευνα θα προταθεί η απόδοσή του ως διαπολιτισμική ικανότητα καθώς «η ικανότητα προϋποθέτει την ύπαρξη γνώσεων και εμπειρίας» (Παλαιολόγου, 2005 όπως αναφέρεται στη Σιέκρη 2021, σελ.18). Ο όρος «ικανότητα» δεν χρησιμοποιείται με τη γενική έννοια ως συνώνυμο της «δεξιότητας» αλλά υπό την τεχνική έννοια που αναφέρεται σε ψυχολογικές παραμέτρους (αξίες, στάσεις, γνώση και δεξιότητες) που πρέπει να κινητοποιηθούν για να απαντήσουν στις προκλήσεις και τις απαιτήσεις των διαπολιτισμικών καταστάσεων (Emmanuel et al. 2020).

Ωστόσο δεν υπάρχει ένας καθολικός ορισμός για την διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας καθότι είναι μια πολυδιάστατη έννοια με αφηρημένα αλλά και συγκεκριμένα στοιχεία που ρέουν τοποχρονικά. «Αποτελεί συλλογικό φαινόμενο με και χωρίς αποκλεισμούς που μεταδίδεται, εξελίσσεται και μεταβάλλεται και επηρεάζει τη συμπεριφορά» (Σταυρίδου-Bausewein, 2014, σελ 220).

Από τη βιβλιογραφία προκύπτει ότι η διαπολιτισμική ικανότητα είναι εν μέρει έμφυτη εν μέρει επίκτητη μέσω της μάθησης χωρίς όμως να γίνεται σαφής αναφορά στο πώς γίνεται κανείς διαπολιτισμικά ικανός αφήνοντας έτσι ένα σημαντικό κενό. Αρκετά έμφυτα χαρακτηριστικά όπως η ενσυναίσθηση, η δεκτικότητα και η συναισθηματική σταθερότητα προσδίδουν υψηλή διαπολιτισμική ικανότητα (Black 1990, Bush et al. 2001, Clarke/Hammer 1995, Eubel-Kasper 1997, Hannigan 1990, Kiechl 1997, Knapp 1995, Kühlmann/Stahl 1998 όπως αναφέρονται στη Bartel-Radic, 2006). Η Stone (2018) παρομοιάζει αυτή την έμφυτη ικανότητα να κατανοούν διάφορες οπτικές με την δυνατότητα του βατράχου και του κύκνου να αλλάζουν οπτική γωνία χρησιμοποιώντας τον ουρανό, τη γη ή το νερό εναλλάξ χωρίς να χάνουν την υπόστασή τους, ακριβώς το ίδιο και οι άνθρωποι έχουν την ικανότητα να αλλάζουν γωνίες θέασης διατηρώντας τον εαυτό τους. Κάποιος όμως μπορεί μέσω της μάθησης να γίνει διαπολιτισμικά ικανός, να συνειδητοποιήσει δηλαδή τον αντίκτυπο των πολιτισμικών διαφορών, να σκεφτεί κριτικά και να τις βιώσει στην πράξη (Hofstede 1994, Kiechl 1997, Pateau 1998 όπως αναφέρονται στη Bartel-Radic, 2006). Όπως οι περισσότερες κοινωνικές δεξιότητες η διαπολιτισμική ικανότητα καλλιεργείται. Αυτό βέβαια μέσα από μια διαδικασία πολλών διαφορετικών σταδίων (Günay, 2016). Δεν αρκεί μόνο να συναντήσεις ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς (Nicklas 1995) για να αποκτήσεις διαπολιτισμική ικανότητα, χρειάζεται θετική διάθεση και επιθυμία για μάθηση (Amado 1995, Bittner 1996, Getz/Laroche 1996) καθώς και κριτική σκέψη για τον δικό σου πολιτισμό (Eubel-Kasper 1997) ώστε να αλλάξεις ριζικά νοοτροπία (όπως αναφέρονται στη Bartel-Radic 2006).

Η ικανότητα διαπολιτισμικής επικοινωνίας αναφέρεται σε «όσους μπορούν να επικοινωνήσουν με τη συμπεριφορά τους κατάλληλα και αποτελεσματικά και να ξεπεράσουν την πολιτισμική ταυτότητα ή ταυτότητες κάποιου σε ένα πολιτισμικό περιβάλλον διαφορετικότητας» (Chen & Starosta 1998, σελ.28). «Όσοι είναι διαπολιτισμικά ικανοί ξέρουν πώς να εκμαιεύουν την επιθυμητή απάντηση από το συνομιλητή τους και να πετυχαίνουν τους επικοινωνιακούς τους σκοπούς σεβόμενοι την άποψη και την πολιτισμική ταυτότητα των άλλων (ό.π.).

Η διαπολιτισμική ικανότητα χαρακτηρίζει τα άτομα που από το άκρο της εθνοκεντρικής προοπτικής (όπου το διαφορετικό αποφεύγεται) πηγαίνουν στο άλλο άκρο της εθνοσχετικής θεώρησης (όπου η διαφορετικότητα αναγνωρίζεται και επιτυγχάνεται αποτελεσματική αλληλεπίδραση με άτομα από διαφορετικό πολιτισμικό περιβάλλον) (Bennett 1993; Hammer 2013; Cushner and Chang 2015, Jackson 2015 όπως αναφέρονται στη Gunay, 2016). Το κλειδί της επιτυχίας σε αυτή τη μετακίνηση είναι η αποδοχή, μια αποδοχή που αναγνωρίζει ότι η διαφορετικότητα είναι μια σχετική μεταβλητή που δεν μετράται σε σχέση με μια παγκόσμια νόρμα, και θεωρεί δεδομένο ότι δεν υπάρχει μια γενικά αποδεκτή ιεραρχία πολιτισμικών αξιών και πεποιθήσεων. Με αυτή την προϋπόθεση (τη σχετικότητα κάθε πολιτισμικής θεώρησης) μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική διαπολιτισμική αλληλεπίδραση (Hawkins και Smith 2006 όπως αναφέρονται στη Güney, 2016). Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007) «ο συνδυασμός γνώσεων, αντιλήψεων, δεξιοτήτων και νοοτροπιών καθιστά τα άτομα ικανά να αντιμετωπίζουν και να παρεμβαίνουν κατάλληλα αναλόγως των περιστάσεων δεδομένου ότι οι πολιτισμικές, κοινωνικοοικονομικές και εθνικές παράμετροι διασταυρώνονται και πιθανόν να οδηγούν σε καταστάσεις επιζήμιες για την κοινωνική συνοχή» (Barrett et.al.,2014, σελ. 19).

Για τους Bennett (1993), Rosinski (2003), Cushner και Chang (2005), Jackson (2015) διαπολιτισμικά ικανός είναι αυτός που λειτουργεί αποτελεσματικά σε διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα (όπως αναφέρονται στη Gunay, 2016). Η ποικιλομορφία δεν αποτελεί εμπόδιο, ούτε δημιουργεί χάος, αλλά, αντιθέτως, αποτελεί μια ευκαιρία πολιτισμικών ανταλλαγών και μάθησης, πηγή για περισσότερες επιλογές και νέες λύσεις (ό.π.). Για τον Μανιάτη (2007, σελ 142, 144, 148) ο διαπολιτισμικά ικανός είναι ο ευέλικτος και ευπροσάρμοστος σε νέα πολιτισμικά περιβάλλοντα ο οποίος πέρα από τη δική του διόπτρα διακρίνει και τις διαφορετικές οπτικές των άλλων.

Κατα τα λεγόμενα των Aguilar-Idáñez και Daniel Buraschi (2014) η διαπολιτισμική ικανότητα αποτελεί το σύνολο γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων που επιτρέπουν στους επαγγελματίες να δουλεύουν αποτελεσματικά σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα και να

συμβιώνουν. Συγκεκριμένα χρειάζονται διαπολιτισμική ενσυναίσθηση, κατανόηση άλλων πολιτισμικών πλαισίων αναφοράς, διαπολιτισμική ευαισθησία, διαπολιτισμική αυτοπεποίθηση και δημιουργική διαχείριση συγκρούσεων. Δεν πρόκειται για συγκεκριμένη συμπεριφορά που προσαρμόζεται σε διαφορετικές συνθήκες αλλά για μεταμόρφωση των σχέσεων ώστε να αλλάξει όλη η κοινωνία. Για τον Lambert (1993), εκείνος που γνωρίζει τις πολιτισμικές διαφορές, τις σέβεται και τις εκτιμά, έχει κίνητρο και εν τέλει επικοινωνεί κατάλληλα έχοντας αξιοποιήσει στο έπακρο τις δεξιότητές του, θεωρείται διαπολιτισμικά ικανός. Η διαλεκτική της διαφορετικότητας και η προθυμία για διάλογο καθιστούν τη διαπολιτισμική επικοινωνία και συναναστροφή επιτυχημένη ενώ η στράτευση κατά των διακρίσεων και η ευαισθησία στην ασυμμετρία ισχύος αποτελούν όλα τα χαρακτηριστικά που σμιλεύουν τη διαπολιτισμική ικανότητα (Σταυρίδου-Bausewein, 2014 σελ.168.)

Υπάρχει ο αποκαλούμενος «κώδικας διαπολιτισμικών προσόντων» ήτοι ο αυτοστοχασμός, η ενσυναίσθηση, η διαπολιτισμική επικοινωνία, η αποβολή στερεοτύπων και ο σεβασμός των εθνοπολιτισμικών διαφορών και ταυτοτήτων αλλά απευθύνεται κυρίως σε επαγγελματίες της κοινωνικής εργασίας, της υγείας (γιατροί, νοσηλεύτές/νοσηλεύτριες, ψυχολόγοι) και σε παιδαγωγούς (Gaitanides, 1999 όπως αναφέρεται στη Σταυρίδου-Bausewein, 2014) . Εντούτοις δεν γίνεται αναφορά στο πώς αναπτύσσονται όλες οι ανωτέρω ικανότητες ή πως καλλιεργούνται καθότι είτε είναι έμφυτες είτε μη επιτεύξιμες. Πέρα από τις θεωρητικές γνώσεις και τις πληροφορίες για τους άλλους, η διαπολιτισμική ικανότητα δράσης θεωρείται ότι επιτυγχάνεται μέσα από την καθημερινή εμπειρία και επαφή με τους διαφορετικούς «άλλους» (ό.π.). Δεδομένου ότι τα πολιτισμικά πλαίσια είναι ρευστά και δεν υπάρχουν απόλυτες αλήθειες στο να γίνει κανείς διαπολιτισμικά ικανός, χρειάζεται συνεχή προσπάθεια και συζητήσεις «δύσκολες» για να αποκαλυφθούν κρυμμένοι φόβοι και προκαταλήψεις (Kawalilak and Lock, 2018). «Η διαπολιτισμική ικανότητα ενός ατόμου δεν ολοκληρώνεται ποτέ, ωστόσο, εμπλουτίζεται συνεχώς με τη συνεχή επαφή με διαφορετικούς τύπους διαπολιτισμικών συναντήσεων» (Barrett et.al., 2014, σελ.21). «Είναι μια ισόβια αναπτυξιακή διαδικασία που δεν μπορεί ποτέ να είναι πλήρης» (ό.π., σελ.29).

Συμπερασματικά, μπορεί κανείς να κατέχει a priori κάποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα που λειτουργούν ως ευοίωνες προϋποθέσεις για να γίνει διαπολιτισμικά ικανός ωστόσο αυτές οι ιδιότητες από μόνες τους δεν επαρκούν. Χωρίς να υπάρξει βίωμα, εμπειρίες διαπολιτισμικών συναναστροφών και συγκρούσεων που θα καταρρίψουν αλήθειες και πολιτισμικά εχέγγυα δεν μπορεί κανείς να σταθεί κριτικά εν πρώτοις απέναντι στο ίδιο και τον δικό του πολιτισμό και δευτερευόντως απέναντι στους άλλους με τους έτερους πολιτισμούς. Η διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας εν ολίγοις εκφράζει μια κατάκτηση πολιτισμικής ωριμότητας, μια κατάκτηση που κάνει τα άτομα να αρέσκονται να συνδιαλλέγονται και να αλληλοεπηρεάζονται συνεισφέροντας σε άλλους πολιτισμούς.

2.5 Διαπολιτισμική ευαισθησία

Υπάρχει ανάγκη να διευκρινιστεί ο όρος «διαπολιτισμική ευαισθησία» εννοιολογικά, όπως επεσήμαναν οι Chen and Starosta (2000). Παρατήρησαν ότι σχετίζεται με τρεις όψεις της διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης (τη γνωστική, την συναισθηματική και την συμπεριφορική) αλλά τόνισαν ότι κυρίως αφορά το θυμικό. Στον ορισμό τους είναι «η ικανότητα ανάπτυξης θετικών συναισθημάτων απέναντι στην κατανόηση και την εκτίμηση των πολιτισμικών διαφορών προκειμένου να επιδείξει κανείς κατάλληλη και αληθινή συμπεριφορά στην διαπολιτισμική επικοινωνία» (Chen & Starosta, 2000, 408). Η **διαπολιτισμική ευαισθησία** συμφωνά με τον Mahon (2006, σελ. 392) «αναδεικνύει την ικανότητα κάποιου να κατανοήσει τις λεπτές διαφορές μεταξύ των πολιτισμών» (όπως αναφέρεται στον Karras 2017, σελ.178). Ουσιαστικά αφορά στη γνωστική πολυπλοκότητα, στο να ξεχωρίζει/διακρίνει κανείς τι είναι κατάλληλο ή όχι σε ένα δεδομένο πολιτισμικό πλαίσιο (ό.π.). Η διαπολιτισμική ευαισθησία χαρακτηρίζει όσους έχουν το γνώθι σαυτόν συναισθηματικά, αντιμετωπίζουν θετικά την διαφορετικότητα και επιδεικνύουν ενσυναίσθηση αφήνοντας πίσω τους ναρκισσιστικές ή εθνοκεντρικές στάσεις και βάζοντας τους εαυτούς τους στη θέση των άλλων για να καταλάβουν την εμπειρία στο δικό τους πλαίσιο (Aguilar-Idáñez και Buraschi, 2014). Στην ψυχολογία η διαπολιτισμική ευαισθησία αφορά την «ικανότητα κάποιου να ξεχωρίζει και να βιώνει τις πολιτισμικές διαφορές» (Hammer, Bennet, & Wiseman, 2003, p. 422), ενώ στην ουσία της

ενυπάρχει μια ορισμένη γνωστική οπτική παραμέτρων (Bennett & Bennett, 2004 όπως αναφέρονται στους Petrović et al. 2015). Η ευαισθησία υποδηλώνει έντονη αντίληψη των αισθήσεων και γρήγορη συναισθηματική αντίδραση στο ερέθισμα ή διαφορετικά την αναδίπλωση του εγώ σε άλλα πράγματα ή άτομα (OED Online όπως αναφέρεται στην Balakrishnan, 2015, 11). Η διαπολιτισμική ευαισθησία αφορά μη λεκτικά σημάδια και παίζει πρωτεύοντα ρόλο, προσανατολίζεται στις διαφορές μεταξύ των πολιτισμών (Bhawuk & Brislin, 1992). Έχει αποδοθεί ως « η ικανότητα να διακρίνεις και να βιώνεις τις πολιτισμικές διαφορές» (Hammer et al., 2003, p. 422).

Για τους Bhawuk & Brislin (1992), η διαπολιτισμική ευαισθησία είναι μια σύνθετη ψυχολογική κατάσταση που ενέχει το ενδιαφέρον για άλλους πολιτισμούς, την ευαισθησία της παρατήρησης των πολιτισμικών διαφορών και την προθυμία αλλαγής συμπεριφοράς από σεβασμό προς τους άλλους. Για να είναι διαπολιτισμικά ευαίσθητος, χρειάζεται κανείς να γνωρίζει τις υπάρχουσες πολιτισμικές διαφορές και να έχει τη θέληση να αλλάξει τη συμπεριφορά του ως ένδειξη σεβασμού για τους άλλους Greenholtz (2000). Η διαπολιτισμική ευαισθησία έπεται της ενσυναίσθησης (γνώσης) και προηγείται της ικανότητας (συμπεριφοράς) λόγω της φύσης των αλληλεπιδράσεων. Αυτό σημαίνει ότι μελετώντας το συναισθηματικό στοιχείο υποθέτουμε ότι υπάρχει η ενσυναίσθηση και καταλήγει σαν αποτέλεσμα στην διαπολιτισμική συμπεριφορά (Balakrishnan, 2015).

Σύμφωνα με το Αναπτυξιακό Μοντέλο Διαπολιτισμικής Ευαισθητοποίησης (DMIS) του Bennett (1986) για την ανάπτυξη διαπολιτισμικής ταυτότητας διακρίνονται έξι στάδια ευαισθησίας στην αντιμετώπιση των πολιτισμικών διαφορών (Liu, Volcic and Gallois, 2018). Απο τη μη συνειδητοποιημένη ταυτότητα του εθνοκεντρικού σταδίου που

περιλαμβάνει την άρνηση, την άμυνα και την ελαχιστοποίηση στο εθνοσχετικό στάδιο με την αποδοχή, την προσαρμογή και την ενσωμάτωση. Η διαπολιτισμική ευαισθησία ορίζεται υπό το πρίσμα της «εξέλιξης» και περιλαμβάνει την προοδευτική ικανότητα του ατόμου να «αποδεχτεί την πολιτισμική διαφορά» (Bennett 1993b, p.24) (ό.π.).

Οι άνθρωποι αντιδρούν στις πολιτισμικές διαφορές αρχικά χωρίς ενδιαφέρον, δευτερευόντως ανταγωνιστικά προσπαθώντας να αναδείξουν την πολιτισμική τους ανωτερότητα και έπειτα αποδίδουν καθολικές ομοιότητες (εθνοκεντρικό στάδιο). Στην πορεία όμως αποδέχονται τους πολιτισμικά άλλους με περιέργεια και σεβασμό, προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους αναλόγως την επικοινωνιακή περίσταση και εντέλει ενσωματώνουν άλλες κοσμοθεωρίες και κινούνται ευέλικτα μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμών (εθνοσχετικό στάδιο). Το μοντέλο ωστόσο αυτό δεν αντανakλά και αλληλεπιδράσεις εκτός των δεδομένων αυτών ορίων οι οποίες ενδέχεται να προκύψουν. Σε κάθε περίπτωση το διαπολιτισμικά ευαίσθητο άτομο αποφεύγει τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις καθώς και κάθε είδους εθνοκεντρική συμπεριφορά και προάγει με τη στάση του το διάλογο απλώνοντας το χέρι και μειώνοντας τις πολιτισμικές αποστάσεις (Liu, Volcic and Gallois, 2018,238-239).

Για τον Milton J. Bennett (1986) ο διαπολιτισμικά ευαίσθητος είναι σε θέση να αλλάξει συναισθηματικά, συμπεριφορικά και διανοητικά και από το στάδιο της άρνησης να φτάσει στην αφομοίωση εξελισσόμενος μέσω της διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Οι Chen και Starosta (2000, σελ.4) μιλούν για διπλή ταυτότητα όσων είναι διαπολιτισμικά ευαίσθητοι, αφού μπορούν να ξεπεράσουν τα προβλήματα της άρνησης ή συγκάλυψης των πολιτισμικών διαφορών και να υπερασπιστούν τις απόψεις τους αναπτύσσοντας ενσυναίσθηση, αποδεχόμενοι τις διαφορές και προσαρμόζοντας τη στάση τους. Είναι σημαντικό να κατανοήσουν οι άνθρωποι τις πολιτισμικές διαφορές όχι μόνο σε επιφανειακό επίπεδο δηλαδή στην εμφάνιση, στο χρώμα του δέρματος, στα χαρακτηριστικά του προσώπου, στο στυλ και στην ιδιαίτερη προφορά κάποιου, αλλά να συνειδητοποιήσουν ότι οι πολιτισμικές διαφορές επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων, το τρόπο σκέψης, τη σύναψη φιλικών σχέσεων και τη γενικότερη συμπεριφορά κάποιου

καθώς και το στυλ της αλληλεπίδρασης (McMurray, 2007). Η διαπολιτισμική ευαισθησία των ατόμων θα δώσει νόημα στις αλληλεπιδράσεις με άτομα από άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα καθώς θα υπάρχει κατανόηση και οφέλη εκατέρωθεν (ό.π.). Οι Chen και Starosta περιέγραψαν έξι συνιστώσες της διαπολιτισμικής ευαισθησίας που δημιουργούν θετικές συναισθηματικές αντιδράσεις στην αλληλεπίδραση με άτομα άλλων πολιτισμών και συγκεκριμένα μίλησαν για αυτοεκτίμηση, αυτοέλεγχο, ευρύτητα πνεύματος, ενσυναίσθηση, συμμετοχή στην αλληλεπίδραση και αποβολή οποιασδήποτε επικριτικής διάθεσης (όπως αναφέρεται στους Petrović et al., 2015).

Ο Chen (1997) ορίζει τη διαπολιτισμική ευαισθησία ως την ικανότητα του ατόμου να διάκειται ευμενώς στο να κατανοήσει και να εκτιμήσει τις πολιτισμικές διαφορές και εν τέλει να συμπεριφέρεται αναλόγως πετυχαίνοντας τη διαπολιτισμική επικοινωνία (όπως αναφέρεται στην McMurray, 2007, σελ. 29). Οι παραπάνω ορισμοί δείχνουν τη δυναμικότητα της έννοιας, καθώς υπολανθάνει η επιθυμία των ατόμων να καταλάβουν, να εκτιμήσουν και να αποδεχτούν τις διαφορές μεταξύ των πολιτισμών και να απολαύουν μια θετική έκβαση στις διαπολιτισμικές διεπαφές (ό.π., σελ.6).

2.6 Το μοντέλο των Chen και Starosta

Σε αυτό το σημείο είναι απαραίτητη η αναφορά στο μοντέλο των Chen και Starosta (1998) για την ικανότητα διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Το μοντέλο αυτό ενσωματώνει στοιχεία διαπολιτισμικής συμπεριφοράς και συμπεριφορικές δεξιότητες και βασίζεται σε τρεις εννοιολογικές διαστάσεις ήτοι την διαπολιτισμική ενσυναίσθηση (γνωστική πλευρά), την διαπολιτισμική ευαισθησία (συναισθηματική πλευρά) και την διαπολιτισμική ικανότητα (συμπεριφορική πλευρά) (Fritz, Mollenberg & Chen, 2001). Η διαπολιτισμική ενσυναίσθηση αναφέρεται στην ικανότητα κατανόησης των ομοιοτήτων και των διαφορών από τους πολιτισμούς των άλλων και επομένως χρειάζεται αυτογνωσία και πολιτισμική επίγνωση. Η διαπολιτισμική ευαισθησία αφορά στην επιθυμία κάποιου να αναγνωρίσει, να εκτιμήσει και να αποδεχτεί τις διαφορές. Επομένως χρειάζεται αυτοεκτίμηση, αυτοέλεγχος, ενσυναίσθηση, αποδεκτότητα και μη

επικριτική κοινωνική διάθεση. Η διαπολιτισμική ικανότητα αναφέρεται στην ικανότητα κάποιου να πετύχει επικοινωνιακούς σκοπούς ενώ αλληλεπιδρά με άλλους από άλλους πολιτισμούς. Γι'αυτό χρειάζεται ικανότητες γραπτής επικοινωνίας, αυτοπροβολής, συμπεριφορική ευελιξία και διαχείριση των αλληλεπιδράσεων (Chen και Starosta 1996, 1998, 1999, 2000 όπως αναφέρονται στους Fritz, Mollenberg, & Chen, 2001, 4).

Βάσει αυτού του εννοιολογικού μοντέλου, οι Chen και Starosta (2000) ανέπτυξαν περαιτέρω την φύση και τα συστατικά στοιχεία της διαπολιτισμικής ευαισθησίας και δημιούργησαν ένα εργαλείο μέτρησης της έννοιας, την Κλίμακα Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας (Intercultural Sensitivity Scale-ISS) που έχει επιλεγεί και στην παρούσα έρευνα χάρη στην εγκυρότητα και τη αξιοπιστία της (Fritz, Mollenberg, & Chen 2002, Karras, 2017). Παρότι σχεδιάστηκε αρχικά για Αμερικανούς αποδέκτες έχει αποδειχτεί ότι μπορεί να εφαρμοστεί σε οποιαδήποτε ομάδα ατόμων ανεξαρτήτως πολιτισμικού υπόβαθρου καθώς έχει χρησιμοποιηθεί σε έρευνες που διεξήχθησαν σε Γερμανούς, Κινέζους, Φιλιππινέζους και Ταϊλανδούς παρέχοντας εξίσου αξιόπιστα συμπεράσματα (Fritz, Mollenberg, & Chen 2002, Peng Rangsipaht, & Thaipakee, 2005, Del Villar, 2010, McMurray, 2007, Nieto, 2008, Yurtseven και Altun 2015, Chocce et al. 2015). Για το λόγο αυτό και προτιμήθηκε έναντι του Ερωτηματολογίου Διαπολιτισμικής Ανάπτυξης (IDI - Intercultural Developmental Inventory) του Hammer (1998) καθώς αδυνατεί να μεταφερθεί σε άλλους πολιτισμούς (Greenholtz, 2005) ενώ εξετάζει παράλληλα τη συνολική διαπολιτισμική ικανότητα (Chen & Starosta, 1998, Sands et al., 2006) και όχι την παράμετρο της διαπολιτισμικής ευαισθησίας που ενδιαφέρει την παρούσα έρευνα. Εξίσου παραβλέφθηκε και το Ευρετήριο Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας (ICSI- Intercultural Sensitivity Inventory) των Bhawuk & Brislin (1992) εξαιτίας της περιορισμένης εγκυρότητάς του (Comadena et al., 1999; Matsumoto & Hwang, 2013 όπως αναφέρονται στον Balakrishnan, 2015).

Έτσι λοιπόν στο ISS με ένα ερωτηματολόγιο εικοσιτεσσάρων ερωτήσεων θετικών και αρνητικών εξετάζονται πέντε παράγοντες μέσω μιας κλίμακας Likert-5 διαβαθμίσεων από

το 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως το 5 (συμφωνώ απόλυτα), που βάσει αυτών μπορεί να αξιολογηθεί εάν και κατά πόσο ένα άτομο είναι διαπολιτισμικά ευαισθητοποιημένο.

Ο πρώτος παράγοντας, «Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση» προβάλλει το συναίσθημα των συμμετεχόντων στην επικοινωνία και επικρατεί στις περισσότερες ερωτήσεις του SPSS. Στον δεύτερο παράγοντα «Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές» αντιστοιχούν έξι ερωτήσεις και ουσιαστικά αναδεικνύεται ο τρόπος που βλέπουν και ανέχονται οι συμμετέχοντες τον πολιτισμό και τη γνώμη των συνομιλητών τους. Πέντε ερωτήσεις δίνουν έμφαση στην αυτοπεποίθηση που νιώθουν οι συμμετέχοντες στο διαπολιτισμικό περιβάλλον και γι' αυτό ο τρίτος παράγοντας ονομάστηκε «Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση». Ο τέταρτος «Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση» εμπεριέχεται σε τρεις ερωτήσεις, οι οποίες δείχνουν πώς αντιδρούν οι συμμετέχοντες, θετικά ή αρνητικά, κάθε φορά που επικοινωνούν με άτομα διαφορετικών πολιτισμών. Άλλες τρεις ερωτήσεις εστιάζουν στην προσπάθεια των συμμετεχόντων να καταλάβουν τι συμβαίνει στην αλληλεπίδραση και αντιστοιχούν στον πέμπτο παράγοντα «Προσοχή στην αλληλεπίδραση» (ό.π.). Στο επόμενο κεφάλαιο θα γίνει εκτενέστερη αναφορά στο ISS καθώς σε αυτό βασίστηκε η παρούσα έρευνα για να εξάγει συμπεράσματα για το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή.

2.7 Το «διαπολιτισμικό» ερευνητικό περιβάλλον της Ελλάδας

Έχοντας πλέον διαμορφώσει μια γενικότερη εικόνα για τις κύριες ιδέες αυτής της έρευνας εξίσου σημαντική βαρύτητα παίζει το περιβάλλον στο οποίο θα διεξαχθεί και στην περίπτωση μας η Ελλάδα. «Η γεωπολιτική της θέση ευνοεί συνεχώς τις μεταναστευτικές ροές και τις μετακινήσεις πληθυσμών καθώς συνδέει την Ανατολή με τη Δύση με αποτέλεσμα να επηρεάζεται από αυτές» (Παλαιολόγου & Ευαγγέλου, 2003 όπως αναφέρονται στη Σιέκρη 2021, 8). Η Ελλάδα είναι επομένως σταυροδρόμι πολιτισμών που συναντώνται ενίοτε στιγμιαία ενίοτε προσοδευτικά αναπτύσσοντας σχέσεις συμβίωσης, προσαρμογής, αφομοίωσης, γεγονός που συνειγορεύει στην αναγκαιότητα ανάδειξης διαπολιτισμικής ευαισθησίας. Άτομα άλλων πολιτισμών

βρίσκονται στη χώρα μας είτε για λόγους αναψυχής είτε για λόγους αναγκαστικής μετοικεσίας η απλώς για να διέλθουν με αποτέλεσμα η ελληνική κοινωνία που τους υποδέχεται να προσαρμόζεται διαπολιτισμικά στις ανάγκες τους, να συνδιαλέγεται μαζί τους και να αποκτά με τα χρόνια την επιδιωκόμενη στην παρούσα έρευνα διαπολιτισμική ευαισθησία.

Εντούτοις, η πλειονότητα των ερευνών στην Ελλάδα αναφορικά με διαπολιτισμικές παραμέτρους (π.χ. ιδέα, συνείδηση, ικανότητα, ευαισθησία κ.α.) κινείται κυρίως στο χώρο της Εκπαίδευσης. Είθισται η προώθηση της πολυγλωσσίας ή της διαπολιτισμικής επικοινωνίας να αποτελούν περισσότερο θέμα της εκπαίδευσης και να συνδέονται με προγράμματα όπως το Erasmus (Sanchez Salgado, 2017).

Συγκεκριμένα, έχουν εξεταστεί ερευνητικά η διαπολιτισμική συνείδηση των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Theodoridou, 2022), της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Konstantelou, 2021), η διαπολιτισμική ευαισθησία των γονέων (Theodoridou, 2022), των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (Βαγγελάτου & Αραβανής, 2019, Ζαχαροπούλου, 2022, Οικονομάκης, 2021), των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Μητροπούλου, 2020, Φιλίππου, 2017, Μυλωνά, 2020), των εκπαιδευτών ενηλίκων (Μπάτσιος, 2020), των διευθυντών σχολικών μονάδων (Καρρά & Παπαδοκωνσταντάκη, 2021) κ.α. Στο σύνολό τους τα ευρήματα των ανωτέρω υποδεικνύουν υψηλό ή ικανοποιητικό βαθμό διαπολιτισμικής ευαισθησίας η οποία στις περισσότερες περιπτώσεις αποτελεί προσωπική υπόθεση δεδομένης της έλλειψης κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού (Μυλωνά, 2020) ενώ δεν σχετίζεται με προηγούμενη επιμόρφωση.

Επιπλέον, στον τομέα της υγείας, οι Προδρόμου κ.ά.(2018), οι Καλοκαιρινού, Κοδέλλα και Τολικά (2003) μελέτησαν τη διαπολιτισμική νοσηλευτική πρακτική και ο Μανομενίδης (2009) τη στάση του νοσηλευτικού προσωπικού απέναντι σε ασθενείς με διαφορετική πολιτισμική προέλευση. Η τελευταία (Μανομενίδης, 2009) ανέδειξε «την ύπαρξη προβλημάτων στην καθημερινή κλινική πρακτική μεταξύ του νοσηλευτικού προσωπικού

και πληθυσμών διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης και υπογράμμισε την αναγκαιότητα εκπαίδευσης στη διαπολιτισμική νοσηλευτική φροντίδα».

Από τα παραπάνω, συμπεραίνεται η ανάγκη διερεύνησης των διαπολιτισμικών εννοιών και σε άλλους τομείς όπως ασφάλειας, δικαιοσύνης, δημόσιας διοίκησης και άλλους επαγγελματίες όπως τα σώματα ασφαλείας. Η επιλογή του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής δεν είναι τυχαία, αντιθέτως προσφέρεται λόγω ενεργούς υπηρεσίας της γράφουσας και δεδομένης της συχνότητας αλληλεπιδράσεων με άτομα άλλων πολιτισμών, κρίνεται σκόπιμη η μέτρηση της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των στελεχών που συναντούν στην πρώτη γραμμή και για διάφορους λόγους (έρευνα-διάσωση, διοικητικές/αστυνομικές/ανακριτικές διαδικασίες κ.α.) τους πολιτισμικά «άλλους». Αναμφίβολα η παρούσα έρευνα θα συνεισφέρει στην υπάρχουσα βιβλιογραφία και θα αναδείξει τυχόν ψεγάδια, επικοινωνιακές δυσκολίες ή ακόμη ανάγκες επιμόρφωσης.

2.8 Το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή και ο ρόλος του μεταξύ των διαφορετικών πολιτισμών

Ο ρόλος του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής είναι πολυσχιδής, η αλληλεπίδρασή των λιμενικών στελεχών με άτομα διαφορετικών πολιτισμών είναι δεδομένη και εντούτοις δεν έχει μέχρι στιγμής απασχολήσει ερευνητικά.

Με το ν. 1753/1919 (ΦΕΚ 67^Α) ιδρύθηκε το Λιμενικό Σώμα, ως στρατιωτικά συντεταγμένο σώμα κατά την οργάνωση και ιεραρχία ενώ κατά τη λειτουργία, τα καθήκοντα και ακόμη περισσότερο τον αντικειμενικό του σκοπό, το Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. (ν.3922/2011) αποτελεί ένοπλο Σώμα Ασφαλείας. Πρόκειται κυρίως για Σώμα Ασφαλείας, «καθότι ο στρατιωτικός του χαρακτήρας εξαντλείται στο πειθαρχικό δίκαιο που διέπει το προσωπικό του και στην ιδιομορφία της δωσιδικίας του σε κάθε περίπτωση» (Κοροντζής 2011). Αποστολή του η εφαρμογή του νόμου στις περιοχές και τους χώρους στους οποίους εκτείνεται η καθ' ύλη και κατά τόπο αρμοδιότητά του, που είναι κυρίως ο θαλάσσιος χώρος ευθύνης του, τα

εμπορικά πλοία και τα πάσης φύσεως πλωτά ναυπηγήματα, οι λιμένες και η χερσαία ζώνη αυτών, καθώς και άλλοι χερσαίοι, παράκτιοι ή θαλάσσιοι χώροι.

Ειδικότερα, ο ρόλος του προσδιορίζεται στην αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτού αναφορικά με το σχεδιασμό της ναυτιλιακής πολιτικής, την ανάπτυξη της ναυτικής εκπαίδευσης και της ναυτικής εργασίας, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, το σχεδιασμό και την εφαρμογή της πολιτικής στις θαλάσσιες συγκοινωνίες, τη λήψη μέτρων για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας και την προστασία της ανθρώπινης ζωής και περιουσίας στη θάλασσα και τη μέριμνα για τη λήψη μέτρων αστυνόμευσης και τάξης, την πρόληψη και την καταστολή εκνόμων ενεργειών στους χώρους αρμοδιότητας του Σώματος καθώς και τον έλεγχο των θαλάσσιων συνόρων (άρθρο 5 του ν. 4150/2013). Είναι το Σώμα που ουσιαστικά αστυνομεύει τα λιμάνια, αντιμετωπίζει τρομοκρατικές απειλές και όλες τις μορφές του οργανωμένου εγκλήματος (ναρκωτικά, καπνός, λαθρεμπόριο καυσίμων, διακίνηση παράνομων μεταναστών, κ.α.), καλείται να καταπολεμήσει τη φοροδιαφυγή, παρέχει ναυτική ασφάλεια, προστατεύει το θαλάσσιο περιβάλλον και αντιμετωπίζει περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης, ελέγχει τα θαλάσσια σύνορα, συντονίζει την έρευνα και παρέχει βοήθεια και διάσωση στη θάλασσα.

Η πολύπλευρη και πολυδιάστατη δραστηριότητά του σε συνδυασμό και με τις αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές των τελευταίων ετών έχουν φέρει το Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. στο προσκήνιο των εξελίξεων. Καλείται να επιτελέσει το ρόλο του διαπολιτισμικού μεσολαβητή, να οδηγήσει ουσιαστικά το διαπολιτισμικό διάλογο κάνοντας όσους προέρχονται από άλλα περιβάλλοντα να νιώθουν αποδεκτοί και όχι κατακριτέοι, να λειτουργήσει ως παράγοντας ενσωμάτωσης συνδέοντας εσωτερικά και εξωτερικά (να εξηγήσει και να νοηματοδοτήσει εννοιολογικά) τα διάφορα μηνύματα και των δύο πλευρών ακόμη και τις κοινωνικοπολιτιστικές αξίες και νόρμες που ενυπάρχουν στη γλώσσα, τη συμπεριφορά και τις έξεις (Günay, 2016, Verrept 2019). Για να το πετύχει όμως αυτό θα πρέπει να έχει εμπεδώσει μέσα του αυτή την πεποίθηση (Günay, 2016). Στις υπηρεσίες υγείας για παράδειγμα βοηθούν τους πρόσφυγες και τους μετανάστες

εξηγώντας τους τα δικαιώματά τους και βοηθώντας τους να αλληλεπιδρούν με τις δημόσιες δομές.

Όταν δεν λαμβάνεται υπόψη το χρώμα στη μεταχείριση των ατόμων, τότε οι περιβάλλουσες φυλετικές πραγματικότητες δεν συνιστούν εμπόδιο, δεν χρειάζεται να αντιμετωπιστούν οι εικασίες και τα ποικίλα νοήματα για τις φυλές ούτε να ληφθούν μέτρα για ρατσιστικές συμπεριφορές (Lewis 2001 όπως αναφέρεται στους Mahoney & Schamber 2004, 801). Με τον τρόπο αυτό προστατεύεται η καθεστηκυία τάξη, η τρέχουσα φυλετική δομή της κοινωνίας.

Εάν η δημόσια διοίκηση ή ο δημόσιος φορέας παραβλέπει τον πολιτισμό, τότε είναι πιθανό να μην παρέχονται οι υπηρεσίες ή η υποστήριξη που χρειάζονται τα άτομα, οι οικογένειες και οι ομάδες ή ακόμη χειρότερα να γίνουν αποδέκτες υπηρεσιών και βοήθειας που θα τους είναι επιζήμια παρά επωφελής. Γι'αυτό χρειάζεται πολιτισμική καταλληλότητα που θα παρέχει τις κατάλληλες υπηρεσίες στον κατάλληλο πληθυσμό, προσβασιμότητα που θα επιτρέπει σε όλους άνευ περιορισμών να απολαμβάνουν τις υπηρεσίες και αποδεκτότητα που τους αποδέχεται όλους ανεξαιρέτως. Βασιζόμενη στα δυνατά σημεία και τις προοπτικές των μειονοτικών πολιτισμών με τις πίστεις, τις συνήθειες, τις συμπεριφορές και τα συστήματα αξιών τους θα καταστρώσει παρεμβατικές στρατηγικές ώστε να τους εξυπηρετήσει κατάλληλα (Rice, 2007). Το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή ως ασκών δημόσια διοίκηση οφείλει να είναι διαπολιτισμικά έτοιμο να υποδεχτεί, να συνδιαλλεγεί, να συνδράμει και να συνεισφέρει με κατάλληλη στρατηγική που θα συμπεριλαμβάνει πολλά σενάρια προς αποφυγήν διαπολιτισμικών παρερμηνειών, αστοχιών και συγκρούσεων.

2.9 Περίληψη Κεφαλαίου και παρατηρήσεις

Έχοντας αποσαφηνίσει τις εννοιολογικές διαφορές της διαπολιτισμικής από την πολυπολιτισμική κοινωνία και έχοντας ορίσει τις κύριες έννοιες της διαπολιτισμικής ικανότητας επικοινωνίας και της συνιστώσας της, της διαπολιτισμικής ευαισθησίας που

απασχόλησαν ερευνητικά τη συγκεκριμένη εργασία, έχουν τεθεί οι θεμελιώδεις βάσεις γνωριμίας με όσα πρόκειται να πραγματοποιούν στη συνέχεια.

Η παντελής έλλειψη ερευνητικών μελετών για τη διαπολιτισμική ευαισθησία των σωμάτων ασφαλείας και δη του Λιμενικού Σώματος –Ελληνικής Ακτοφυλακής υποδεικνύουν το κενό που έρχεται να καλύψει η προκειμένη εργασία. Προηγουμένως όμως έχει γίνει μια σύντομη αναφορά στο ρόλο και το έργο του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής αφού τα στελέχη αυτά θα μονοπωλήσουν το ενδιαφέρον της έρευνας. Το μοντέλο των Chen και Starosta έχει επιλεγεί όπως αναφέρθηκε κοντολογίς παραπάνω ως προς τις μεταβλητές που εξετάζει και τις έννοιες που εισάγει, τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου θα παρουσιαστούν σε επόμενο κεφάλαιο. Ακολουθεί αναλυτικά η μεθοδολογική διαδικασία που ακολουθήθηκε , τα ερευνητικά ερωτήματα και οι υποθέσεις εργασίας.

Κεφάλαιο 3

Μεθοδολογία έρευνας

3.1 Εισαγωγικό μέρος

Έχοντας θεμελιώσει θεωρητικά το υπόβαθρο της παρούσας εργασίας, στο κεφάλαιο αυτό θα αναλυθεί η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για να διεξαχθεί αυτή η έρευνα. Δεδομένου ότι η συγκεκριμένη μελέτη εστιάζει στην ύπαρξη ή μη διαπολιτισμικής ευαισθησίας στα στελέχη του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής, αναδεικνύεται συν τω χρόνω και η ικανότητα/ανικανότητα στη διαπολιτισμική επικοινωνία και η γενικότερη στάση τους.

Η ποσοτική έρευνα είναι αναντικατάστατη όταν χρειάζεται να μετρηθούν συγκεκριμένα πράγματα και καταστάσεις καθώς ποσοτικοποιεί τα δεδομένα που λαμβάνονται, τα επεξεργάζεται με μαθηματικές μεθόδους επαληθεύοντας ή διαψεύδοντας τις υποθέσεις έρευνας (Leedy & Ormrod 2001; Williams, 2011). Τα δεδομένα που συλλέγονται συνήθως αναλύονται στατιστικά και χρησιμοποιούνται για την καθοδήγηση καλύτερων αποφάσεων. Πολύ σημαντικό ρόλο στις ποσοτικές έρευνες παίζουν οι μεταβλητές που κατηγοριοποιούν και ποσοτικοποιούν το περιου ο λόγος φαινόμενο (Aruke, 2017). Τα αντικείμενα ή οι περιπτώσεις που εξετάζονται μετατρέπονται σε αριθμητικές αξίες και υποβάλλονται σε στατιστική ανάλυση και συγκρίσεις (ό.π.). Ο γενικότερος στόχος μιας ποσοτικής μελέτης είναι να εξεταστούν οι απόψεις και στην συνέχεια να γενικευτούν για

τον πληθυσμό-στόχο (Plonsky and Gass, 2011). Επιπλέον, το ενδιαφέρον της στρέφεται σε γενικούς νόμους και εμπειρικούς κανόνες (Παπαγεωργίου, 2014). Για τον σκοπό αυτό για τις ανάγκες της παρούσας διπλωματικής εργασίας, επιλέχτηκε η ποσοτική μέθοδος.

Τα κύρια ερευνητικά ερωτήματα που απασχόλησαν αυτή την έρευνα συνοψίζονται ως ακολούθως:

- 1) Είναι διαπολιτισμικά ευαίσθητα τα στελέχη του Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. και σε ποιο βαθμό;
- 2) Διαφοροποιείται ο βαθμός διαπολιτισμικής ευαισθησίας με βάση συγκεκριμένους δημογραφικούς παράγοντες όπως μεταξύ άλλων, το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, η γνώση και το επίπεδο ξένων γλωσσών;
- 3) Ποιές είναι οι πεποιθήσεις των λιμενικών για τη διαπολιτισμική επικοινωνία;

Η πρώτη ερώτηση έχει σαν στόχο να παρέχει βασικές πληροφορίες οριοθετώντας το σημείο έναρξης αυτής της έρευνας, καθώς με τον τρόπο που είναι δοσμένη υποθέτει ότι τα στελέχη του Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. διακατέχονται από διαπολιτισμική ευαισθησία. Το ζητούμενο είναι να αναδειχθεί ο βαθμός αυτής της ευαισθησίας. Η δεύτερη ερώτηση αφορά τυχόν συσχετίσεις της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των Ελλήνων Λιμενικών με διάφορα δημογραφικά χαρακτηριστικά τους. Πολλές υποθέσεις θα μπορούσαν να γίνουν εδώ όπως λ.χ. η ηλικία σε συνδυασμό με το χρόνο προϋπηρεσίας και τις εμπειρίες που αποκτούνται να εμφανίζουν υψηλό βαθμό διαπολιτισμικής ευαισθησίας και αντίστοιχα η γνώση ξένων γλωσσών και το μορφωτικό επίπεδο να συνδυάζονται με υψηλές διαπολιτισμικές αποδόσεις. Η τρίτη, πιο γενική, έχει ως στόχο να ερευνήσει τη γενικότερη

στάση και αντιμετώπιση της διαπολιτισμικής επικοινωνίας εστιάζοντας στο αν επιδιώκεται, αν αποφεύγεται και αν απολαμβάνεται. Δηλαδή, στην πρώτη περίπτωση εξετάζεται η διαπολιτισμική ευαισθησία των στελεχών του Λ.Σ. – Ελ. Ακτ., στην δεύτερη εξετάζεται αν οι διάφοροι δημογραφικοί παράγοντες επηρεάζουν αυτήν την ευαισθησία και, αν ναι, σε ποιο βαθμό και στην τρίτη αποτυπώνονται οι αντιδράσεις, γενικές ή θετικές των λιμενικών για τη διαπολιτισμική επικοινωνία. Τα συγκεκριμένα ερωτήματα ήταν αυτά που υπέδειξαν και το σχεδιασμό της έρευνας και τη στρατηγική που ακολουθήθηκε. Περισσότερα θα λεχθούν στη συνέχεια για το πως το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε απάντησε στις ανωτέρω ερευνητικές υποθέσεις.

3.2 Σχεδιασμός έρευνας

Λαμβάνοντας υπόψη παλαιότερες αλλά και πιο πρόσφατες μελέτες συγγενούς αντικειμένου/ παρεμφερούς θεματολογίας, όπως είναι η περίπτωση των Engle & Engle (2004), Holm, Nokelainen & Tirri (2009), Roh (2014), Segura-Robles & Parra-González (2019), η χρήση ερωτηματολογίου και συνακόλουθα οι ποσοτικές μετρήσεις φαίνεται να αποτελεί μονόδρομο για την αναζήτηση των απαντήσεων στα ερευνητικά ερωτήματα της μελέτης. Η στρατηγική που ακολουθήθηκε προέκρινε την ποσοτικοποίηση των δεδομένων τόσο στο στάδιο της συλλογής όσο και της ανάλυσης υιοθετώντας μια παραγωγική προσέγγιση της σχέσης μεταξύ θεωρίας και έρευνας κλίνοντας προς το θετικισμό και στοχεύοντας σε μια αντικειμενιστική σύλληψη της κοινωνικής πραγματικότητας (Λατινόπουλος, 2010).

Βασικός στόχος της ποσοτικής έρευνας είναι η εξεύρεση σχέσεων αιτίου-αιτιατού (συνήθως μέσω της διατύπωσης σχέσεων και συναρτήσεων), η πρόγνωση ή πρόβλεψη και η γενίκευση των ευρημάτων της έρευνας (Λατινόπουλος, 2010 σελ.207). Δεδομένου ότι στηρίζεται σε μετρήσεις μεταβλητών που ουσιαστικά ποσοτικοποιούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του δείγματος παρέχοντας υψηλού επιπέδου ακρίβεια για να αναλυθούν στη συνέχεια οι μεταξύ τους σχέσεις, κερδίζει σε στατιστική ισχύ και αντικειμενικότητα. Βέβαια η επίτευξη της επιστημονικής αντικειμενικότητας αποτελεί ιδεατό μάλλον παρά πραγματικότητα. Ο ερευνητής δεν μπορεί να εξασφαλίσει τη δική του, προσωπική αντικειμενικότητα π.χ. η επιλογή του θέματος προς διερεύνηση και οι σχετικές ερευνητικές ερωτήσεις (Παπαγεωργίου 2014). Επιπλέον, η ποσοτική μεθοδολογία αποσκοπεί στο να αποκαλύψει εάν οι συγκεκριμένες σχέσεις των μεταβλητών του δείγματος αφορούν και το γενικό πληθυσμό (Bryman, 2017).

Στην ποσοτική μελέτη κυρίαρχο ρόλο παίζουν οι ποσοτικές μεταβλητές (δηλαδή μεταβλητές που εκφράζονται εύκολα σαν νούμερα, όπως για παράδειγμα με την μορφή ποσοστών), και τα αριθμητικά δεδομένα που χρησιμοποιούνται σε αυτή τη μελέτη αναλύθηκαν χρησιμοποιώντας κυρίως περιγραφικές μεθόδους, έτσι ώστε να είναι πιο άμεσα και εύκολα ως προς την ερμηνεία τους (Norris et al., 2015). Η ποσοτική έρευνα μέσω της χρήσης επαρκώς σχεδιασμένων ερωτηματολογίων (κυρίως δομημένα με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής) παρέχει σημαντική ακρίβεια και διαφάνεια και καθώς περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων, αυτό συνεισφέρει σε μεγάλο βαθμό ως προς την εγκυρότητα της μελέτης (Norris et al., 2015). Έχοντας λοιπόν υπόψη όλα τα παραπάνω, επιλέχθηκε η Κλίμακα Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας (ISS), το ερωτηματολόγιο

των Chen και Starosta (2000) το οποίο κοντολογίς αναφέρθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, όπου μέσα από εικοσιτέσσερις ερωτήσεις μετρά τη διαπολιτισμική ευαισθησία εστιάζοντας στους πέντε παράγοντες.

3.3 Ερευνητικό εργαλείο συλλογής δεδομένων

Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη εργασία αξιοποιεί τα πλεονεκτήματα της ποσοτικής μελέτης, και συγκεκριμένα το όργανο που χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή των δεδομένων είναι το ερωτηματολόγιο, το οποίο στην προκειμένη περίπτωση είναι διαδικτυακό μέσω της χρήσης της εφαρμογής google forms. Τα βασικά πλεονεκτήματα του ερωτηματολογίου είναι πως χαρακτηρίζεται γενικά από ευθύτητα, εύκολη καταγραφή αποτελεσμάτων και εξοικονόμηση κόστους. Επίσης παρέχει πλούσιες πληροφορίες σχετικά με ευαίσθητα δεδομένα, ενώ η διάρθρωσή του είναι πολύ εύκολα κατανοητή για την συντριπτική πλειονότητα των συμμετεχόντων (Marshall, 2005). Επιπλέον, έχοντας προηγηθεί μια εκτεταμένη περίοδος εγκλεισμού και αγοραφοβίας λόγω της πανδημίας του COVID-19, η επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή πλέον έχει γίνει μια τετριμμένη συνήθεια που στην παρούσα μελέτη διασφαλίζει το αδιάβλητο του περιεχομένου καθώς δεν μεσολαβούν συνομιλίες με την ερευνήτρια.

Εξάλλου οι συμμετέχοντες ειδοποιήθηκαν με sms ή μήνυμα μέσω των εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης που λειτούργησε σαν προάγγελος περιγράφοντας το λόγο και το σκοπό της έρευνας διασφαλίζοντας συνάμα ζητήματα ανωνυμίας και εχεμύθειας και εντέλει τους κατήθυνε στο ερωτηματολόγιο που ήταν διαθέσιμο στον παγκόσμιο ιστό. Πλέον οι ερευνητές τείνουν να εκπονούν επισκοπήσεις βάσει ερωτηματολογίων που

συμπληρώνονται διαδικτυακά (Couper 2000, Bryman, 2017, 225). Το πλεονέκτημα της διαδικτυκής επισκόπησης είναι ότι κάποιοι ερωτώμενοι μπορεί να νιώσουν πιο άνετα αφού ήδη δαπανούν αρκετό χρόνο στο διαδίκτυο και απαλλάσσονται από την υποχρέωση να επιστρέψουν το ερωτηματολόγιο μέσω ταχυδρομείου (Bryman, 2017,225). Γενικά οι διαδικτυακές δειγματοληπτικές έρευνες είναι πιο οικονομικές, ταχύτερες, η ανωνυμία και η εμπιστευτικότητα που εγγυόνται ενθαρρύνουν σαφώς πιο ειλικρινείς απαντήσεις, η έλλειψη μεροληψίας τις αναδεικνύει αλλά το ότι δεν υπάρχει αντιπροσωπευτικότητα εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα (Babbie, 2018).

Έχοντας ανατρέξει στη διεθνή και εγχώρια βιβλιογραφία επιλέχθηκε το μοντέλο των Chen και Starosta (2000) που προκρίνει πέντε παράγοντες μέτρησης της διαπολιτισμικής ευαισθησίας με την Κλίμακα ISS και ουσιαστικά αφορά ένα ερωτηματολόγιο 24 ερωτήσεων. Οι Chen και Starosta (2000), σταδιακά κατέληξαν στην Κλίμακα ISS. Αρχικά το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε από 168 Αμερικανούς φοιτητές επικοινωνιακών σπουδών περιλάμβανε 73 στοιχεία, έπειτα, μετά από παραγοντικές αναλύσεις και δεδομένου ότι ήθελαν μια ανανεωμένη μικρότερη σε έκταση Κλίμακα, κατέληξαν σε 44 στοιχεία τα οποία απαντήθηκαν από 414 Αμερικανούς φοιτητές που παρακολουθούσαν μαθήματα επικοινωνίας (Petrović et al., 2015). Ακολούθησαν περαιτέρω αναλύσεις ικανοποιητικής ταυτόχρονης εγκυρότητας για να οριστικοποιηθεί η Κλίμακα με 24 πλέον στοιχεία και να θεωρηθεί αξιόπιστη αφού έχει συνολικό δείκτη alpha Cronbach 0,88 (Ζαχαροπούλου, 2022). Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία της εν λόγω Κλίμακας εξετάστηκαν ερευνητικά και σε άλλα πολιτισμικά περιβάλλοντα και σε διάφορες πληθυσμιακές ομάδες χωρίς να απωλέσουν σε κάποιο βαθμό την παρουσία τους (Fritz et al., 2002, Peng

Rangsipaht, & Thaipakee, 2005, Del Villar, 2010, McMurray, 2007, Nieto, 2008, Yurtseven και Altun 2015, Chocce et al. 2015). Παρότι σε κάποιες περιπτώσεις προτάθηκαν προσαρμογές της Κλίμακας που υπαγορεύτηκαν λόγω διαφορών πολιτισμών υψηλού/χαμηλού πλαισίου¹ (καθότι επηρεάζεται ο βαθμός στον οποίο μεταδίδονται οι πληροφορίες σε μια αυτοπρόσωπη αλληλεπίδραση όταν τα μηνύματα κωδικοποιούνται λεκτικά σαφώς και ρητώς), χωρίς ωστόσο να αλλάξει το περιεχόμενο του εργαλείου μέτρησης. Έτσι για παράδειγμα η Κλίμακα η οποία έχει αρχικά εφαρμοστεί σε έναν πολιτισμό χαμηλού πλαισίου (π.χ. Αμερική) όταν μεταφερθεί σε έναν πολιτισμό υψηλού πλαισίου όπως είναι η Σερβία ή η Ελλάδα στην περίπτωσή μας, όταν δεν δίνονται πληροφορίες για το ευρύτερο περιβάλλον της έρευνας, ενδεχομένως υπάρξουν διαφορετικές ερμηνείες των στοιχείων ή ακόμη και παρερμηνείες (Petrović et al. 2015). Και παρόλο που οι Fritz et al (2002) πρότειναν βελτιώσεις του εργαλείου για τη λειτουργικότητα των εννοιών, η Κλίμακα ως έχει, αυτούσια, είναι έγκυρη και μπορεί να μετρήσει τη διαπολιτισμική ευαισθησία ανεξαρτήτως πολιτισμού. Για το λόγο αυτό, στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου διατηρήθηκαν ως έχουν οι 24 ερωτήσεις της ISS που θα αξιολογήσουν μέσα από τους πέντε παράγοντες το βαθμό διαπολιτισμικής ευαισθησίας των στελεχών Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. Παρότι θα μπορούσε να διατηρηθεί το ερωτηματολόγιο στην πρωτότυπή του μορφή και την αγγλική γλώσσα, εντούτοις για λόγους ευχέρειας η Κλίμακα μεταφράστηκε στα ελληνικά διατηρώντας την ορολογία που έχει χρησιμοποιηθεί κατά κόρον σε αντίστοιχες έρευνες στην Ελλάδα με τις αναγκαίες

¹ Σύμφωνα με τον Hall (1976) οι πολιτισμοί διακρίνονται σε υψηλού και χαμηλού πλαισίου όσον αφορά την επικοινωνία, όπου, στους μεν πρώτους οι πληροφορίες των μηνυμάτων βρίσκονται ήδη στα άτομα και επομένως αυτά που εκφράζονται λεκτικά αποτελούν μέρος του συνολικού μηνύματος (λίγα λόγια - βαθύ νόημα), ενώ, αντίθετα, στους δε το σύνολο των πληροφοριών εκφράζονται στον ρητό κώδικα.

προσαρμογές, όπου κρίθηκε απαραίτητο, δεδομένου ότι προοριζόταν για λιμενικούς και όχι εκπαιδευτικούς διατηρώντας την αξιοπιστία του μεταφράσματος (βλέπε Βαγγελάτου 2019, Κατσάμπαλου 2020, Ηλιοπούλου 2021 κ.ά.).

Σε κάθε έναν από τους πέντε παράγοντες αντιστοιχούν συγκεκριμένες ερωτήσεις. Ειδικότερα,

- Οι ερωτήσεις 1, 11, 13, 21, 22, 23 και 24 αναφέρονται στον παράγοντα «Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση».
- Οι ερωτήσεις 2, 7, 8, 16, 18 και 20 αναφέρονται στον παράγοντα «Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές».
- Οι ερωτήσεις 3, 4, 5, 6 και 10 αναφέρονται στον παράγοντα «Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση».
- Οι ερωτήσεις 9, 12 και 15 αναφέρονται στον παράγοντα «Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση» και τέλος
- Οι ερωτήσεις 14, 17 και 19 αναφέρονται στον παράγοντα «Προσοχή στην αλληλεπίδραση».

Σημειώνεται πως οι ερωτήσεις 2, 4, 7, 9, 12, 15, 18, 20 και 22 έχουν κωδικοποιηθεί αντίστροφα προτού προστεθούν στο τελικό σκορ καθώς σε αντίθεση με τις υπόλοιπες ήταν αρνητικά διατυπωμένες. Γενικά, το υψηλό σκορ υποδεικνύει και υψηλό επίπεδο διαπολιτισμικής ευαισθησίας (Chen και Starosta, 2000).

Αναφορικά με τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, υπάρχουν τρεις βασικές κατηγορίες ποσοτικών ερωτήσεων, ερωτήσεις που είναι:

- **περιγραφικού τύπου:** χρησιμοποιούνται δηλαδή για την συλλογή των αντιλήψεων των συμμετεχόντων σχετικά με την μεταβλητή που θέλουμε να ποσοτικοποιηθεί,
- **συγκριτικού τύπου:** χρησιμοποιούνται στην αναγνώριση των διαφορών μεταξύ δύο ή/και περισσότερων ομάδων που βασίζονται σε μια ή/και περισσότερες μεταβλητές, και ουσιαστικά, μια συγκριτική ερώτηση χρησιμοποιείται για να ποσοτικοποιήσει μια μεταβλητή,
- **τύπου βασισμένου σε σχέσεις:** χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση τάσεων, αιτιακών σχέσεων ή άλλων συσχετίσεων μεταξύ δύο ή και περισσότερων μεταβλητών (Kurzhaus, 2021).

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα μελέτη είναι καθαρά περιγραφικού τύπου, καθώς προσπαθεί να εντοπίσει διαφορές ανάλογα με το δημογραφικό προφίλ των Λιμενικών, είναι διαβαθμισμένο με βάση την πενταπλή κλίμακα Likert, η οποία συνήθως αποτελείται από είτε μια δήλωση, είτε μια ερώτηση με 5 επιλογές. «Στόχος της κλίμακας Likert είναι να μετρήσει την ένταση των αισθημάτων αναφορικά με το εκάστοτε θέμα» (Λατινόπουλος, 2010, 187). Στην συγκεκριμένη περίπτωση, χρησιμοποιήθηκε η πενταπλή κλίμακα από 1=Διαφωνώ απόλυτα μέχρι και 5=Συμφωνώ απόλυτα. Αυτή η κλίμακα επιλέχθηκε επειδή λαμβάνει υπόψη όλες τις διαστάσεις της ικανότητας διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Επιπλέον, μετρά τη διαπολιτισμική ευαισθησία κάθε δεδομένης ομάδας ατόμων, και γενικά οι κλίμακες τύπου Likert είναι αρκετά κατάλληλες για να μετρήσουν το επίπεδο συμφωνίας σχετικά με το εκάστοτε ζήτημα, έχουν ωστόσο το μικρό μειονέκτημα πως είναι επιρρεπείς σε

λογοκρισία, εξαιτίας ενδεχόμενου βαθμού διαφωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων (Joshi et al., 2015).

Επίσης, οι απαντήσεις στις ερωτήσεις της πολλαπλής επιλογής μπορούν εύκολα να γίνουν κατανοητές μέσα από την αξιοποίηση απλών περιγραφικών στατιστικών μεθόδων (όπως τους πίνακες συχνотήτων), αλλά και μέσω γραφικών μεθόδων (όπως τα διαγράμματα πίτας). Παρ' όλα αυτά και αυτό το ερωτηματολόγιο δεν μπορεί να απαλλαγεί από τις αδυναμίες της ποσοτικής μεθόδου που δεν παρέχει στον ερευνητή πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο όπου συμβαίνει το εξεταζόμενο φαινόμενο, δεν μπορεί να ελεγχθεί το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται οι ερωτώμενοι όταν συμπληρώνουν τα ερωτηματολόγια, τα αποτελέσματα είναι περιορισμένα εξαιτίας των ερωτήσεων κλειστού τύπου και της αυστηρά δομημένης μορφής του ερωτηματολογίου και τέλος της αδυναμίας εξέλιξης και συνεχούς διερεύνησης του εξεταζόμενου φαινομένου (Παρούτσας, 2011).

Το ερωτηματολόγιο που απεστάλη διαρθρώνεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο μέρος δίνονται μεταφρασμένες οι εικοσιτέσσερις ερωτήσεις του ISS, στο δεύτερο μέρος μέσα από δεκατρείς ερωτήσεις δημογραφικών στοιχείων (ηλικία, φύλο, οικογενειακή κατάσταση, μορφωτικό επίπεδο, γνώση και επίπεδο ξένων γλωσσών, πόλη ανατροφής και εργασίας, τομέας απασχόλησης, θέση ευθύνης, έτος διορισμού, ημερήσια συναλλαγή με κοινό) γίνεται προσπάθεια να σκιαγραφηθεί το προφίλ των συμμετεχόντων για να συμπληρωθεί στο τρίτο μέρος με τέσσερις ακόμα ερωτήσεις διαπολιτισμικού προσανατολισμού (χώρες ταξιδιών, ταξίδι για λόγους εργασίας, σπουδές στο εξωτερικό μέσω Υπηρεσίας,

κοινωνικές επαφές στο εξωτερικό). Και σε αυτά τα μέρη οι ερωτήσεις ήταν κλειστές περιέχοντας δηλώσεις με τις οποίες συμφωνούν ή διαφωνούν (Babbie, 2018), ίσως περισσότερο διχοτομικές (Ναι/Όχι), αλλά και ελεύθερες να συμπληρωθούν από τους ερωτώμενους.

Αρχικά για να αξιολογηθεί η σαφήνεια των ερωτήσεων και ο τρόπος ανάπτυξης των απαντήσεων, να ξεπεραστούν οι όποιες δυσκολίες στη συμπλήρωσή του και να διατηρηθεί το αδιάβλητο της έρευνας, το ερωτηματολόγιο απεστάλη πιλοτικά σε πέντε (05) συναδέλφους μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Αφού δεν προέκυψαν κανενός είδους ζητήματα ή παρανοήσεις στις ερωτήσεις και τα ληφθέντα ερωτηματολόγια επέστρεψαν συμπληρωμένα όπως προβλέπονταν, σε δεύτερο χρόνο έγινε η κανονική αποστολή των ερωτηματολογίων. Να σημειωθεί ότι τα άτομα που συμμετείχαν στο πιλοτικό ερωτηματολόγιο εξαιρέθηκαν από το σύνολο των συμμετεχόντων στην κύρια φάση της έρευνας. Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε ως το κύριο ερευνητικό εργαλείο παρατίθεται στο Παράρτημα Α.

3.4. Ερευνητικό Περιβάλλον και Συμμετέχοντες

Δεδομένου ότι η δύναμη του σώματος ανέρχεται σε περίπου 7.500 ενεργά στελέχη, έγινε προσπάθεια προσέγγισης όσο το δυνατόν περισσότερων συμμετεχόντων. Αρχικά έγινε επικοινωνία με συναδέλφους της ερευνήτριας που έχουν συνυπηρετήσει ή συνυπηρετούν στις ίδιες Λιμενικές Αρχές αλλά λόγω των συχνών μεταθέσεων του επαγγέλματος δεν τέθηκαν περιορισμοί στο ερευνητικό περιβάλλον με αποτέλεσμα την πρόσληψη απαντήσεων λιμενικών ανά την Ελλάδα και από διάφορα πόστα. Λόγω της

φύσης και του όγκου της δουλειάς, υπήρξε αρχικά αδυναμία απόκρισης και για το λόγο αυτό επιλέχθηκε η δειγματοληψία χιονοστοιβάδας ή αναφορά αλυσίδας ώστε από τα οικεία στην ερευνήτρια πρώτα μέλη να προκύψουν καθ'υπόδειξη τα επόμενα μέλη του δείγματος έτσι ώστε να εξασφαλιστεί όσο το δυνατότερο μεγαλύτερος αριθμός συμμετεχόντων (Παπαγεωργίου, 2014). Πρόκειται για μια μη πιθανοτική δειγματοληψία όπου «συλλέγονται δεδομένα για λίγα μέλη του πληθυσμού-στόχου που μπορούν να εντοπιστούν και έπειτα μέσω αυτών να διαδοθεί και σε άλλα άτομα που αυτά γνωρίζουν, έτσι το δείγμα αναδιπλώνεται και αναπτύσσεται απο μια αρχική επιλογή. Τα άτομα συσσωρεύονται μέσω συστάσεων. Ωστόσο αυτός ο τρόπος οδηγεί σε δείγμα αμφισβητούμενης αντιπροσωπευτικότητας» (Babbie, 2018, 359).

Προκειμένου να διεξαχθεί η ποσοτική μελέτη, επιλέχθηκε ένα στατιστικά ικανοποιητικό δείγμα συνολικού μεγέθους $N=103$ συμμετεχόντων υπηρετούντων στο Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή. Η ερευνητική αυτή προσπάθεια δεν αντιπροσωπεύει επ' ουδενί το σώμα στο σύνολό του αλλά εξακολουθεί να παρουσιάζει ένα ενδιαφέρον. Πρόκειται ουσιαστικά για ένα δείγμα το οποίο ανταποκρίνεται στις ανάγκες της παρούσας εργασίας, καθώς δεν αποτελεί τυχαίο αλλά στοχευμένο δείγμα, όπου οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν με γνώμονα την σύνεση, την ανάλογη διαθεσιμότητα και άνεση να συμμετέχουν σε μια έρευνα (Watson, 2015). Σημειώνεται πως στην μελέτη δεν περιλήφθηκε στρατολόγηση του πληθυσμού πριν συγκεντρωθεί το συγκεκριμένο δείγμα, το οποίο απευθύνεται αποκλειστικά σε στελέχη του Λιμενικού Σώματος –Ελληνικής Ακτοφυλακής. Σε γενικές γραμμές όμως τα ζητήματα κόστους και χρόνου καθόρισαν το μέγεθος του δείγματος καθώς και η έλλειψη απόκρισης σε πρώτο στάδιο.

Οι συμμετέχοντες χαρακτηρίζονται από μια ποικιλία δημογραφικών παραγόντων, όπως το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο και η οικογενειακή κατάσταση μεταξύ αυτών. Η εργασιακή εμπειρία και τα χρόνια προϋπηρεσίας στο συγκεκριμένο αντικείμενο ήταν επίσης δύο πολύ σημαντικοί δημογραφικοί παράγοντες που αναδεικνύουν το προφίλ αυτής της κατηγορίας συμμετεχόντων όπως εξίσου σημαντική είναι η γλωσσομάθεια και η προθυμία τους να ταξιδέψουν στο εξωτερικό. Η ηλεκτρονική διανομή του ερωτηματολογίου ξεκίνησε στη 01 Σεπτεμβρίου 2022 και ολοκληρώθηκε στις 31 Οκτωβρίου 2022. Οι συνολικά 103 συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τον γενικό σκοπό της μελέτης και στην συνέχεια ανταποκρίθηκαν στην μελέτη απαντώντας το ερωτηματολόγιο ηλεκτρονικά. Σημειώνεται πως οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν μέσω του εντύπου ενημερωμένης συγκατάθεσης που απεστέλει ηλεκτρονικά μαζί με το ερωτηματολόγιο πως η συμμετοχή τους στην έρευνα είναι καθαρά εθελοντική και οι απαντήσεις τους θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης. Επομένως οι απαντήσεις τους παρέμειναν ανώνυμες και εμπιστευτικές και η συμμετοχή τους δύνατο να ανακληθεί οποιαδήποτε στιγμή το επιθυμούσαν.

3.5 Ανακεφαλαίωση

Σε αυτό το κεφάλαιο έγινε εκτενής αναφορά στη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε για να συλλεγούν τα δεδομένα που θα απαντήσουν στα κύρια ερευνητικά ερωτήματα. Λόγω της φύσης της μελέτης και βάσει της υφιστάμενης βιβλιογραφίας προκρίθηκε ο ποσοτικός τρόπος διεξαγωγής της έρευνας και η στατιστική μέθοδος ανάλυσης. Δόθηκε

επίσης επαρκής επιχειρηματολογία για την Κλίμακα ISS που αποτέλεσε το κύριο ερευνητικό εργαλείο και περιγράφηκε λεπτομερώς το ερωτηματολόγιο της μελέτης. Τέλος, αφού έγινε αναφορά στον τρόπο προσέγγισης των συμμετεχόντων και στα ζητήματα αξιοπιστίας και εγκυρότητας, στο επόμενο κεφάλαιο θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης.

Κεφάλαιο 4

Παρουσίαση της έρευνας και των αποτελεσμάτων της

4.1 Εισαγωγικό μέρος

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται αναλυτικά τα στατιστικά αποτελέσματα που προέκυψαν από τις 103 απαντήσεις που δόθηκαν στα ερωτηματολόγια που απεστάλησαν. Τα αποτελέσματα αναλύθηκαν εν πρώτοις με περιγραφική στατιστική, δηλαδή παρουσίαση των αποτελεσμάτων μέσα από κατατοπιστικούς πίνακες συχνοτήτων ή/και γραφημάτων, (ολόκληρη η ανάλυση παρατίθεται στο Παράρτημα Β'), και δευτερευόντως με επαγωγική στατιστική (σύγκριση ποιοτικών μεταβλητών για την εύρεση τυχουσών συσχετίσεων) και την αντίστοιχη καταγραφή/παρουσίαση των βασικών συμπερασμάτων. Η ανάλυση έγινε με το λογισμικό SPSS, v.24, το οποίο είναι ένα από τα πλέον συνηθισμένα λογισμικά στατιστικής ανάλυσης, καθώς είναι ιδιαίτερα απλοϊκό και εύχρηστο, ενώ χρησιμοποιείται ευρέως στον ακαδημαϊκό χώρο, συμπεριλαμβανομένων των επικοινωνιακών μελετών (Frey, 2017), επιτρέποντας σε κάθε ερευνητή να πραγματοποιήσει εύκολα στατιστικές αναλύσεις. Το κεφάλαιο αυτό διαρθρώνεται σε ανάλυση εγκυρότητας, ανάλυση των δημογραφικών και διαπολιτισμικών χαρακτηριστικών του δείγματος, περιγραφική ανάλυση των 24 ερωτήσεων της ISS και επαγωγική ανάλυση με συσχέτιση του καθενός από τους πέντε παράγοντες της διαπολιτισμικής ευαισθησίας με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά.

4.2 Ανάλυση εγκυρότητας

Αρχικά, πραγματοποιήθηκε η ανάλυση εγκυρότητας για κάθε παράγοντα, καθώς σύμφωνα με το Saunders, Lewis και Thornhill (2009) η ανάλυση εγκυρότητας αποτελεί μια ένδειξη της μέτρησης για εσωτερική συνέπεια προκειμένου να διασφαλισθεί η ποιότητα του ερωτηματολογίου, και σαν όργανο μέτρησης της εσωτερικής συνέπειας για

κάθε παράγοντα χρησιμοποιήθηκε το Alpha του Cronbach, το οποίο παίρνει τιμές μεταξύ του μηδενός και της μονάδας. Τυπικά, τιμές πάνω από 0.5 αναφέρονται σε πολύ καλή εσωτερική συνέπεια (Kraemer, 2014).

Η ανάλυση εγκυρότητας έγινε με το SPSS και στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα (παρουσιάζεται για κάθε παράγοντα η αντίστοιχη μέτρηση του alpha του Cronbach). Συγκεκριμένα, για τους παράγοντες *Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές*, *Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση* και *Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση* εμφανίστηκε καλή εσωτερική συνέπεια (οι τιμές του δείκτη είναι παραπάνω από 0.6, και συγκεκριμένα είναι 0.682, 0.619 και 0.685 αντίστοιχα), ενώ για τους παράγοντες *Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση* και *Προσοχή στην αλληλεπίδραση*, οι αντίστοιχες τιμές για την εσωτερική συνέπεια ήταν χαμηλότερες, 0.587 και 0.489 αντίστοιχα.

Πίνακας 1: Εσωτερική συνέπεια των παραγόντων του ερωτηματολογίου.

Παράγοντας	Ερωτήσεις (Αντικείμενα)	Alpha Cronbach
Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	1,11,13,21,22,23,24	0,587
Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	2,7,8,16,18,20	0,682
Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	3,4,5,6,10	0,619
Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	9,12,15	0,685
Προσοχή στην αλληλεπίδραση	14,17,19	0,489

Στην συνέχεια ακολουθεί η δημογραφική ανάλυση.

4.3 Δημογραφική ανάλυση

Με την μορφή πινάκων συχνοτήτων παρουσιάζεται η ανάλυση των δημογραφικών χαρακτηριστικών των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα με την παρουσίαση των αντίστοιχων μεταβλητών. Σε γενικές γραμμές, το δείγμα αποτελούνταν αποκλειστικά από ενήλικα άτομα στο ηλικιακό εύρος 25 μέχρι και 65 ετών.

Ηλικία

Σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα, 16 άτομα ήταν μεταξύ 25 και 35 ετών, 60 ήταν μεταξύ 36 και 45, 26 ήταν μεταξύ 46 και 55 ετών και ένα άτομο στην ηλικιακή κατηγορία 56-65.

Πίνακας 2: Ηλικιακή κατανομή των συμμετεχόντων

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	25-35	16	15,5	16,5
	36-45	60	58,3	74,8
	46-55	26	25,2	100,0
	56-65	1	1,0	1,0
	Σύνολο	103	100,0	

Φύλο

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, στην έρευνα συμμετείχαν 70 άντρες και 33 γυναίκες, το οποίο είναι και αναμενόμενο, δεδομένου πως τόσο στο Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή όσο και στην Ελληνική Αστυνομία αλλά και στο στρατό και στα σώματα ασφαλείας γενικότερα η πλειονότητα των στελεχών είναι άντρες. Αυτό οφείλεται κυρίως στις επιχειρησιακές δεξιότητες και τη σωματική ρώμη που προϋποθέτουν αυτά τα παραδοσιακά «ανδροκρατούμενα» επαγγέλματα (Μουράτη, 2018).

Πίνακας 3: Κατανομή των συμμετεχόντων αναφορικά με το φύλο.

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Άρρεν	70	68,0	68,0
	Θήλυ	33	32,0	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Οικογενειακή κατάσταση

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, ο οποίος αναφέρεται στην οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων, η συντριπτική πλειονότητα ήταν παντρεμένοι (76 στους 103 με

αντίστοιχο ποσοστό 73,8%) ενώ 10 ήταν διαζευγμένοι και 16 άγαμοι. Επομένως, το δείγμα απαρτίζεται από ένα σημαντικό ποσοστό δεσμευμένων ανθρώπων.

Πίνακας 4: Κατανομή των συμμετεχόντων αναλογικά με την οικογενειακή τους κατάσταση

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Παντρεμένος/η	76	73,8	73,8
	Διαζευγμένος/η	10	9,7	83,5
	Άγαμος/η	17	16,5	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Μορφωτικό επίπεδο

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των συμμετεχόντων σχετικά με την μόρφωσή τους. Συγκεκριμένα, 31 ήταν απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, 50 ήταν Τριτοβάθμιας (ΤΕ ή ΠΕ), 20 κατείχαν Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, 1 ήταν Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης και 1 είχε Διδακτορικό.

Πίνακας 5: Κατανομή των συμμετεχόντων αναλογικά με το μορφωτικό τους επίπεδο

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	31	30,1	30,1
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΤΕ)	25	24,3	54,4
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ)	25	24,3	78,6
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	19,4	98,1
	Διδακτορική Διατριβή	1	1,0	99,0
	Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης	1	1,0	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Μητρική γλώσσα

Σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα, σχεδόν όλοι οι συμμετέχοντες είχαν σαν μητρική γλώσσα τα Ελληνικά, με ελάχιστες εξαιρέσεις (1 είχε την Αγγλική, 1 την Γαλλική και 1 δεν διευκρίνισε).

Πίνακας 6: Κατανομή των συμμετεχόντων αναλογικά με την μητρική τους γλώσσα.

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Αγγλική	1	1,0	1,0
	Γαλλικά	1	1,0	1,9
	Ελληνική	100	97,1	99,0
	-	1	1,0	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Γνώση ξένων γλωσσών

Έπειτα, 98 στους 103 συμμετέχοντες γνώριζαν τουλάχιστον μια ξένη γλώσσα, με βάση τον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 7: Κατανομή των συμμετεχόντων αναλογικά με την γνώση ξένων γλωσσών.

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	ΝΑΙ	98	95,1	95,1
	ΟΧΙ	5	4,9	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Επίπεδο γνώσης ξένων γλωσσών

Σύμφωνα με τον επόμενο πίνακα, αρκετοί συμμετέχοντες έχουν από καλή ως πολύ καλή γνώση ξένων γλωσσών (Αγγλικά κυρίως). Συγκεκριμένα, 41 δήλωσαν πως έχουν αρκετά καλή γνώση αγγλικών, όπως επιπέδου Lower, ενώ 34 πως έχουν άριστη (επιπέδου Proficiency).

Πίνακας 8: Κατανομή των συμμετεχόντων αναλογικά με την γνώση ξένων γλωσσών

Κατηγορία	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
-----------	-----------	---------	--------------------

	Δεν δηλώθηκε	2	1,9	1,9
	Άριστη (π.χ. Proficiency)	34	33,0	35,0
	Καλή (π.χ. Lower)	41	39,8	74,8
	Μέτρια (Βασικές γνώσεις)	9	8,7	83,5
	Πολύ καλή (π.χ. Advanced)	17	16,5	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Πόλη ανατροφής

Οι απαντήσεις που λήφθηκαν εδώ καλύπτουν όλη την Ελλάδα ακόμα και μερικές χώρες του εξωτερικού. Για το λόγο αυτό ομαδοποιήθηκαν σε τέσσερις κατηγορίες ώστε να τύχουν ευκολότερης επεξεργασίας. Σύμφωνα με τις κατηγορίες το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων ήτοι 46,6 % προέρχεται από τη Νότια Ελλάδα, 33% από τη Βόρεια Ελλάδα, 16,5% από τα νησιά και μόλις 3,9% ανατράφηκε σε κάποια χώρα του εξωτερικού.

Πίνακας 9: Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με την πόλη ανατροφής

Κατηγορία	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Β.Ελλάδα	34	33	33
Ν.Ελλάδα	48	46,6	79,6
Νησιωτική Ελλάδα	17	16,5	96,1
Εξωτερικό	4	3,9	100,0
Σύνολο	103	100,0	

Πόλη εργασίας

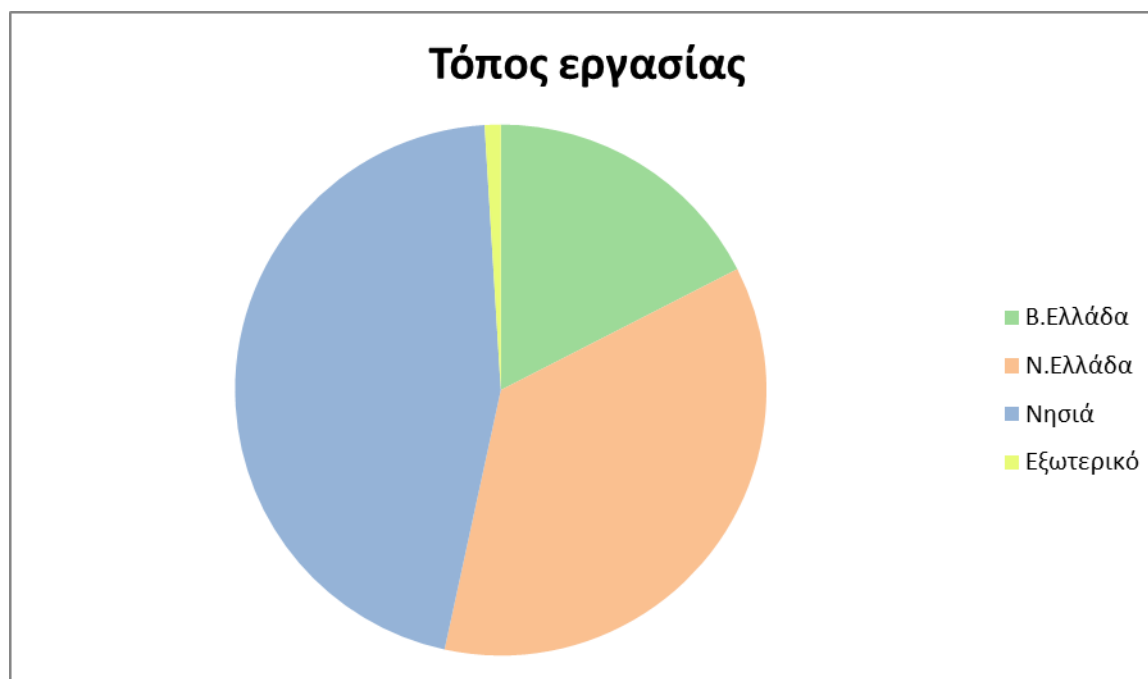
Και σε αυτή την ερώτηση οι απαντήσεις κάλυπταν όλο το εύρος της Ελλάδας ενώ υπήρξε και ένα στέλεχος που είναι στο εξωτερικό για λόγους εργασίας. Ειδικότερα αξίζει να αναφερθούν αναλυτικά τα μέρη που εργάζονται τα στελέχη του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. που έλαβαν μέρος στην έρευνα για λόγους γενίκευσης των αποτελεσμάτων. Έτσι οι απαντήσεις σε αυτό το ερώτημα περιλάμβαναν: Κέρκυρα, Ηγουμενίτσα, Ιωάννινα, Πάτρα, Κεφαλλονιά, Πάργα, Παξούς, Σύβοτα, Καβάλα, Θεσσαλονίκη, Χαλκιδική, Αλεξανδρούπολη, Αίγινα,

Μύκονο, Ίο, Τήνο, Πειραιά, Χαλκίδα, Μυτιλήνη, Χίο, Ρόδο, Κω και Ρέθυμνο. Ωστόσο για λόγους απλούστευσης και σύνοψης των απαντήσεων προκειμένου εξαχθούν συμπεράσματα έγινε και σε αυτό το ερώτημα ομαδοποίηση σε τέσσερις κατηγορίες όπως και στην προηγούμενη ερώτηση και από τις απαντήσεις προκύπτει ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες, δηλαδή 47 εργάζονται σε νησιά, ακολουθεί η Νότια Ελλάδα με 37 και η Βόρεια Ελλάδα με 18. Αν ωστόσο εκληφθεί η ηπειρωτική Ελλάδα ως μια κατηγορία τότε η πλειοψηφία δηλαδή 55 στελέχη υπηρετούν στην ενδοχώρα.

Πίνακας 10: Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με την πόλη εργασίας

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Β.Ελλάδα	18	17,5	17,5
	Ν.Ελλάδα	37	35,9	53,4
	Νησιωτική Ελλάδα	47	45,6	99,0
	Εξωτερικό	1	1,0	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Γράφημα 1: Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με τον τόπο εργασίας

Τομέας απασχόλησης

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, οι λιμενικοί της χώρας εργάζονται σε διάφορα πόστα. Για παράδειγμα, 13 εργάζονται σε Κ.Ε.Α. (Κλιμάκια Ειδικών Αποστολών), 2 σε Λιμενικό Τμήμα, 1 σε Ναυτοδικείο, 12 σε Πλωτά Σκάφη. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των συμμετεχόντων σχετικά με τα διάφορα τμήματα απασχόλησης.

Πίνακας 11: Κατανομή των συμμετεχόντων αναφορικά με τον τομέα απασχόλησης

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Γραφείο	1	1,0	1,0
	Εξωτερική υπηρεσία	8	7,8	8,7
	Κ.Ε.Α.	13	12,6	21,4
	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	2	1,9	23,3
	Ναυτοδικείο	1	1,0	24,3
	ΠΕΔΙΑΣ	1	1,0	25,2
	Πλωτά σκάφη	12	11,7	36,9
	Σηματωρείο	1	1,0	37,9
	Τομέας Α' (Διοίκησης)	15	14,6	52,4
	Τομέας Β' (Ναυτολογίας)	4	3,9	56,3
	Τομέας Γ' (Λιμενικής Αστυνομίας)	17	16,5	72,8
	Τομέας Δ' (Ασφάλειας- Ανάκρισης)	16	15,5	88,3
	Τομέας Ε' (Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας & Έρευνας και Διάσωσης)	4	3,9	92,2
	Τομέας Επιθεωρησεων ΠΕΔΙΑΣ	1	1,0	93,2
	ΥΝΑΝΠ	1	1,0	94,2

	RTS/VTS	6	5,8	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Θέση ευθύνης

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των λιμενικών αναφορικά με τις θέσεις ευθύνης τους, όπου σχεδόν οι μισοί από τους συμμετέχοντες είχαν κάποια θέση ευθύνης.

Πίνακας 12: Κατανομή των συμμετεχόντων με βάση την θέση ευθύνη τους.

Κατηγορία	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
Ναι	51	49,5	49,5
Όχι	52	50,5	100,0
Σύνολο	103	100,0	

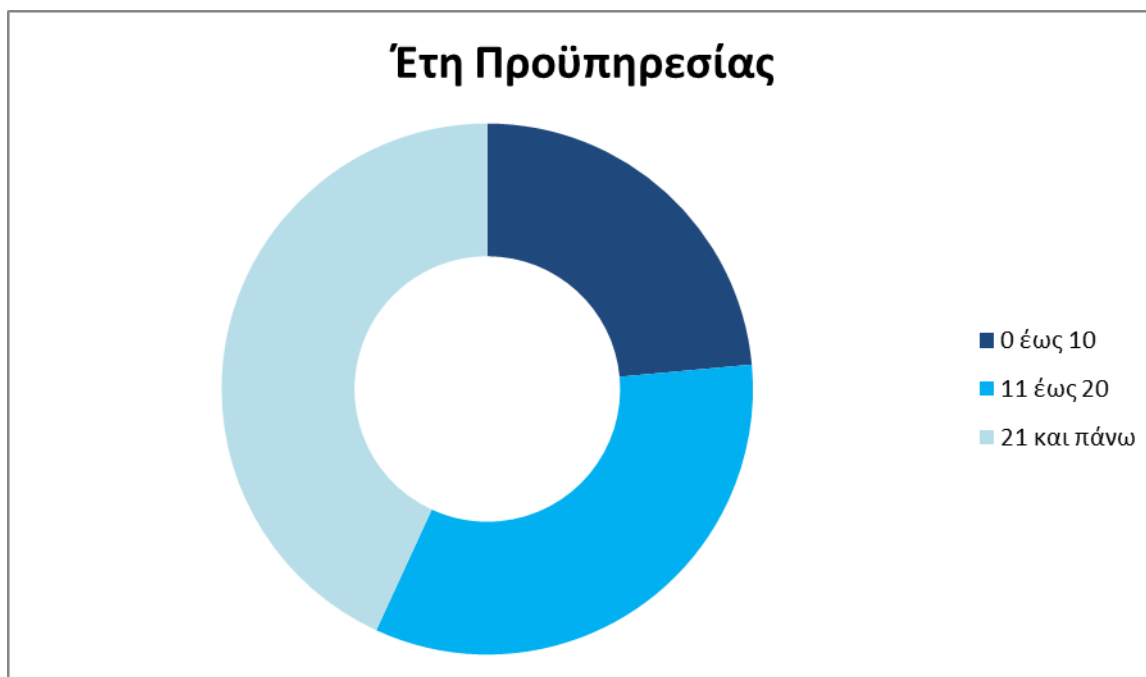
Έτος διορισμού

Οι απαντήσεις που λήφθηκαν ποικίλουν από τα 2 γηραιότερα σε προϋπηρεσία στελέχη που μετρούν 30 έτη, την πλειοψηφία των απαντήσεων (18 δηλαδή) να έχει διοριστεί από το 2001, αρκετούς ήτοι 14 και 12 αντίστοιχα να έχουν 12 και 11 έτη στο Σώμα και τα 4 νεότερα στελέχη υπηρετούν μόλις 6 χρόνια. Επειδή και σε αυτή την ερώτηση οι απαντήσεις που δόθηκαν ήταν πολλές, έγινε ομαδοποίηση σε τρεις κατηγορίες: α) έως 10 έτη, β) από 11 έως 20 έτη και γ) από 21 έτη και πάνω. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες, ήτοι 44 μετρούν προϋπηρεσία από 21 έτη και πάνω, ακολουθούν 34 που υπηρετούν στο Σώμα από 11 έως 20 έτη και 24 που έχουν έως 10 χρόνια.

Πίνακας 13: Κατανομή των συμμετεχόντων με βάση την προϋπηρεσία τους.

Κατηγορία	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
0-10 έτη	24	49,5	49,5
11-20 έτη	34	50,5	100,0
21 και πάνω	44		
Σύνολο	102	100,0	

Γράφημα 2: Κατανομή των συμμετεχόντων ανάλογα με τα έτη προϋπηρεσίας

Συναλλαγές

Ο επόμενος πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των υπαλλήλων αναφορικά με τις συναλλαγές, δηλαδή την ημερήσια συναλλαγή τους. 22 άτομα από το δείγμα δεν είχαν καθόλου συναλλαγές, 39 είχαν μέτρια (0-10 συναλλαγές σε ημερήσιο επίπεδο), 24 είχαν σχετικά μεγάλη (από 11 μέχρι 20 άτομα ημερησίως) και 18 είχαν πολύ μεγάλη συναλλαγή (παραπάνω από 20 άτομα ημερησίως).

Πίνακας 14: Κατανομή των συμμετεχόντων με βάση το επίπεδο συναλλαγών τους.

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Καθόλου	22	21,4	21,4
	Μεγάλη (11-20 άτομα)	24	23,3	44,7

	Μέτρια (0-10 άτομα)	39	37,9	82,5
	Πολύ μεγάλη (21+ άτομα)	18	17,5	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

Ταξίδι στο εξωτερικό

Με βάση τον παρακάτω πίνακα, 29 άτομα είχαν ταξιδέψει στο εξωτερικό για λόγους εργασίας κατά την διάρκεια της θητείας τους.

Πίνακας 15: Κατανομή των συμμετεχόντων με βάση το ταξίδι στο εξωτερικό

Κατηγορία	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Ναι	29	28,2
	Όχι	74	71,8
	Σύνολο	103	100,0

Μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό μέσω της Υπηρεσίας

Οι απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερωτήμα στη συντριπτική πλειοψηφία ήταν αρνητικές εξαιτίας ίσως και των αποκλεισμών που τίθενται από το ίδιο το Σώμα για μετεκπαίδευση περιορισμένου αριθμού αξιωματικών μόνο προερχόμενων εκ Σχολής Ναυτικών Δοκίμων.

Πίνακας 16: Κατανομή των συμμετεχόντων με βάση τις μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό

Κατηγορία	Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Ναι	1	1,0
	Όχι	102	99,0
	Σύνολο	103	100,0

Κοινωνικές επαφές στο εξωτερικό

Τέλος, από τον παρακάτω πίνακα προκύπτει ότι οι περισσότεροι λιμενικοί σε ποσοστό 74,8% διατηρούν φιλικές σχέσεις με πρόσωπα στο εξωτερικό δικαιολογώντας έως ένα βαθμό την διαπολιτισμική τους ταυτότητα.

Πίνακας 17: Κατανομή των συμμετεχόντων με βάση τις κοινωνικές επαφές/φίλους στο εξωτερικό

Κατηγορία		Συχνότητα	Ποσοστό	Αθροιστικό ποσοστό
	Ναι	77	74,8	74,8
	Όχι	26	25,2	100,0
	Σύνολο	103	100,0	

4.4. Περιγραφική ανάλυση των παραγόντων

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την περιγραφική ανάλυση και τα βασικά περιγραφικά μέτρα (ελάχιστη, μέγιστη, μέση τιμή και τυπική απόκλιση) των εξεταζόμενων παραγόντων αναφορικά με κάθε ερώτηση. Επίσης, σε κάθε παράγοντα έχει εκτιμηθεί η αντίστοιχη μέση τιμή των απαντήσεων. Για παράδειγμα, για τον παράγοντα **Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση**, η μέση τιμή των απαντήσεων (με βάση τις απαντήσεις και στα 7 αντικείμενα-ερωτήσεις) είναι 3,8. Γενικά παρατηρείται υψηλή διαπολιτισμική ευαισθησία των Ελλήνων Λιμενικών με βάση τους παρακάτω πίνακες, καθώς ο μέσος όρος των απαντήσεων με βάση την υφιστάμενη κλίμακα Likert είναι γενικά μεγαλύτερος του 3. Υπενθυμίζεται πως όσο ψηλότερη είναι η μέση τιμή, τόσο περισσότερο συμφωνούν οι συμμετέχοντες στην εκάστοτε φράση.

Πίνακας 18: Περιγραφική ανάλυση του παράγοντα **Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση**

	N	Ελάχιστη	Μέγιστη	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
1. Απολαμβάνω να αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.	103	1	5	3,88	,718
11. Συνηθίζω να περιμένω πριν σχηματίσω την εντύπωση ενός πολιτισμικά διακριτού συνομιλητή.	103	1	5	3,98	,714
13. Είμαι ανοιχτός σε άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	5	3,92	,837

21. Συχνά δίνω θετικές απαντήσεις στον πολιτισμικά διαφορετικό συνομιλητή μου κατά τη διάρκεια της διάδρασης/διεπαφής.	103	1	5	3,38	,729
22. Αποφεύγω εκείνες τις καταστάσεις στις οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίσω πολιτισμικά διακριτά άτομα.	103	1	4	2,39	,866
23. Συχνά δείχνω στον πολιτισμικά διακριτό συνομιλητή μου ότι καταλαβαίνω μέσα από λεκτικά και μη λεκτικά σημάδια.	103	1	5	3,86	,595
24. Νιώθω ευχαρίστηση μπροστά στις διαφορές ανάμεσα στον πολιτισμικά διακριτό συνομιλητή μου και εμένα.	103	1	5	3,23	,854
Valid N (listwise)	103		M.O.	3,8	

Πίνακας 19: Περιγραφική ανάλυση του παράγοντα **Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές**

	N	Ελάχιστη	Μέγιστη	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
2. Πιστεύω ότι οι άνθρωποι από άλλους πολιτισμούς είναι στενόμυαλοι.	103	1	4	2,01	,734
7. Δεν μου αρέσει να βρίσκομαι με άτομα από άλλους πολιτισμούς.	103	1q	4	1,82	,622
8. Σέβομαι τις αξίες των ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	5	4,15	,797

16. Σέβομαι τον τρόπο συμπεριφοράς των ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	5	3,83	,876
18. Δεν θα αποδεχόμουν τις γνώμες ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	4	1,84	,683
20. Πιστεύω ότι ο πολιτισμός μου είναι καλύτερος από τους άλλους πολιτισμούς.	103	1	5	2,85	1,132
Valid N (listwise)	103		M.O.	2,01	

Πίνακας 20: Περιγραφική ανάλυση του παράγοντα **Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση**

	N	Ελάχιστη	Μέγιστη	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
3. Είμαι σχεδόν σίγουρος/η για τον εαυτό μου όταν αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.	103	1	5	3,84	,751
4. Το βρίσκω πολύ δύσκολο να μιλάω μπροστά σε άτομα από άλλους πολιτισμούς.	103	1	4	1,87	,696
5. Πάντα ξέρω τι να πω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς.	103	1	5	3,39	,843
6. Μπορώ να γίνω όσο κοινωνικός/ή θέλω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς.	103	1	5	3,88	,808
10. Νιώθω ότι έχω αυτοπεποίθηση όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	5	3,80	,844
Valid N (listwise)	103		M.O.	3,84	

Πίνακας 21: Περιγραφική ανάλυση του παράγοντα **Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση**

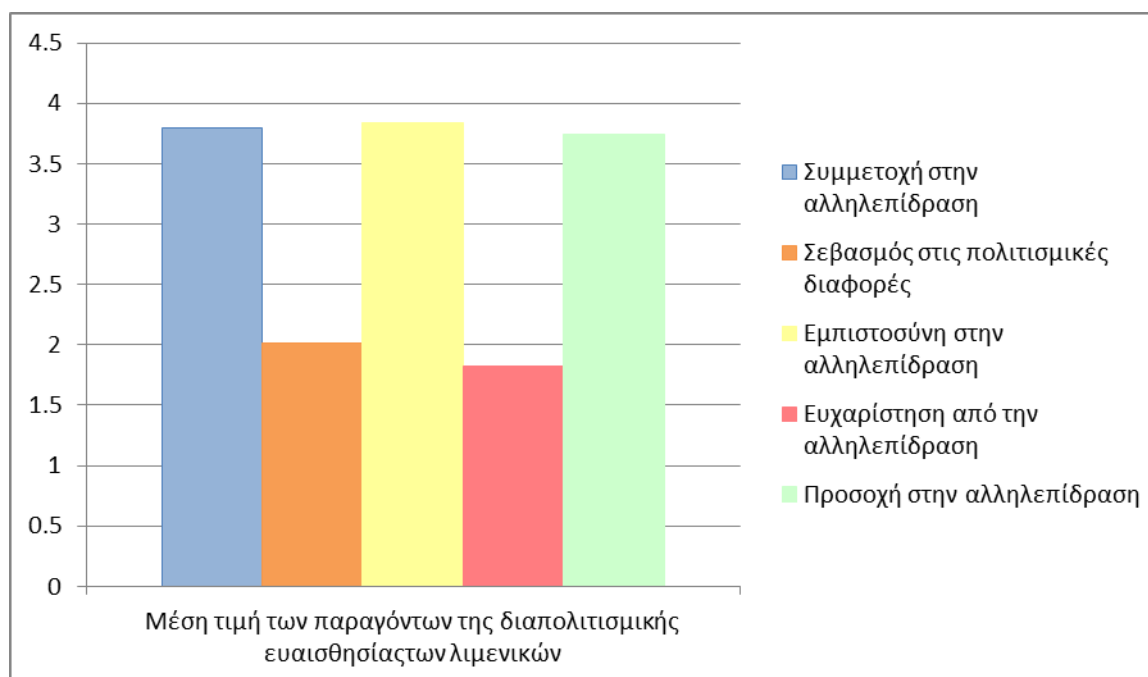
	N	Ελάχιστη	Μέγιστη	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
9. Αναστατώνομαι/θυμώνω εύκολα όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	4	1,82	,622
12. Συχνά αποθαρρύνομαι όταν βρίσκομαι με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	4	2,00	,642
15. Συχνά νιώθω άχρηστος όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	3	1,47	,520
Valid N (listwise)	103		M.O.	1,82	

Πίνακας 22: Περιγραφική ανάλυση του παράγοντα **Προσοχή στην αλληλεπίδραση**

	N	Ελάχιστη	Μέγιστη	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
14. Είμαι πολύ παρατηρητικός όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	5	3,84	,764
17. Προσπαθώ να αποκτώ όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες μπορώ όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	103	1	5	4,09	,612
19. Είμαι ευαίσθητος στα ανεπαίσθητα πολιτισμικά διακριτά νοήματα του συνομιλητή μου κατά τη	103	1	5	3,31	,829

διάρκεια της αλληλεπίδρασης.					
Valid N (listwise)	103		M.O.	3,74	

Γράφημα 3 Μέσες τιμές των παραγόντων της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των λιμενικών

Στην συνέχεια παρουσιάζεται το κύριο μέρος της ανάλυσης, όπου κάθε παράγοντας σχετικά με την διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναλύεται ανά τον αντίστοιχο δημογραφικό και διαπολιτισμικό παράγοντα.

4.5 Επαγωγική ανάλυση των παραγόντων ανάλογα με τα δημογραφικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά

Κάθε ένας από τους προαναφερόμενους διαπολιτισμικούς παράγοντες επηρεάζεται διαφορετικά ανάλογα με την δημογραφική μεταβλητή, και στο πλαίσιο αυτό ακολουθεί η επαγωγική ανάλυση των δεδομένων, δηλαδή η αναζήτηση συσχέτισης μεταξύ κάθε παράγοντα και κάθε δημογραφικής μεταβλητής. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω μη

παραμετρικών στατιστικών κριτηρίων, για παράδειγμα χρησιμοποιώντας το (μη παραμετρικό) κριτήριο Kruskal Wallis για την σύγκριση μη κανονικών δειγμάτων (McKight & Najab, 2010, και Kurzhals, 2021), προκειμένου να εξεταστεί η στατιστική σημαντικότητα και αν κάθε δημογραφικό κριτήριο επηρεάζει την διαπολιτισμική ευαισθησία. Ένας σχετικά εύκολος τρόπος να γίνει αυτό είναι η δημιουργία των μεταβλητών **Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση, Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές, Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση, Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση και Προσοχή στην αλληλεπίδραση**, οι οποίες αποτελούνται από το άθροισμα (score) των απαντήσεων στις ερωτήσεις που βασίζεται κάθε παράγοντας. Για παράδειγμα, η μεταβλητή **Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση** αποτελείται από το άθροισμα των απαντήσεων στις ερωτήσεις 1,11,13,21,22,23,24. Σαν επίπεδο εμπιστοσύνης αναφέρεται $\alpha=5\%$. Σημειώνεται πως για να είναι στατιστικά σημαντική μια διαφορά (δηλαδή να υπάρχει συσχέτιση μεταξύ των εξεταζόμενων μεταβλητών), θα πρέπει η αντίστοιχη στατιστική σημαντικότητα (p-value) να είναι κάτω από 5%. Επομένως, έχουμε τα παρακάτω αποτελέσματα για κάθε δημογραφικό παράγοντα:

Φύλο

Η παρακάτω ανάλυση δεν βρήκε στατιστικά σημαντικές διαφορές στους διαπολιτισμικούς παράγοντες, με εξαίρεση τον παράγοντα «**Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές**» ($p=0.035<0.05$). Δηλαδή, αυτό πρακτικά σημαίνει πως υπάρχει μικρή διαφορά στον σεβασμό που επιδεικνύουν οι Λιμενικοί στις διαπολιτισμικές διαφορές αναφορικά με το φύλο, όπως έχουν διαπιστώσει και άλλες μελέτες (Aridah, 2021). Δηλαδή, σύμφωνα με τον πίνακα 23, άνδρες και γυναίκες επιδεικνύουν διαφορετικό σεβασμό στις πολιτισμικές διαφορές.

Πίνακας 23: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με το φύλο τους.

	Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	Σεβασμός στις πολιτισμικές	Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	Προσοχή στην αλληλεπίδραση

	ση	ς διαφορές	η	η	
Kruskal-Wallis H	,316	4,438	,659	,241	,355
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,574	,035	,417	,624	,551
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B2. Φύλο					

Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει τα στατιστικά μέτρα των συμμετεχόντων για κάθε παράγοντα διαπολιτισμικής ευαισθησίας αναλογικά με το φύλο.

Πίνακας 24: Περιγραφικά μέτρα για τους διαπολιτισμικούς παράγοντες αναφορικά με το φύλο.

Ranks			
	B2. Φύλο	N	Mean Rank
Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	Άρρεν	70	50,88
	Θήλυ	33	54,38
	Σύνολο	103	
Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	Άρρεν	70	47,80
	Θήλυ	33	60,91
	Σύνολο	103	
Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	Άρρεν	70	53,62
	Θήλυ	33	48,56
	Σύνολο	103	
Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	Άρρεν	70	51,04
	Θήλυ	33	54,05
	Σύνολο	103	
Προσοχή στην αλληλεπίδραση	Άρρεν	70	50,83
	Θήλυ	33	54,48
	Σύνολο	103	

Ηλικία

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα, δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στην διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με τον παράγοντα ηλικία. Αυτό σημαίνει πως δεν επηρεάζεται η στάση και συμπεριφορά τους από την ηλικιακή

κατηγορία στην οποία ανήκουν. Και σε άλλες συναφείς έρευνες που αφορούσαν όμως διαφορετική επαγγελματική κατηγορία (βλέπε εκπαιδευτικούς) ο παράγοντας ηλικία απέφερε τα ίδια αποτελέσματα, δηλαδή καμμία συσχέτιση (Ηλιοπούλου 2021, Αραβανής 2019).

Πίνακας 25: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με την ηλικία τους.

	Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	Προσοχή στην αλληλεπίδραση
Kruskal-Wallis H	3,140	4,292	6,325	3,199	5,277
df	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,371	,232	,097	,362	,153
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B1. Ηλικία					

Πίνακας 26: Περιγραφικά μέτρα για τους διαπολιτισμικούς παράγοντες αναφορικά με τις ηλικιακές ομάδες.

Ranks			
	B1. Ηλικία	N	Mean Rank
Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	25-35	16	50,72
	36-45	60	52,38
	46-55	26	53,88
	56-65	1	1,00
	Σύνολο	103	
Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	25-35	16	45,19
	36-45	60	53,20
	46-55	26	55,38
	56-65	1	1,00
	Σύνολο	103	
Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	25-35	16	60,25
	36-45	60	48,09
	46-55	26	57,90

	56-65	1	1,00
	Σύνολο	103	
Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	25-35	16	56,94
	36-45	60	50,25
	46-55	26	54,69
	56-65	1	8,00
	Σύνολο	103	
Προσοχή στην αλληλεπίδραση	25-35	16	61,88
	36-45	60	49,85
	46-55	26	52,85
	56-65	1	1,00
	Σύνολο	103	

Οικογενειακή κατάσταση

Ο επόμενος παράγοντας παρουσιάζει τη σύγκριση μεταξύ διαπολιτισμικών παραγόντων και της οικογενειακής κατάστασης. Όπως φαίνεται, δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, και κανένας παράγοντας δεν επηρεάζεται από την οικογενειακή κατάσταση. Επομένως, η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών δεν εξαρτάται από την οικογενειακή τους κατάσταση.

Πίνακας 27: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με την οικογενειακή τους κατάσταση.

	Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	Προσοχή στην αλληλεπίδραση
Kruskal-Wallis H	,085	,965	,159	1,971	3,245
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,959	,617	,924	,373	,197

Μορφωτικό επίπεδο

Ο επόμενος παράγοντας παρουσιάζει τη σύγκριση μεταξύ διαπολιτισμικών παραγόντων και του μορφωτικού επιπέδου των Λιμενικών. Όπως είναι ξεκάθαρο από τον πίνακα δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, και κανένας παράγοντας δεν επηρεάζεται από το μορφωτικό επίπεδο. Επομένως, η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών δεν εξαρτάται από το μορφωτικό τους επίπεδο, και κάθε λιμενικός μπορεί να έχει μια διαπολιτισμική επίδραση άσχετη με το επίπεδο μόρφωσής του/της.

Πίνακας 28: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με το μορφωτικό τους επίπεδο.

	Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	Προσοχή στην αλληλεπίδραση
Kruskal-Wallis H	5,456	5,587	6,236	9,487	6,585
df	5	5	5	5	5
Asymp. Sig.	,363	,349	,284	,091	,253
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B4. Κατηγορία Εκπαίδευσης					

Γνώση ξένης γλώσσας

Ο επόμενος πίνακας αναφέρεται στην σχέση διαπολιτισμικής ευαισθησίας και στην γνώση μιας (οποιασδήποτε) ξένης γλώσσας. Και σε αυτήν την περίπτωση δεν παρουσιάστηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, επομένως η διαπολιτισμική ευαισθησία των λιμενικών δεν εξαρτάται από την γνώση κάποιας ξένης γλώσσας.

Πίνακας 29: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με την γνώση κάποιας ξένης γλώσσας.

	Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	Προσοχή στην αλληλεπίδραση
Kruskal-Wallis H	1,874	1,070	,330	2,934	,941

df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,171	,301	,566	,087	,332
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B6. Γνώση ξένων γλωσσών					

Επίπεδο γνώσης ξένης γλώσσας

Ο επόμενος πίνακας αναφέρεται στην σχέση διαπολιτισμικής ευαισθησίας και στο επίπεδο γνώσης μιας (οποιασδήποτε) ξένης γλώσσας. Και σε αυτήν την περίπτωση δεν παρουσιάστηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, επομένως η διαπολιτισμική ευαισθησία των λιμενικών δεν εξαρτάται από το επίπεδο γλωσσομάθειας κάποιας ξένης γλώσσας.

Πίνακας 30: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με το επίπεδο κάποιας ξένης γλώσσας.

	<i>Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές</i>	<i>Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση</i>	<i>Προσοχή στην αλληλεπίδραση</i>
Kruskal-Wallis H	,653	6,641	5,436	4,536	8,711
df	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	,957	,156	,245	,338	,069
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B7. Επίπεδο γνώσης ξένων γλωσσών					

Τόπος εργασίας

Ο τόπος εργασίας των λιμενικών, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί, δεν επηρεάζει τη διαπολιτισμική τους ευαισθησία. Επομένως, είτε υπηρετεί στη Βόρεια Ελλάδα, είτε στη Νότια είτε σε νησί είτε στο εξωτερικό δεν αλλάζει το βαθμό ευαισθησίας που επιδεικνύει στις αλληλεπιδράσεις με άλλους πολιτισμούς.

Πίνακας 31: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με τον τόπο εργασίας τους.

	<i>Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Σεβασμός στις</i>	<i>Εμπιστοσύνη στην</i>	<i>Ευχαρίστηση από την</i>	<i>Προσοχή στην αλληλεπίδραση</i>
--	-------------------------------------	----------------------	-------------------------	----------------------------	-----------------------------------

		πολιτισμικές διαφορές	αλληλεπίδρ αση	αλληλεπίδρασ η	η
Kruskal-Wallis H	5,336	3,771	5,050	3,234	5,434
df	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,149	,287	,168	,357	,143
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B9. Τόπος εργασίας					

Θέση ευθύνης

Ο επόμενος πίνακας αναφέρεται στην σχέση διαπολιτισμικής ευαισθησίας των λιμενικών και τον παράγοντα «θέση ευθύνης», δηλαδή αν η διαπολιτισμική ευαισθησία έχει κάποια σχέση με το αν οι λιμενικοί κατέχουν κάποια θέση ευθύνης. Εδώ λοιπόν, παρατηρούμε πως για τον παράγοντα **«Προσοχή στην αλληλεπίδραση»** παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά ($p=0.028<0.05$), επομένως μπορούμε να πούμε πως η προσοχή των λιμενικών στην αλληλεπίδραση διαφοροποιείται αναλόγως της θέσης ευθύνης τους. Δεν υπάρχει άλλη διαφοροποίηση για τους υπόλοιπους παράγοντες.

Πίνακας 32: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με την θέση ευθύνης.

	Συμμετοχή στην αλληλεπίδρασ η	Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδρα ση	Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδρα ση	Προσοχή στην αλληλεπίδρα ση
Kruskal-Wallis H	,225	1,300	1,057	,242	4,812
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,635	,254	,304	,623	,028
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B10. Θέση ευθύνης					

Έτος Διορισμού

Το έτος διορισμού ουσιαστικά δηλώνει την προϋπηρεσία που έχει ο λιμενικός και εδώ δεν παρατηρείται κάποια στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση και συνεπώς

διαπιστώνεται όπως και σε άλλες έρευνες ότι η διαπολιτισμική ευαισθησία δεν εξαρτάται από ποσοτικά χαρακτηριστικά, όπως είναι τα έτη εμπειρίας (Φιλίππου 2017).

Πίνακας 33: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με τα έτη προϋπηρεσίας

	Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	Προσοχή στην αλληλεπίδραση
Kruskal-Wallis H	,195	1,167	1,141	1,239	5,202
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,907	,558	,565	,538	,074
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B14. Έτη προϋπηρεσίας					

Συναναστροφή με πολίτες

Ο επόμενος πίνακας αναφέρεται στην σχέση διαπολιτισμικής ευαισθησίας των λιμενικών και τον παράγοντα «συναναστροφή με τους πολίτες», δηλαδή τις συναναστροφές των λιμενικών με τους πολίτες (σε ημερήσια βάση). Και σε αυτήν την περίπτωση παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά για τον παράγοντα **«Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση»** ($p=0.015<0.05$), ενώ δεν προκύπτει κάτι για τους υπόλοιπους παράγοντες. Επομένως, μπορεί να προκύψει το συμπέρασμα πως όσο περισσότερες συναναστροφές έχουν οι λιμενικοί με πολίτες (είτε μέσω συναλλαγών είτε με κοινωνικές επαφές), τόσο περισσότερο συμμετέχουν στην αλληλεπίδραση.

Πίνακας 34: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με την συναναστροφή με τους πολίτες.

	Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση	Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές	Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση	Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση	Προσοχή στην αλληλεπίδραση
Kruskal-Wallis H	8,431	3,595	3,000	1,338	,492
df	2	2	2	2	2

Asymp. Sig.	,015	,166	,223	,512	,782
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: B13. Ημερήσια συναλλαγή/ Εξυπηρέτηση με κοινό					

Πλήθος ταξιδιωτικών χωρών

Η πρώτη από τις ερωτήσεις διαπολιτισμικού προσανατολισμού αφορούσε τον αριθμό των χωρών στις οποίες τα στελέχη του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. έχουν ταξιδέψει. Ανεξάρτητα λοιπόν από το αν έχουν ταξιδέψει σε πολλές ή λίγες χώρες δεν προκύπτει καμμία συσχέτιση με το βαθμό διαπολιτισμικής ευαισθησίας που επιδεικνύουν στις αλληλεπιδράσεις τους.

Πίνακας 35: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με τις χώρες ταξιδιών.

	<i>Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές</i>	<i>Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση</i>	<i>Προσοχή στην αλληλεπίδραση</i>
Kruskal-Wallis H	,196	,105	,012	,800	1,006
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,658	,745	,914	,371	,316
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: Γ1. Πλήθος χωρών ταξιδιών					

Ταξίδι στο εξωτερικό

Δεύτερη μεταβλητή διαπολιτισμικού προφίλ που μελετήθηκε είναι αν υπάρχει διαφορά στην διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών σχετικά με το αν έχουν κάνει κάποιο ταξίδι στο εξωτερικό στην διάρκεια της θητείας τους. Δεν προκύπτει καμία διαφοροποίηση για κάποιον από τους διαπολιτισμικούς παράγοντες, αναφορικά με τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 36: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με τα ταξίδια στο εξωτερικό για λόγους εργασίας.

	<i>Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές</i>	<i>Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση</i>	<i>Προσοχή στην αλληλεπίδραση</i>
Kruskal-Wallis H	,248	,082	,339	1,263	2,725
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,618	,775	,560	,261	,099
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: Γ2. Έχετε ταξιδέψει στο εξωτερικό για λόγους εργασίας;					

Κοινωνικές επαφές στο εξωτερικό

Τελευταίο ερώτημα σχετίζεται με τη διατήρηση φιλικών-κοινωνικών σχέσεων με άτομα στο εξωτερικό. Από τον τελευταίο πίνακα δεν προκύπτει ούτε εδώ καμμία διαφοροποίηση σε κάποιον από τους παράγοντες διαπολιτισμικής ευαισθησίας. Οι κοινωνικές επαφές στο εξωτερικό δεν σχετίζονται με τη στάση και τη συμπεριφορά που επιδεικνύουν οι λιμενικοί στις αλληλεπιδράσεις τους με άτομα άλλων πολιτισμών.

Πίνακας 37: Η διαπολιτισμική ευαισθησία των Λιμενικών αναφορικά με τις κοινωνικές επαφές στο εξωτερικό.

	<i>Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές</i>	<i>Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση</i>	<i>Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση</i>	<i>Προσοχή στην αλληλεπίδραση</i>
Kruskal-Wallis H	,351	,653	1,052	2,885	,021
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,553	,419	,305	,089	,885
a. Kruskal Wallis Test					
b. Grouping Variable: Γ3. Έχετε κοινωνικές επαφές/φίλους στο εξωτερικό;					

4.6 Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκαν αναλυτικά τα στατιστικά ευρήματα αυτής της μελέτης τα οποία συνοψίζονται ως εξής: τα στελέχη του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. επιδεικνύουν σε υψηλό βαθμό διαπολιτισμική ευαισθησία με προεξέχοντα παράγοντα την **Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση**. Σε γενικές γραμμές επιδιώκουν τη διαπολιτισμική επικοινωνία επιδεικνύοντας θετικά συναισθήματα. Όσον αφορά τη συσχέτιση των διαπολιτισμικών παραγόντων με τις δημογραφικές μεταβλητές του δείγματος παρατηρήθηκε ότι το φύλο, η θέση ευθύνης και η συναναστροφή με τους πολίτες διαφοροποιούνται σε σχέση με διαφορετικούς παράγοντες το καθένα. Συγκεκριμένα, το φύλο επηρεάζει τον παράγοντα **«Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές»**, η θέση ευθύνης τον παράγοντα **«Προσοχή στην αλληλεπίδραση»** και η συναναστροφή με τους πολίτες τη **«Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση»**. Για όλα τα υπόλοιπα δημογραφικά και διαπολιτισμικά χαρακτηριστικά δεν προέκυψε καμμία συσχέτιση που να επηρεάζει την διαπολιτισμική ευαισθησία των λιμενικών. Τα παραπάνω ευρήματα αποτελούν σημαντική αφορμή για συζήτηση και σχολιασμό που θα λάβει χώρα στο τελευταίο κεφάλαιο.

Κεφάλαιο 5

Συζήτηση και συμπεράσματα

5.1. Εισαγωγή

Η έρευνα αυτή διεξήχθη με απώτερο σκοπό να αναδειχθεί ο βαθμός της διαπολιτισμικής ευαισθησίας των στελεχών του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. όπως την αντιλαμβάνονται οι ίδιοι οι συμμετέχοντες και να αναδειχθούν οι μεταβλητές που επηρεάζουν την ανάπτυξή της. Η φύση και οι συνθήκες εργασίας των λιμενικών σε συνδυασμό με τις αλληλεπιδράσεις τους με άτομα από άλλους πολιτισμούς αποτέλεσαν το έναυσμα για αυτήν την ερευνητική προσπάθεια που ευοδώθηκε σε ένα μικρό δείγμα στελεχών. Παρότι υπήρξαν αρχικά κάποιες υποθέσεις ως προς τα μελλούμενα αποτελέσματα και την κρίση της ερευνήτριας σε σχέση και με όσα απαντώνται στις βιβλιογραφικές πηγές, εντούτοις τα ευρήματα απηχούν την υφιστάμενη κατάσταση που προσεγγίζεται διαπολιτισμικά για πρώτη φορά. Επομένως, ό,τι υποθέσεις-εικασίες έγιναν αρχικά, ανατράπηκαν σε επίπεδο ερευνητικής εφαρμογής.

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται εκτενώς υπό μορφήν συζήτησης τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο και συγκρίνονται τα ευρήματα σε σχέση με την υφιστάμενη βιβλιογραφία. Για την ακρίβεια, η συγκεκριμένη ενότητα εστιάζει στην απάντηση των ερευνητικών ερωτημάτων που τέθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο, και επισημαίνει τα στατιστικά σημαντικά ευρήματα και τις συσχετίσεις που εντοπίστηκαν στους εξεταζόμενους παράγοντες της διαπολιτισμικής ευαισθησίας με τους δημογραφικούς/διαπολιτισμικούς δείκτες. Στην συνέχεια παρατίθενται τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν, αναδεικνύεται η σημασία των αποτελεσμάτων για το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, αναφέρονται οι περιορισμοί της έρευνας ενώ ταυτόχρονα προτείνονται βήματα για περαιτέρω μελλοντικές ερευνητικές κατευθύνσεις.

Σε γενικές γραμμές αναφορικά με τα επαγγελματικά/δημογραφικά στοιχεία των 103 συμμετεχόντων λιμενικών της έρευνας αξίζει να αναφερθούν συνοπτικά ότι η πλειονότητα είναι αρσενικού γένους, ανήκει στην ηλικιακή κατηγορία των 36-45 ετών, είναι παντρεμένοι και έχουν ολοκληρώσει τη φοίτησή τους σε ανώτατα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα. Επιπλέον, σχεδόν όλοι γνωρίζουν μια ξένη γλώσσα σε καλό επίπεδο, εργάζονται σε ηπειρωτική και νησιωτική Ελλάδα καλύπτοντας γεωγραφικά μεγάλο εύρος ζώνης και εργασιακά σχεδόν όλες τις πιθανές θέσεις εργασίας και τους αντίστοιχους τομείς. Στο δείγμα των ερωτώμενων οι μισοί προΐστανται σε θέσεις ευθύνης και οι άλλοι μισοί εργάζονται σε χαμηλότερα αξιώματα ως υφιστάμενοι ενώ οι περισσότεροι εξ' αυτών εξυπηρετούν έως και 10 άτομα ημερησίως. Αξιοσημείωτη τέλος είναι η προϋπηρεσία των περισσοτέρων που μετρά πάνω από 20 έτη. Σε ό,τι αφορά τα διαπολιτισμικά τους χαρακτηριστικά η συντριπτική πλειοψηφία δεν έχει ταξιδέψει στο εξωτερικό για λόγους εργασίας πόσω δε μάλλον για μεταπτυχιακές σπουδές εντούτοις όμως διατηρούν κοινωνικές σχέσεις και επαφές με φίλους σε άλλες χώρες.

5.1.1. Ανάλυση του πρώτου ερευνητικού ερωτήματος

Σχετικά με το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο διατυπώθηκε ως ακολούθως: **«Είναι διαπολιτισμικά ευαίσθητα τα στελέχη του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. και σε ποιο βαθμό;»**, τα ευρήματα της στατιστικής ανάλυσης παρουσιάζουν τους Έλληνες Λιμενικούς του δείγματος ως άτομα που διακατέχονται από υψηλές διαπολιτισμικές ευαισθησίες δεδομένου ότι στους τρεις από τους πέντε παράγοντες η μέση τιμή των απαντήσεων πήρε τιμές σημαντικά μεγαλύτερες του 3, ενώ στους άλλους δύο παράγοντες που υπολείπονται της τιμής του 3 τα ερωτήματα ήταν αρνητικά διατυπωμένα εκφράζοντας αντίθετα νοήματα από τις προηγούμενες καταφατικές προτάσεις. Πιθανόν αυτό να έπαιξε το ρόλο του στα χαμηλά ποσοστά συμφωνίας με τις μη καταφατικές προτάσεις. Ομοίως στην έρευνα των Ungerleider και McGregor (2008) φάνηκε ότι οι αστυνομικοί και στρατιωτικοί υπάλληλοι είναι πιο δέκτικοί σε προγράμματα θετικού προσανατολισμού παρά σε όσα κριτικάρουν τον τρόπο που αντιμετωπίζουν τις μειονότητες. Συγκεκριμένα για τους παράγοντες της διαπολιτισμικής ευαισθησίας προέκυψαν τα ακόλουθα:

- Για τον παράγοντα «Συμμετοχή στην Αλληλεπίδραση», παρουσιάζεται σχετικά υψηλός βαθμός από την πλευρά των Ελλήνων Λιμενικών, δηλαδή τείνουν να έχουν υψηλή επικοινωνία και αλληλεπίδραση σε ότι έχει να κάνει με τα διαπολιτισμικά στοιχεία και τις κουλτούρες. Με βάση το δείγμα, οι Έλληνες Λιμενικοί δείχνουν να είναι ανοιχτοί, με θετικά συναισθήματα και προδιάθεση απέναντι σε άτομα που προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες και έχουν διαφορετικές παραδόσεις, και δεν διαφοροποιούνται σημαντικά συγκριτικά με άλλα άτομα.
- Για τον παράγοντα «Σεβασμό στις πολιτισμικές διαφορές», παρατηρήθηκε επίσης με βάση το δείγμα πως οι Έλληνες Λιμενικοί σέβονται τα ήθη, τις παραδόσεις και τις συμπεριφορές ατόμων που προέρχονται από διαφορετικές κουλτούρες, χωρίς να θεωρούν ότι ο πολιτισμός τους είναι συγκριτικά ανώτερος ή καλύτερος και οι ιδέες τους πιο δεκτικές και πρωτότυπες.
- Για τον παράγοντα «Εμπιστοσύνη στην αλληλεπίδραση», δεν διαπιστώθηκαν βασικές διαφορές στους Έλληνες Λιμενικούς όταν αλληλεπιδρούν με άτομα από άλλες κουλτούρες. Με άλλα λόγια, δεν επηρεάζεται η αυτοπεποίθηση, η σιγουριά και η ετοιμότητά τους όταν συναναστρέφονται με άτομα διαφορετικής γλώσσας και πολιτισμικής καταβολής.
- Για τον παράγοντα «Ευχαρίστηση από την αλληλεπίδραση», δεν παρατηρείται αποθάρρυνση των Ελλήνων Λιμενικών όταν αλληλεπιδρούν με άτομα διαφορετικής κουλτούρας και σίγουρα δεν εκδηλώνονται αρνητικά συναισθήματα ήτοι αναστάτωσης, θυμού και αχρηστίας σε κάθε συναπάντημα με πολιτισμικά «άλλους».
- Τέλος, για τον παράγοντα «Προσοχή στην αλληλεπίδραση», διαπιστώνεται επίσης πως οι Έλληνες λιμενικοί είναι αρκετά παρατηρητικοί, καλά πληροφορημένοι και ευαίσθητοι όταν έρχονται σε επαφή με άτομα διαφορετικών κοινωνιών και πεποιθήσεων.

Παρότι η υπόθεση που έγινε αρχικά, προ ερευνητικής προσπάθειας για τη διαπολιτισμική ευαισθησία συλλήβδην των λιμενικών βασίστηκε στο δεδομένο ότι οι

Έλληνες λιμενικοί δεν έχουν εκπαιδευτεί-καταρτιστεί σε αντικείμενα διαπολιτισμικού προσανατολισμού κατά την μαθητεία τους στις παραγωγικές σχολές αλλά και στην μετέπειτα πορεία της θητείας τους στο Σώμα, και για το λόγο αυτό αναμενόταν χαμηλά ποσοστά διαπολιτισμικής ετοιμότητας. Εντούτοις, τα αποτελέσματα που προέκυψαν αντιβαίνουν των πρώτων εικασιών εκπλήσσοντας ευχάριστα καθότι η διαπολιτισμική αγωγή δεν αποδεικνύεται ως το μοναδικό εφαλτήριο για την διαπολιτισμική ευαισθησία και ικανότητα. Οι εμπειρίες και οι συνεχείς αλληλεπιδράσεις φαίνεται να προάγουν θετικά συναισθήματα επικοινωνίας και κατανόησης από μέρους των λιμενικών προκειμένου διενεργήσουν τις συνήθεις εργασίες τους χωρίς να γίνεται καμμία αναφορά σε συγκεκριμένους πολιτισμούς ή γλωσσικούς φραγμούς που ενδεχομένως δυσχεραίνουν την αποστολή τους.

Για το λόγο αυτό, τα αποτελέσματα για την διαπολιτισμική ευαισθησία των λιμενικών διαφέρουν συγκριτικά και με άλλες μελέτες. Για παράδειγμα, οι Lu και Hsu (2008) παρατήρησαν πως σε γενικές γραμμές, οι Αμερικάνοι αλληλεπιδρούν καλύτερα με τους Κινέζους από ότι οι Κινέζοι αλληλεπιδρούν με τους Αμερικανούς. Παρομοίως, αποδείχθηκε πως τόσο εκπαιδευτικοί όσο και μαθητές φαινομενικά εξέφρασαν ότι αντιμετωπίζουν μια σειρά από προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των αντιληπτών γλωσσικών και πολιτισμικών φραγμών, και ορισμένοι ανέφεραν ότι αισθάνονται «ανεπιθύμητοι» όταν επρόκειτο να αλληλεπιδράσουν με φυσικούς ομιλητές της αγγλικής γλώσσας (Guilfoyle et al., 2013), το οποίο έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω συμπεράσματα.

5.1.2. Ανάλυση του δεύτερου ερευνητικού ερωτήματος

Αναφορικά με το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα, το οποίο διατυπώθηκε ως εξής: **«Διαφοροποιείται ο βαθμός διαπολιτισμικής ευαισθησίας με βάση συγκεκριμένους δημογραφικούς παράγοντες όπως μεταξύ άλλων, το φύλο, η ηλικία, το μορφωτικό επίπεδο, η γνώση και το επίπεδο ξένων γλωσσών;»**, τα αποτελέσματα της έρευνας εκπλήσσουν, καθότι προκύπτουν πολύ ενδιαφέροντα και διαφορετικά συμπεράσματα σε

σύγκριση με άλλες μελέτες. Σαφώς και δεν μπορεί να δοθεί μια μονοδιάστατη απάντηση σε αυτό το ερώτημα που σκιαγραφεί το διαπολιτισμικό προφίλ των Ελλήνων λιμενικών βάσει των δημογραφικών τους χαρακτηριστικών. Κάθε ένας από τους πέντε παράγοντες της διαπολιτισμικής ευαισθησίας συσχετίζεται με διαφορετική δημογραφική μεταβλητή δημιουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο μια σύζευξη που χρήζει περαιτέρω ανάλυσης.

Φύλο και σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές

Συγκεκριμένα, από την ανάλυση προέκυψε πως ο παράγοντας **«Σεβασμός στις πολιτισμικές διαφορές»** διαφέρει αναφορικά με το **φύλο** των λιμενικών. Αυτό πρακτικά σημαίνει πως οι άντρες επιδεικνύουν διαφορετικό επίπεδο σεβασμού ως προς άτομα που έχουν διαφορετικές κουλτούρες και πεποιθήσεις συγκριτικά με τις γυναίκες. Για παράδειγμα, μπορεί μια γυναίκα λιμενικός να αντιμετωπίζει αρνητικά (ή θετικά) τους πρόσφυγες ή τους μετανάστες ή τους τουρίστες ή τους παράνομα εισερχόμενους αλλοδαπούς ή όπως αλλιώς ονομάζονται οι πολιτισμικά «άλλοι» σε αντίθεση με έναν άνδρα λιμενικό, και αντιστρόφως χωρίς φυσικά να διευκρινίζεται ποιο φύλο είναι το πιο δεκτικό και ανεκτικό. Ωστόσο, με βάση το φύλο δεν προκύπτουν άλλες διαφοροποιήσεις για τους υπόλοιπους διαπολιτισμικούς παράγοντες.

Ομοίως στις έρευνες των Arvanitis et al. (2018), Petrović και Zlatković (2009), Moraldi και Ghabanchi (2019), Κατσάμπαλου (2020) και Morales - Mendoza et al. (2017), τότε οι άνδρες τότε οι γυναίκες σημείωσαν υψηλότερα ποσοστά ευαισθητοποίησης αποδεικνύοντας τη συνάφεια του φύλου με το βαθμό διαπολιτισμικής ευαισθησίας. Η αλήθεια είναι πως τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες οδηγούνται από την κοινωνία ώστε να τηρούν τις αντίστοιχες προσδοκίες του ρόλου τους κατά τη διάρκεια των διαπροσωπικών αλληλεπιδράσεων (Eagly, 1987). Παρομοίως, η αλληλεπίδραση του ιδίου φύλου μεταξύ των γυναικών προάγει κοινοτικές και συνεργατικές μορφές προσεγγίσεων διαχείρισης συγκρούσεων, ενώ η αλληλεπίδραση του ιδίου φύλου μεταξύ των ανδρών προωθεί ανταγωνιστικές μορφές προσεγγίσεων διαχείρισης συγκρούσεων (Keeneth & Strough, 2017).

Θέση ευθύνης και προσοχή στην αλληλεπίδραση

Ένα άλλο ενδιαφέρον συμπέρασμα που προέκυψε είναι πως ο διαπολιτισμικός παράγοντας **«Προσοχή στην αλληλεπίδραση»** διαφοροποιείται ανάλογα με την **θέση ευθύνης**. Επομένως θα έλεγε κανείς ότι ο εκάστοτε προϊστάμενος επιδεικνύει μεγαλύτερη προσοχή στην αλληλεπίδραση και σε όλες τις λεπτομέρειες της επικοινωνίας και της διεπαφής από ότι ο υφιστάμενος. Ενδεχομένως αυτό να σχετίζεται με την εμπειρία και τις ευθύνες που αντιστοιχούν στη θέση καθενός εκ των δύο. Για τη Stone (2018) οι εμπειρίες παίζουν σημαντικό ρόλο καθώς οι προηγούμενες ουσιαστικές αλληλεπιδράσεις και σχέσεις με άτομα διαφορετικών πολιτισμών τους μαθαίνουν να αντιμετωπίζουν τις ασάφειες, να αναπτύσσουν την ενσυνειδητότητα, να δημιουργούν νέες κοσμοθεωρήσεις, να κατανοούν καλύτερα τις πολιτισμικές αξίες, να αλλάζουν και να βελτιώνουν τις οπτικές τους, να δέχονται πολιτισμική καθοδήγηση, να αμφισβητούν συνεχώς τις προκαταλήψεις τους, να κουράζονται πολιτισμικά, να μοιάζουν εξωτερικά αλλά να σκέφτονται διαφορετικά, να συνειδητοποιούν τις εμφανείς και κρυφές διαφορές και να τις γεφυρώνουν.

Επιπλέον, θα μπορούσε να λεχθεί και ότι ο υφιστάμενος, λόγω του όγκου της δουλειάς που πρέπει να διεκπεραιώσει δεν έχει την πολυτέλεια να χρονοτριβεί εμμένοντας στις λεπτές διαφορές που κάνουν την κάθε αλληλεπίδραση μοναδική και ιδιαίτερη παρά αρκείται στην απλή διαπίστωση των βασικών διαφορών που χρειάζεται ούτως ή άλλως προκειμένου να ολοκληρώσει το έργο του. Για το λόγο αυτό όμως κινδυνεύει να υποπέσει σε διαπολιτισμικά λάθη που θα μπορούσαν να εξελιχθούν σε συγκρούσεις.

Συναναστροφή με πολίτες και συμμετοχή στην αλληλεπίδραση

Επόμενη συσχέτιση παρουσιάστηκε ανάμεσα στον παράγοντα **«Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση»** με τη δημογραφική μεταβλητή της **συναναστροφής** των Ελλήνων λιμενικών **με τους πολίτες**. Δηλαδή, ανάλογα με τον όγκο της καθημερινής συναλλαγής των Λιμενικών με το κοινό παρατηρείται διαφορετική διαπολιτισμική ευαισθησία, κάτι το οποίο έχει εντοπιστεί και σε άλλες μελέτες (πχ, Iqbal, 2021). Στους Bekiroğlu και Balci (2014) μάλιστα προέκυψε ότι τα επίπεδα της διαπολιτισμικής ευαισθησίας αυξάνονται σε

όσους φοιτητές αλληλεπιδρούν πάντα με ξένους, ενώ μειώνονται αντίστοιχα σε όσους έχουν σπάνιες επαφές με ξένους. Η συχνότητα των διεπαφών φαίνεται να λειτουργεί θετικά και εποικοδομητικά ως προς την καλλιέργεια της διαπολιτισμικής ευαισθησίας.

Συνοψίζοντας, διαφορετικοί παράγοντες της διαπολιτισμικής ευαισθησίας φαίνεται ότι διαπλέκονται κάθε φορά με τους δημογραφικούς σε ότι αφορά στο δείγμα των λιμενικών που έλαβαν μέρος στην έρευνα. Τέλος, δεν διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές των διαπολιτισμικών παραγόντων σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο, την γνώση κάποιας ξένης γλώσσας και το αντίστοιχο επίπεδο γνώσης της, αλλά και με το αν κάποιος έχει κάνει ταξίδι στο εξωτερικό για επαγγελματικούς λόγους. Σε αντίθεση με τις μελέτες των Tabatadze και Gorgadze (2014) όπου το επίπεδο σπουδών φάνηκε να επηρεάζει τη διαπολιτισμική ευαισθησία, τις μελέτες των Ηλιοπούλου (2021), Karanikola και Balias (2015), Κατσάμπαλου (2020) και Segura-Robles και Parra-González (2019) όπου η επιμόρφωση συνδέθηκε άμεσα με υψηλότερες αποδόσεις σε διαπολιτισμικά ευαισθητοποιημένες συμπεριφορές, και τους Meydanlioglu et al. (2015), Olson και Kroeger (2001), Peng (2006) όπου η γνώση ξένων γλωσσών βρέθηκε να ενισχύει την πολιτισμική ευαισθησία. Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης (2002) η ανάπτυξη της ικανότητας διαπολιτισμικής επικοινωνίας εμπεριέχεται στην εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας και φυσικά δεν αρκεί μόνο η γλωσσολογική και επικοινωνιακή ικανότητα αλλά χρειάζεται επίσης κοινωνιογλωσσική και πολιτισμική γνώση, πραγματιστική θεώρηση και αντίληψη των διαπολιτισμικών διαφορών (όπως αναφέρεται στην Euler 2017).

Βέβαια, πλέον στο σύνολο των στελεχών που υπηρετούν στο Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. είναι δεδομένη η γλωσσομάθεια και στην εποχή μας τα ταξίδια στο εξωτερικό που πραγματοποιούνται για λόγους αναψυχής, εκπαίδευσης και εργασίας έχουν αυξηθεί σημαντικά για τον καθένα και εξαιτίας του χαμηλού κόστους και γι' αυτό προφανώς το λόγο δεν αποτελούν και ιδιαίτερη παράμετρο από την οποία εξαρτάται ο διαπολιτισμικός δείκτης ευαισθησίας.

5.1.3. Ανάλυση του τρίτου ερευνητικού ερωτήματος

Σε ότι αφορά στο τρίτο ερευνητικό ερώτημα, ή άλλως ειπείν: **«Ποιες είναι οι πεποιθήσεις των λιμενικών για τη διαπολιτισμική επικοινωνία;»** δεδομένου ότι οι απαντήσεις τους έδειξαν υψηλά ποσοστά διαπολιτισμικής ευαισθησίας συνακόλουθα μπορούν να θεωρηθούν και διαπολιτισμικά ικανοί επικοινωνιακά αφού οι δύο έννοιες συσχετίζονται (βλ. Bennet, 1993, Chen, 1997, Chen και Starosta, 1998). Είναι γνωστό ότι η διαπολιτισμική ευαισθησία προμηνύει και καθορίζει τη διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας και συνεπώς τα υψηλά ποσοστά της μιας έννοιας αυτομάτως αυξάνουν τη πιθανότητα ανάπτυξης της άλλης (Καρράς, 2012, Κατσάμπαλου 2020).

Οι διαπολιτισμικές ικανότητες καλλιεργούν συνήθως την εντύπωση (που συνάγει κάποιος) παρά μια συγκεκριμένη συμπεριφορά (κάτι απτό που μπορεί να κάνει κάποιος)(Koester and Lustig, 2015). Επομένως αφορά κάτι που έχει κάποιος και όχι κάτι που κάνει κάποιος. Για το λόγο αυτό και οι ορισμοί που υπάρχουν υφίστανται έντονη κριτική καθότι είναι αόριστοι ή απλά παραθέτουν λίστες προσόντων (Deardorff, 2006) όπως π.χ. πολιτισμική ενημερότητα, κοινωνιογλωσσική αντίληψη, συγκεκριμένη πληροφόρηση επί του πολιτισμού, ακουστική ικανότητα, ικανότητα παρατήρησης και ανάλυσης καθώς και σεβασμό, ανοιχτό πνεύμα και περιέργεια (Sanchez Salgado, 2017). Κατά τον Essinger (1984) είναι οι γνώσεις και οι ικανότητες που αναπτύσσουν τον αναστοχασμό και την κριτική σκέψη αναφορικά με μονοπολιτισμικά και εθνοκεντρικά πρότυπα και απόψεις και προκαταλήψεις για τους πολιτισμικά «άλλους» (όπως αναφέρεται στη Σταυρίδου-Bausewein, 2003). Για τους Barret et al. (2014) θα πρέπει να συνδυαστούν οι αξίες αναφορικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και την πολιτισμική διαφορετικότητα, η γνώση για τον πολιτισμό καταγωγής και των άλλων, για τη γλώσσα, την επικοινωνία και τις θρησκείες, η γενικότερη στάση ήτοι η δεκτικότητα, η ανεκτικότητα και ο σεβασμός και μια σειρά δεξιοτήτων όπως η κριτική και αναλυτική σκέψη, η παρατηρητικότητα και η ακουστική κατανόηση, η γνώση γλωσσών και το επικοινωνιακό πνεύμα, η ενσυναίσθηση και η ευελιξία που θα προετοιμάσουν κατάλληλα και αποτελεσματικά τα άτομα ώστε να αλληλεπιδράσουν και να

επικοινωνήσουν με επιτυχία με άτομα άλλων πολιτισμών συνάπτοντας εποικοδομητικές σχέσεις μαζί τους.

Η γενική εικόνα που αποκομίζει κανείς από τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας είναι ότι τα στελέχη του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. βασιζόμενα στην προσωπική εμπειρία της πολυπολιτισμικής επαφής και τις γνωστικές και συναισθηματικές πτυχές της προσωπικότητάς τους συμμετέχουν στις αλληλεπιδράσεις/διεπαφές με άτομα άλλων πολιτισμών προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της επιτυχούς επικοινωνίας. Ο συνδυασμός γνώσεων, νοοτροπιών, αντιλήψεων και δεξιοτήτων όταν συνοδεύεται από ανάλογες πράξεις σεβασμού στην επικοινωνία και στις αλληλεπιδράσεις με άλλους ανθρώπους από διαφορετικούς πολιτισμούς οδηγεί σε σχέσεις θετικού προσήμου που ξεπερνούν τις πολιτισμικές διαφορές καθιστώντας τα άτομα διαπολιτισμικά ικανά (Barrett et.al., 2014).

Ωστόσο η διαπολιτισμική ικανότητα αφορά την κοινωνική δράση και επομένως αν δεν υπάρχει δομική διαπολιτισμική κατεύθυνση η προσωπική διαπολιτισμική δεξιότητα δεν επαρκεί για να επιφέρει την ποθητή εξέλιξη (Σταυρίδου-Bausewein, 2014). Για το λόγο αυτό για να εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία και επαφή που αποδέχεται και κατανοεί τον «άλλο» χρειάζεται να συνδυαστούν γνώσεις, αντιλήψεις, στάσεις και συμπεριφορές με τις επιμέρους αλληλεξαρτήσεις τους (Σταυρίδου-Bausewein, 2014).

Επομένως, είναι μεν πολύ σημαντική η συνολική υψηλή διαπολιτισμική ευαισθησία των στελεχών του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, αλλά, χωρίς καμία περαιτέρω αναφορά, υποστήριξη και επιμόρφωση σε θέματα διαπολιτισμικής φύσεως από το ίδιο το Σώμα, είτε λέγεται Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, είτε Αρχηγείο σε κεντρικό επίπεδο, είτε η κάθε προϊστάμενη ηγεσία σε περιφερειακό επίπεδο, δεν μπορεί παρά η κάθε ατομική προσπάθεια να μένει έωλη, μετέωρη και στάσιμη. Εάν η δημόσια διοίκηση ή ο εκάστοτε δημόσιος φορέας παραβλέπει τον πολιτισμό, τότε είναι πιθανό να μην παρέχονται οι υπηρεσίες ή η υποστήριξη που χρειάζονται τα άτομα, οι οικογένειες και οι ομάδες ή ακόμη χειρότερα να γίνουν

αποδέκτες υπηρεσιών και βοήθειας που θα τους είναι επιζήμια παρά επωφελής (Rice 2007). Γι'αυτό χρειάζεται πολιτισμική καταλληλότητα που θα παρέχει τις κατάλληλες υπηρεσίες στον κατάλληλο πληθυσμό, προσβασιμότητα που θα επιτρέπει σε όλους άνευ περιορισμών να απολαμβάνουν τις υπηρεσίες και αποδεκτότητα που θα τους αποδέχεται όλους ανεξαιρέτως (ό.π. 2007). Μια δημόσια διοίκηση διαπολιτισμικά ικανή αναγνωρίζει και ενσωματώνει πανταχόθεν την αξία του πολιτισμού και των διαπολιτισμικών σχέσεων, είναι σε εγρήγορση μπροστά στη δυναμική των πολιτισμικών διαφορών, διευρύνει τη γνώση και προσαρμόζει τις υπηρεσίες της ώστε να ανταποκρίνεται στις ξεχωριστές ανάγκες των πολιτισμών (Betancourt et al., 2003). Κινούμενη σε αυτή την κατεύθυνση εκπαιδεύει και αναπτύσσει το ανθρώπινο δυναμικό στην επικοινωνία και τη συμμετοχή και έτσι γίνεται σταδιακά αποτελεσματική και λειτουργική (Μουράτη 2018).

5.2. Περιορισμοί της μελέτης

Στην παρούσα μελέτη παρουσιάστηκαν οι βασικοί παράγοντες για την διαπολιτισμική ευαισθησία των Ελλήνων στελεχών του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ. Όπως και κάθε άλλη έρευνα, έτσι και η συγκεκριμένη διέπεται από μερικούς περιορισμούς. Ο πρώτος είναι εμφανώς το μέγεθος του δείγματος (N=103 απαντήσεις), καθώς ένα μεγαλύτερο δείγμα σαφώς θα αντιπροσώπευε μεγαλύτερο τμήμα του συγκεκριμένου ένστολου πληθυσμού.

Δεύτερον, ο χρόνος που διεξήχθη η έρευνα μετά από την πρώτη θερινή περίοδο που ακολούθησε μετά τους περιορισμούς της πανδημίας COVID-19 δεν άφησε πολλά περιθώρια στην ερευνήτρια για δια ζώσης συλλογή ερωτηματολογίων με αποτέλεσμα όλα να γίνουν αυστηρά ηλεκτρονικά. Συν τοις άλλοις, η δειγματοληψία δεν έγινε τυχαία ώστε να εξαχθούν γενικευμένα συμπεράσματα για το σύνολο των στελεχών. Εντούτοις, επιλέχθηκαν αρχικά λιμενικοί που ήταν διαθέσιμοι, γνωστοί και συνυπηρετούντες της ερευνήτριας και δευτερευόντως γνωστοί ή συνάδελφοι τρίτων επαληθεύοντας τον κανόνα ότι η μη πιθανοτική δειγματοληψία οδηγεί σε μη αντιπροσωπευτικό δείγμα.

Επιπλέον, ο τρόπος εκφοράς των ερωτήσεων προϋδεάζει για την κατά τα κοινωνικά αποδεκτά πρότυπα «σωστή» απάντηση και επομένως δεν κατοχυρώνεται η ειλικρίνεια

και ο πραγματικός τρόπος σκέψης των συμμετεχόντων θέτοντας αμφιβολίες και περιορισμούς στο κατά πόσο οι συμμετέχοντες απάντησαν αυθόρμητα ή όχι, φοβούμενοι μη χαρακτηριστούν ξενοφοβικοί ή ρατσιστές, φαινόμενο σύνηθες στις κλίμακες αυτοαναφοράς (Paulhus 1991). Γενικότερα, όταν ερευνώνται ευαίσθητα ζητήματα όπως εν προκειμένω η διαπολιτισμική ευαισθησία, οι συμμετέχοντες εύκολα υποκύπτουν σε ό,τι θεωρείται κοινωνικά επιθυμητό.

Ένας άλλος περιορισμός είναι πως το προφίλ των συμμετεχόντων αναφέρεται σε συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία (στελέχη του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ.), δηλαδή δεν υπάρχει εικόνα σχετικά με την διαπολιτισμική ευαισθησία σε άλλα συναφή επαγγέλματα, όπως οι στρατιωτικοί και οι αστυνομικοί και, ως εκ τούτου, η έρευνα δεν μπορεί να γενικευτεί για παρόμοια επαγγέλματα.

Ωστόσο, η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε όλη την Ελλάδα, επομένως δεν υπάρχει γεωγραφικός περιορισμός. Τέλος, περιοριστικές είναι οι τιμές αξιοπιστίας εσωτερικής συνέπειας των υποπαραγόντων της διαπολιτισμικής ευαισθησίας **Συμμετοχή στην αλληλεπίδραση** και **Προσοχή στην αλληλεπίδραση** αφού, όπως διαρθρώνονται στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου έλαβαν χαμηλές τιμές στο δείκτη Cronbach's alpha.

5.3 Προτάσεις για μελλοντικές ερευνητικές κατευθύνσεις

Η μελέτη αυτή αποτελεί την πρώτη απόπειρα προσέγγισης του ζητήματος της διαπολιτισμικής ευαισθησίας στο Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή. Λόγω της πολύ συγκεκριμένης δομής, της αυστηρής ιεραρχίας, των τύπων και της πειθαρχίας που διέπει τα στρατιωτικά σώματα και τα σώματα ασφαλείας οι έρευνες τόσο στη διεθνή βιβλιογραφία όσο και στην εγχώρια που εστιάζουν σε αυτά είναι πολύ περιορισμένες. Φυσικά και το θέμα της διαπολιτισμικής ευαισθησίας δεν εξαντλείται στην παρούσα προσπάθεια παρα μόνο λειτουργεί ως εφαλτήριο για νέες ερευνητικές προσεγγίσεις. Και ακριβώς επειδή δεν έχει απασχολήσει ερευνητικά έως τώρα υπάρχουν πολλά ενδιαφέροντα σημεία που χρήζουν περαιτέρω προσοχής και μελέτης.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι σχέσεις, οι αλληλεπιδράσεις και η επικοινωνία με τους μετανάστες που εισέρχονται παράνομα στη χώρα μας ιδίως στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, η διαμεσολάβηση στις ανακριτικές πράξεις, στις αίθουσες των δικαστηρίων, στα νοσοκομεία και η συνδρομή σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, απειλής της ζωής στη θάλασσα, απεγκλωβισμού και επιβίωσης. Θα μπορούσαν να αποτελέσουν ξεχωριστό αντικείμενο έρευνας συγκεκριμένα Λιμεναρχεία ως μελέτες περίπτωσης και να γίνουν συγκριτικές αναλύσεις δευτερευόντως ώστε να προκύψουν ωφέλιμα συμπεράσματα.

Επιπλέον, η ίδια έρευνα θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χρησιμοποιώντας μεικτή ερευνητική προσέγγιση, δηλαδή πέρα από την ποσοτική στατιστική ανάλυση των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα, να ληφθούν και ποιοτικά δεδομένα με συνεντεύξεις των στελεχών και με τη μέθοδο της τριγωνποίησης να προκύψουν πιο ασφαλή, έγκυρα και αξιόπιστα αποτελέσματα που θα εκφράζουν επαρκώς και ουσιαστικά τις απόψεις, τις στάσεις, τα συναισθήματα και τις συμπεριφορές των στελεχών του Λ.Σ.-Ελ.Ακτ.

Για να διασφαλιστεί μεγαλύτερη αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας θα μπορούσε να διεξαχθεί η ίδια έρευνα σε μεγαλύτερο δείγμα και για λόγους γενίκευσης των αποτελεσμάτων η δειγματοληψία να γίνει εντελώς τυχαία ώστε τα αποτελέσματα να αφορούν το σύνολο του πληθυσμού αυτού. Τέλος, η ίδια έρευνα για τη διαπολιτισμική ευαισθησία θα μπορούσε ενδεχομένως να πραγματοποιηθεί σε περισσότερες επαγγελματικές ομάδες όπως οι τελωνειακοί υπάλληλοι ή/και οι αστυνομικοί, προκειμένου να εντοπιστούν συσχετίσεις/αποκλίσεις με την παρούσα μελέτη.

5.4 Επίλογος

Η πολιτική του 21^{ου} αιώνα αφορά τη διαχείριση της μετανάστευσης και της πολιτισμικής διαφορετικότητας και γι'αυτό θα πρέπει και όλοι οι παράγοντες, ανεξάρτητα από τον τίτλο της θέσης τους, προϊστάμενοι-υφιστάμενοι, σε όλους τους τομείς να εκπαιδευτούν στην πολυπολιτισμική νοοτροπία (Emmanuel et al. 2020).

Οι λιμενικοί της έρευνας αποδείχθηκαν διαπολιτισμικά ευαισθητοποιημένοι χάρη στις προσωπικές τους προσπάθειες για αλληλεπίδραση και επικοινωνία. Το φύλο, η θέση ευθύνης και η συχνότητα των συναναστροφών τους με τους πολίτες αποτέλεσαν εκείνες τις δημογραφικές μεταβλητές που κλιμακώνουν το βαθμό της διαπολιτισμικής τους ευαισθησίας. Συνακόλουθα, με έναν επαγωγικό συλλογισμό προέκυψε δυνητικά η διαπολιτισμική ικανότητα επικοινωνίας χωρίς ωστόσο δομικά στηρίγματα από το ίδιο το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή.

Σε μια παγκοσμιοποιημένη κοινωνία όλες οι δημόσιες αρχές του τόπου, είτε είναι στρατιωτικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές κ.ά. οφείλουν να σέβονται τη διαφορετικότητα και τον πλουραλισμό, να πολεμούν την προκατάληψη και τις διακρίσεις και να εγγυόνται ίσες ευκαιρίες προσαρμόζοντας το σύστημα, τις δομές και τους θεσμούς στις ανάγκες των διαφορετικών πληθυσμών υπό τη σκέπη της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισχύος του νόμου (ό.π.). Εάν η κοινωνία αναπτυχθεί σε όλους τους τομείς στη βάση της διαφορετικότητας, οι ευκαιρίες και τα οφέλη που θα προκύψουν θα είναι πολλαπλά και πολυεπίπεδα σημειώνοντας θετικά αποτελέσματα στον κοινωνικό, οικονομικό, εκπαιδευτικό, πολιτισμικό τομέα, τον τομέα υγείας κ.α.

Παρότι η βιβλιογραφία βρήθει ερευνών διαπολιτισμικού προσανατολισμού στο χώρο της εκπαίδευσης και της παιδαγωγικής και γίνεται εκτενής αναφορά σε προγράμματα κατάρτισης, επιμορφωτικά σεμινάρια και διδακτέα μαθήματα, εντούτοις εντοπίζονται κάποιες περιορισμένες μελέτες που κινούνται στο χώρο των στρατιωτικών και των αστυνομικών. Στην έρευνα των Ungerleider και McGregor (2008) για παράδειγμα ενδιαφέρον παρουσιάζει το πρόγραμμα της δημοτικής αστυνομίας *«Εντοπισμός και δράση σε καταστάσεις κινδύνου σε ευάλωτες ομάδες»* που αφορά σε συγκεκριμένες ενέργειες από πλευράς αστυνομίας ενόψει βίαιων, ξενοφοβικών, ομοφοβικών και συμπεριφορών διακρίσεων των ορατών μειονοτήτων προκειμένου να βελτιωθούν οι εσωτερικές πρακτικές διαχείρισης και διασύνδεσης. Οι Moon, Morgan και Sandage (2018) από την άλλη λόγω της πόλωσης της κοινωνίας από την υπερβολική βία και το

ρατσισμό ενάντια στους μαύρους διερευνούν τη διαπολιτισμική ικανότητα των Αμερικανών αστυνομικών για να επισημάνουν την αξία και την ανάγκη της εκπαίδευσης στον τομέα αυτό. Στα ίδια συμπεράσματα καταλήγουν και οι Matei και Lincă (2019) για τους σπουδαστές στρατιωτικών σχολών εστιάζοντας στο ότι η εκπαίδευση στη διαπολιτισμική ικανότητα θα συμβάλλει στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη, στη σύναψη καλύτερων σχέσεων με άτομα άλλων πολιτισμών και στην ευκολότερη προσαρμογή τους σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Άλλωστε για τους στρατιωτικούς το να αποφύγουν μια πολιτισμική προσβολή και σύγκρουση δεν επηρεάζει μόνο τις σχέσεις τους με τους πολίτες αλλά και τις σχέσεις με τα μέλη των συμμαχιών που διαφέρουν γλωσσικά και πολιτισμικά (Orna-Montesinos, 2017). Ο ίδιος ο Obama στην ομιλία του το 2009 είπε ότι «δεν είναι μόνο τα όπλα που φέρουν οι στρατιώτες στοιχείο της στρατιωτικής υπεροχής αλλά και οι γλώσσες που μιλούν και οι πολιτισμοί που κατανοούν». Στο ίδιο πνεύμα και ο Weaver (1992) που τόνισε την αξία της διαπολιτισμικής επικοινωνίας δεδομένου ότι η διαφορετικότητα δεν μετριάζεται ή μειώνεται επομένως θα πρέπει να βρεθεί ο κατάλληλος τρόπος να τη χειριστεί κανείς και ίσως το πιο σημαντικό να μάθει μέσα από αυτή τη διαφορετικότητα.

Διότι με το να επιμένει κανείς να συντηρεί παραδοσιακές προσδοκίες και νόρμες για να έχει τον έλεγχο, διευρύνει το χάσμα που υπάρχει ήδη μεταξύ των παραγόντων επιβολής του νόμου και των πολιτών που υπηρετούν (ό.π.). Και εκεί που αποτυχαίνει η επικοινωνία εδραιώνεται η αναστάτωση. Εάν επομένως γίνει κατανοητό ότι πέρα από το νομικό/ ποινικό σκέλος κάθε περιστατικού, πρωτεύοντα ρόλο παίζουν τα άτομα που εμπλέκονται και το σύνολο των πληροφοριών που τα συνοδεύει, θα δοθεί η προσοχή και η έμφαση που χρειάζονται στην αλληλεπίδραση δεδομένου ότι οι πράξεις διαμορφώνουν τα περιστατικά στα οποία εμπλέκονται και είναι πάλι οι πράξεις που διαμορφώνουν τη γνώμη του κοινού και το πώς θα τους θυμούνται (Franco, 2017). Χρειάζεται αμοιβαία κατανόηση και σεβασμός μεταξύ των φορέων επιβολής του νόμου και των πολιτών ώστε να υπάρξει η απαιτούμενη ισορροπία για την επιβολή της τάξης και του νόμου και να ενισχυθεί συν τω χρόνω το αίσθημα του ανήκειν και η ισότητα για όλες τις διαφορετικές κοινωνικές ομάδες (Barrett et.al.2014).

Ελληνόγλωσση Βιβλιογραφία

Babbie, E. (2018). *Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα*. 2^η εκδ. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Βαγγελάτου, Π. & Αραβανής, Σ. (2019). *Η Διαπολιτισμική ευαισθησία των εκπαιδευτικών: Η περίπτωση εκπαιδευτικών Α' βαθμιας εκπαίδευσης του Νομού Θεσσαλονίκης*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Διπλωματική εργασία)

Barrett et.al. (2014). *Αναπτύσσοντας τη διαπολιτισμική ικανότητα μέσω της εκπαίδευσης*. Σειρά Pestalozzi του Συμβουλίου της Ευρώπης, No.3. Council of Europe, English Publication, σελ.1-74

Ζαχαροπούλου, Α. (2022). *Η διαπολιτισμική ευαισθησία των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: μελέτη των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Διπλωματική Εργασία)

Ηλιοπούλου, Φ. (2021). *Διερεύνηση της Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας Εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Αττικής*. Πάτρα: ΕΑΠ (Διπλωματική εργασία)

Καλοκαιρινού, Α., Κοδέλλα, Κ., & Τολικά, Φ. (2003). Θεωρητικές προσεγγίσεις της Διαπολιτισμικής Νοσηλευτικής *ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ*, 42 (4), σελ. 451-456

Καμαργιανή, Β. (2016). *Στάσεις και προσδοκίες εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τη σχολική επίδοση των αλλοδαπών μαθητών και εκπαιδευτικές πρακτικές, που χρησιμοποιούν, σε πολυπολιτισμικές τάξεις*. Πάτρα: ΕΑΠ (Διπλωματική εργασία)

Καρρά, Ε. & Παπαδοκωνσταντάκη, Μ. (2021). *Διαπολιτισμική ευαισθησία και συναισθηματική νοημοσύνη Διευθυντών σχολικών μονάδων σε περιβάλλοντα εκπαιδευτικής συμπερίληψης*. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (Ερευνητική Μεταπτυχιακή Εργασία)

Καρράς, Κ. & Οικονομίδης, Β. (2015). *Η επιμόρφωση και η μετεκπαίδευση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα όπως αναφέρονται Στο: Καρράς, Κ. & Wolhuter, C. (Επίμ.), Συστήματα Εκπαίδευσης Επιμόρφωσης και Μετεκπαίδευσης των Εκπαιδευτικών στον Σύγχρονο Κόσμο*, σελ. 112-152. Αθήνα: Gutenberg. Ανακτήθηκε 9 Οκτωβρίου 2022, από: <http://www.edc.uoc.gr/~vasoikon/publications.html>

Κατσάμπαλου, Ο. (2020). *Διερεύνηση της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης και των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων που χαρακτηρίζουν τους σπουδαστές του Ετήσιου*

Προγράμματος Παιδαγωγικής Κατάρτισης (ΕΠΠΑΙΚ) της Ανώτατης Σχολής Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) στην Πάτρα. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών (Διπλωματική εργασία)

Κεσίδου, Α. (2007). *Ετερότητα και διαπολιτισμική επικοινωνία*. Αδημοσίευτη εισήγηση στην επιστημονική Διημερίδα με τίτλο: «Εθνική ταυτότητα και ετερότητα. Πολλαπλές ταυτότητες στη μετανεωτερική εποχή». Α.Π.Θ.

Κοροντζής, Τ. (2011). *Ο θεσμικός ρόλος του λιμενικού σώματος*. Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. (Διδακτορική διατριβή)

Λατινόπουλος, Π. (2010). *Τα πρώτα βήματα στην έρευνα. Ένας χρηστικός οδηγός για νέους ερευνητές*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Liu, S., Volcic, Z. and Gallois, C. 2018. *Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Επικοινωνία: Παγκόσμιοι πολιτισμοί και πλαίσια*. Αθήνα: Gutenberg (Επιμελητής: Ευγενία Αρβανίτη, Μεταφραστής: Αδριανός Φριλίγγος.

Μανιάτης, Π. (2007). *Εκπαιδύοντας διαπολιτισμικά ικανούς εκπαιδευτικούς. Θεωρητικές αναζητήσεις και πρακτικές εφαρμογές*. *Ηώς*, 2, σελ. 139-173.

Μανομενίδης, Γ. (2009). Απόψεις Νοσηλευτικού Προσωπικού για Ασθενείς με Διαφορετική Πολιτισμική Προέλευση *ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ*, 48 (4), σελ. 439-446 (Ερευνητική εργασία)

Μητροπούλου, Ο. (2020). *Διαπολιτισμική ευαισθησία, στερεότυπα και προκατάληψη: Ο ρόλος τους στη διαμόρφωση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών για τους μετανάστες μαθητές*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Διπλωματική Εργασία)

Μουράτη, Π. (2018). *Απόψεις γυναικών και ανδρών στο Ελληνικό Λιμενικό Σώμα για το επάγγελμα: Μελέτη Περίπτωσης*. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Διπλωματική Εργασία)

Μπαμπινιώτης, Γ. (2002). *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας*. Αθήνα

Μπάτσιος, Α. (2020). *Ο ρόλος των εκπαιδευτών ενηλίκων στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: Απόψεις των φοιτητών των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής» και «Εκπαίδευση Ενηλίκων» του ΕΑΠ*. Βέροια: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Διπλωματική Εργασία)

Μυλωνά, Ο. (2020) *Διαχείριση της ετερότητας στην καθημερινότητα του σχολείου: Εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές ανάγκες εκπαιδευτικών που υπηρετούν σε σχολεία*

Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Διπλωματική Εργασία)

Ν.1753/1919 (ΦΕΚ 67^Α) «Περί τροποποιήσεως του Νόμου 816/1917 και προσθήκης συναφών διατάξεων»

Ν.3922/2011 (ΦΕΚ 35^Α) «Σύσταση Αρχηγείου Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής και άλλες διατάξεις»

Ν.4150/2013 (ΦΕΚ 102^Α) «Ανασυγκρότηση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου και άλλες διατάξεις»

Ντέλη, Ν. (2018). Διαπολιτισμική επάρκεια και ετοιμότητα των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πειραιάς: ΑΤΕΙ (Διπλωματική εργασία)

Οικονομάκης, Ι. (2021) Η διαπολιτισμική ευαισθησία των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, που εργάζονται σε σχολεία όπου λειτουργούν τάξεις υποδοχής μεταναστών και προσφύγων μαθητών (Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας), στην περιφέρεια Κρήτης. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Διπλωματική Εργασία)

Παπαβασιλείου, Χ. (2015). Σκιαγράφηση της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης μέσα από τις απόψεις των εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση στο Νομό Τρικάλων. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Διπλωματική εργασία)

Παπαγεωργίου, Γ. (2014). Ποσοτική έρευνα. Ανακτήθηκε 15 Οκτωβρίου 2022 από: http://sociology.soc.uoc.gr/pegasoc/wp-content/uploads/2014/10/Microsoft-Word-Papageorgiou_DEIGMATOLHPTIKH1.pdf.

Παρούτσας, Δ., Κ., (2011), Ο Φάκελος Εργασιών Μαθητή ως μέσο αυθεντικής αξιολόγησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Κεφ. 3 Μεθοδολογία της έρευνας, Ανακτήθηκε 18 Νοεμβρίου 2022 από <https://paroutsas.jmc.gr/portfol/method.htm>

Προδρόμου, Μ. κ.ά. (2018). Ερευνητικό Έργο Erasmus+ Project TNP: Διαπολιτισμική Νοσηλευτική Πρακτική: Δημιουργία Εργαλείου Μέτρησης της Διαπολιτισμικής Ευαισθησίας. *Nosileftiki*, 57(1).

Σιέκρη, Α. (2021). Η διαπολιτισμική δεξιότητα των υποψήφιων εκπαιδευτικών: Η περίπτωση του ΠΤΔΕ Φλώρινας. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία)

Σταυρίδου - Bausewein, Γ. (2014). Η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής δεξιότητας στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: ένα εκπαιδευτικό πακέτο για την εκπαίδευση και την

επιμόρφωση των δασκάλων. Φλώρινα: Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (Διδακτορική διατριβή)

Φιλίππου, Ε. (2017). *Ο ρόλος της συναισθηματικής νοημοσύνης στην καλύτερη διαχείριση των ομάδων στον χώρο του σχολείου*. Πανεπιστήμιο Νεάπολης Πάφου(Διπλωματική Εργασία)

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Aguilar-Idáñez, M.-J., & Buraschi, D. (2014). Educating social workers without boundaries through the Intercultural Social Intervention Model (ISIM). In *Global social work: Crossing borders, blurring boundaries*. essay, Sydney University Press.

Aksoy, N, Akkoç, M. G. (2019). Intercultural sensitivity levels and cultural difference perceptions of physicians and nurses. *FNJN Florence Nightingale Journal of Nursing*, 27(3), <https://doi.org/10.26650/FNJN18002>

Apuke, O., 2017. *Quantitative Research Methods : A Synopsis Approach*. Kuwait

Aridah, A. (2021). Intercultural Communication in the Perspective of Gender . *Journal of English As A Foreign Language Teaching and Research*, 1(2), 1–10

Arvanitis et al. (2018). Intercultural sensitivity in cross-cultural settings: the case of university students in Italy and Greece. In L. Daher (Ed.), *Multi(Inter)cultural school in inclusive societies? An interdisciplinary approach*. UK: Cambridge Scholars Publishing.

Bartel-Radic, A. (2006). Intercultural Learning in Global Teams. *Management International Review*, 46(6), 647–678. <https://doi.org/10.1007/s11575-006-0121-7>

Barron, P., & Dasli, M. (2010). Towards an Understanding of Integration amongst Hospitality and Tourism Students using Bennett's Developmental Model of Intercultural Sensitivity. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 9(2). 10.3794/johlste.92.311

Balakrishnan, A. (2015). *Asking the right questions: Insights into assessing intercultural sensitivity* (thesis).

Bekiroglu O., & Balci S. (2014). Looking for the clues of sensitivity of intercultural communication: “A survey on the sample of communication faculty students. *Journal of Studies in Turkology*, 35, 429-459

Bennett, M.J. (1986). A developmental approach to training for intercultural Sensitivity. *International journal of intercultural relations*, 10, 179-196. [doi.org/10.1016/0147-1767\(86\)90005-2](https://doi.org/10.1016/0147-1767(86)90005-2)

Bennett, M.J. 1993«Toward ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity». In R.M. Paige (Ed.), *Education for the Intercultural Experience*, (2nd ed., pp. 21–71). Yarmouth, ME: Intercultural Press.

Betancourt, J. R. et al. (2003). "Defining Cultural Competence: A Practical Framework for Addressing Racial/ Ethnic Disparities in Health and Health Care." *Public Health Reports* 18 pp.293-302

Bhawuk, D. P., & Brislin, R. (1992). The measurement of intercultural sensitivity using the concepts of individualism and collectivism. *International Journal of Intercultural Relations*, 16(4), 413-436. doi: 10.1016/0147-1767(92)90031-O

Brislin, R., & Yoshida, T. (1994). *Intercultural communication training: An introduction*. Thousand Oaks, CA: Sage

Bryman, A. (2017). *Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας*. Αθήνα: Gutenberg

Guo-Ming Chen and William J. Starosta. 1998. A review of the concept of intercultural awareness. *Human Communication* (2), pp. 27-54.

Chen, G.M. (1997). *A Review of the Concept of Intercultural Sensitivity*. Paper presented at the biennial convention of Pacific and Asian Communication Association, Honolulu, Hawaii. Ανακτήθηκε 09 Σεπτεμβρίου 2022 από <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED408634.pdf>

Chen, G. M., & Starosta, W. (2000). The development and validation of the Intercultural Sensitivity Scale. *Human Communication*, 3(1), pp.2-14.

Chen, G.-M., & Starosta, W. J. (2000a). Intercultural Sensitivity. In L. A. Samovar, & R. E. Porter, (Eds.), *Intercultural Communication: A Reader*. (pp. 406–414). Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company

Chocce, J. et al. (2015). Predictive Factors of Freshmen's Intercultural Sensitivity. *International Journal of Information and Education Technology*, 5, pp.778-782.

Couper, M. (2000). Web surveys: A review of issues and approaches. *Public Opinion Quarterly*, 64, pp.464-494

Creswell, J.W. (2014). 4th ed. *Research Design. Qualitative, Quantitative & Mixed Methods Approaches*. International Student Edition. University of Nebraska-Lincoln, California: Sage

Cronbach, L, J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, pp.297-334

Del Villar, C. P. (2010). How savvy are we?: Towards predicting intercultural sensitivity. *Human Communication*, 13(3), pp.197-215

Eagly, A. H. (1987). *Sex differences in social behavior: A social-role interpretation*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Eagly, A. H., Wood, W., & Diekmann, A. (2000). Social role theory of sex differences and similarities: A current appraisal. In T. Eckes & H. Trautner (Eds.), *The developmental social psychology of gender*, pp.123–174. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Emmanuel et al. (2020). *Guide to intercultural competencies*. Fundación General at Universidad de La Laguna. Retrieved October 27, 2022, from <http://www.ciudadesinterculturales.com/wp-content/uploads/2020/12/Guide-to-intercultural-competencies-in-public-administrations.pdf>

Engle, L., & Engle, J. (2004). Assessing language acquisition and intercultural sensitivity development in relation to study abroad program design. *Frontiers: The interdisciplinary journal of study abroad*, 10(1), 219-236.

Euler, S.S. (2017). Utilizing the Project Method for Teaching Culture and Intercultural Competence. *Die Unterrichtspraxis / Teaching German*, 50 (1), pp. 67-78

European Commission. (2005). *EQUAL Guide on Transnational Cooperation 2004-2008*, An electronic version of this Guide is available on the EQUAL, <http://europa.eu.int/comm/equal>, consulted on May 3rd 2022

Fleckman, J.M. et al. (2015). Intercultural competency in public health: a call for action to incorporate training into public health education. *Front. Public Health* 3,p.210. doi: 10.3389/fpubh.2015.00210

Franco, Amanda M. (2017). "Intercultural Communication Training and Law Enforcement Officers: A Career-Span Analysis and Education Agenda". Master of Arts (MA), Thesis, Communication & Theatre Arts, Old Dominion University, DOI: 10.25777/QW1E-SM05 https://digitalcommons.odu.edu/communication_etds/3

Frey, F. (2017) "spss (software)," *The International Encyclopedia of Communication Research Methods*, pp. 1–2. Available at: <https://doi.org/10.1002/9781118901731.iecrm0237>.

Fritz, W, Mollenberg, A., & Chen, G. M. (2001) presented at meeting of the International Association for Intercultural Communication Studies, Hong Kong, China.

Fritz, W., Möllenberg, A., & Chen, G.-M. (2002). Measuring Intercultural Sensitivity in Different Cultural Contexts. *Intercultural Communication Studies*, 11(2), pp.165–177. <https://web.uri.edu/iaics/files/12-Wolfgang-Fritz-Antje-Mollenberg.pdf>

Greenholtz, J. (2000). Assessing cross-cultural competence in transnational education: The Intercultural Development Inventory. *Higher Education in Europe*. 24(3), pp.411-416.

Greenholtz, J. F. (2005). Does intercultural sensitivity cross cultures? Validity issues in porting instruments across languages and cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, 29(1), pp.73-89

Rodríguez, L. M. G., & Puyal, M. B. (2012). Promoting Intercultural Competence through Literature in cil Contexts. *Atlantis*, 34(2), pp. 105–124 Available at: <http://www.jstor.org/stable/26453027>

Guilfoyle, A.M. et al. (2013) “Intercultural interactions: Understanding the perspectives of university staff members, International and Domestic Students,” *The International Journal of Learning: Annual Review*, 18(12), pp. 15–34

Gunay, O. (2016). Teachers and the foundations of intercultural interaction. *International Review of Education / Internationale Zeitschrift Für Erziehungswissenschaft / Revue Internationale De L'Education*, 62(4), pp.407–421

Hammer, M. R., Bennett, M. J., & Wiseman, R. (2003). Measuring intercultural sensitivity: The Intercultural Development Inventory. *International Journal of Intercultural Relations*, 27(4), pp.421–443

Hicks, M. D., & Peterson, D. B. (1999). Leaders coaching across borders. In W. H. Mobley, M. J. Gessner, & V. J. Arnold (Eds.), *Advances in global leadership* (1). Stamford, CT: JAI Press

Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviours, institutions and organi zations across nations* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications

Holm, K., Nokelainen, P., & Tirri, K. (2009). Relationship of gender and academic achievement to Finnish students’ intercultural sensitivity. *High Ability Studies*, 20(2), pp.187-200.

Iqbal, T. (2021) “Importance of intercultural sensitivity,” *MAP Education and Humanities*, 1(2), pp. 1–6. Available at: <https://doi.org/10.53880/2744-2373.2021.1.2.1>.

Intercultural cities: good practice examples. (2022). Council of Europe portal. Available at: <https://www.coe.int/en/web/interculturalcities/-/community-police-relationship>

Joshi, A. et al. (2015) "Likert scale: Explored and explained," *British Journal of Applied Science & Technology*, 7(4), pp. 396–403

Karanikola, Z., & Balias, S. (2015). Teachers Intercultural Sensitivity Towards Pupils Belonging to a Cultural Minority: A Quantitative Research in the Prefecture of Aitolokarnania, Greece. *International Journal of Elementary* 4(2), 35-40. doi: 10.11648/j.ijeeedu.20150402.13

Karras, I. 2012. *An exploration of Greek executives' intercultural communication competence*. Center for Applied Linguistics University of Warwick (Dissertation)

Karras, I. (2017) The Effectiveness of an Intercultural Communication Course in Increasing International and European Studies Students' Intercultural Sensitivity. *Intercultural Communication Studies* XXVI (2), pp.96 – 118

Kawalilak, C. and Lock, J. (2018). Advancing Cross/Intercultural Awareness and Responsiveness In Higher Education Contexts. *The Journal of Educational Thought (JET) / Revue de la Pensée Éducative*, 51 (3), pp.235-238

Keeneth, E., & Strough, J. N. 2017. Having and doing gender: Young adults' expression of gender when resolving conflicts with friends and romantic partners. *Sex Roles*, 76, pp. 615–626

Konstantelou, D.M. (2021). *Promoting Intercultural Awareness through the Visual Arts: A Case Study of the First Grade Senior High Students in Kassiope, Corfu*. Hellenic Open University (Postgraduate Dissertation)

Kraemer, Helena Chmura (2014): „Cronbach's alpha“. In: *Wiley StatsRef: Statistics Reference Online.*,

Kurzahls, K. (2021) "Quantitative research: Questionnaire design and data collection," *Resource Recombination in Firms from a Dynamic Capability Perspective*, pp. 177–207. Available at: https://doi.org/10.1007/978-3-658-35666-8_5.

Lambert, R. D. (1993). International education and international competence in the United States. *European Journal of Education*, 28(3), pp.309-325

Leedy, P. & Ormrod, J. (2001). *Practical research: Planning and design* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ:

Leenen, W.R. (2002). *Enhancing intercultural competence in police organizations*. Waxmann Verlag

Lu, Y. and Hsu, C.-F.(S. (2008) "Willingness to communicate in intercultural interactions between Chinese and Americans," *Journal of Intercultural Communication Research*, 37(2), pp. 75–88

Mahoney, S.L. and Schamber, J.F. (2004). Exploring the application of a developmental model of intercultural sensitivity to a general education curriculum on diversity. *The Journal of General Education*(53), pp. 311-334

Marshall, G., 2005. The purpose, design and administration of a questionnaire for data collection. *Radiography*, 11(2), pp.131-136.

Matei, F.-L. and Lincă, F.-I. (2019)."Training Needs of Military Students on Intercultural Competence" *Land Forces Academy Review*, 24 (4), pp.291-296. <https://doi.org/10.2478/raft-2019-0036>

McKight, Patrick E.; Najab, Julius (2010): „Kruskal-Wallis test“. In: *The Corsini Encyclopedia of Psychology*., DOI: 10.1002/9780470479216.corpsy0491

McMurray, A. A. (2007). *Measuring intercultural sensitivity of international and domestic college students: The impact of international travel*.University of Florida, Gainesville, FL. (thesis)

Meydanlioglu, A., et al. (2015). Cultural sensitivity levels of university students receiving education in health disciplines. *Advances in Health Sciences Education*, 20(5), pp.1195-1204

Moraldi, E., & Ghabanchi, Z. (2019). Intercultural sensitivity: A comparative study among Business English Undergraduate Learners in two Countries of Iran and China. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 6(3), pp.134-146

Morales – Mendoza, M. K., et al. (2017). The intercultural sensitivity of Chilean teachers serving an immigrant population in schools. *Journal of New Approaches in Educational Research*, 6(1), pp. 71–77.

Moon, S. H., Morgan, T., & Sandage, S. J. (2018). The need for intercultural competence assessment and training among police officers. *Journal of Forensic Psychology Research and Practice*, 18(5), pp.337-351.

Nieto, C. (2008) *Cultural competence and its influence on the teaching and learning of international students* .Master of Arts, Bowling Green State University (thesis)

Nguyễn, vănT. (2019). From multiculturalism to interculturalism. *CrossCurrents*, 69(1), pp.24–28 Available at: <https://doi.org/10.1111/cros.12354>

Norris, J. et al. 2015. Guidelines for Reporting Quantitative Methods and Results in Primary Research. *Language Learning*, 65(2), pp.470-476.

Olson, C. L., & Kroeger, K. T. (2001). Global competency and intercultural sensitivity. *Journal of Studies in International Education*, 5(2), pp.116-13

Orna-Montesinos, C. (2017). The scope of Intercultural Communication in a military-specific language learning program. *The journal of teaching English for specific and academic purposes* 5 (1), pp. 13-33

Pandey, K., & Sehra, L. (2018). International Workshop on Building Intercultural Competency: Perspectives from Italy and India. *Indian Anthropologist*, 48(2), pp. 93–97 Available at: <https://www.jstor.org/stable/26757772>

Paulhus, D. L. (1991). Measurement and control of response bias. In J. P. Robinson, P. R. Shaver, & L. S. Wrightsman (Eds.), *Measures of personality and social psychological attitudes* (pp.17–59). Academic Press. doi.org/10.1016/B978-0-12-590241-0.50006-X

Peng, S. (2006). A comparative perspective of intercultural sensitivity between college students and multinational employees in China. *Multicultural Perspectives*, 8(3), pp.38– 45

Peng, S. Y., Rangsipaht, S., and Thaipakee, S. (2005). Measuring Intercultural Sensitivity: A Comparative Study of Ethnic Chinese and Thai Nationals. *Journal of Intercultural Communication Research*. 34 (2), pp.119-137

Petrović, D., & Zlatković, B. (2009). Intercultural sensitivity of future primary school teachers. In N. Popov, C. Wolhuter, B. Leutwyler, M. Mihova, J. Ogunleye, & Z. Bekiroğulları (Eds.), *Comparative Education, Teacher Training, Education Policy, Social Inclusion and Child Psychology*, 7, pp. 121–128. Available at: https://www.academia.edu/6621794/Intercultural_Sensitivity_of_Future_Primary_School_Teachers

Petrović et al. (2015). Intercultural Sensitivity Scale: Proposal for a Modified Serbian Version. *PSIHOLOGIJA*, 48(3), pp.199–212

Plonsky, L. and Gass, S., 2011. Quantitative Research Methods, Study Quality, and Outcomes: The Case of Interaction Research. *Language Learning*, 61(2), pp.325-366.

Rice, M. F. (2007). “Promoting Cultural Competency in Public Administration and Public Service Delivery: Utilizing Self-Assessment Tools and Performance Measures.” *Journal of*

Public Affairs Education, 13(1), 41–57. Available at: <http://www.jstor.org/stable/40215768>. Accessed 28 Oct. 2022.

Rosinski, P. (2003). *Coaching across cultures: New tools for leveraging national, corporate & professional differences*. London: Nicolas Brealey Publishing

Roh, S. Z. (2014). A study on the factors affecting the intercultural sensitivity of middle and high school students in Korea. *Advanced Science and Technology Letters*, 47, pp.266-269.

Sanchez Salgado, R. (2017). Professionalization or amateurism? *Politique Européenne*, N° 57(3), pp. 54–83. Available at: <https://doi.org/10.3917/poeu.057.0054>

Saunders, M., Lewis, P. and Thornhill, A. (2009) *Research Methods for Business Students*. Pearson, New York.

Sands, R. et al. (2006). The journey toward intercultural sensitivity: A non-linear process. *Journal of Ethnic and Cultural Diversity in Social Work*, 14(3), pp.41-62.

Segura-Robles, A., & Parra-González, M. E. (2019). Analysis of teachers' intercultural sensitivity levels in multicultural contexts. *Sustainability*, 11(11), p.3137

Seibert, P. S., Stridh-Igo, P., & Zimmerman, C. G. (2002). A checklist to facilitate cultural awareness and sensitivity. *Journal of Medical Ethics*, 28(3), pp.143-146.

Simon, J.L. (1969). *Basic Research Methods in Social Science*. The Art of Empirical Investigation. New York: Random House

Spencer-Oatey, H. and Franklin, P. (2014) “*Intercultural interaction*,” The Encyclopedia of Applied Linguistics, pp. 1–6

Stone, B. A. (2018). *Intercultural Sensitivity Development through experiential learning* (dissertation). ProQuest Dissertations & Theses, Ann Arbor.

Tabatadze, S., & Gorgadze, N. (2014). Intercultural Sensitivity of Primary School Teachers of Georgia. *International Journal of Education and Research*, 6(2), 281-300. Available at: https://www.researchgate.net/publication/310463533_Intercultural_Sensitivity_of_Primary_School_Teachers_of_Georgia

Theodoridou, E. (2022). Exploring intercultural awareness and sensitivity in the Greek public primary school context. Hellenic Open University (Postgraduate Dissertation)

UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity. (2001). Retrieved April 13, 2022 from UNESCO.org.http://portal.unesco.org/culture/en/ev.phpURL_ID=13066&URL_DO=DO_TO_PIC&URL_SECTION=201.html

Ungerleider, C.S. and McGregor, J. (2008) Training Police for Intercultural Sensitivity: A Critical Review and Discussion of the Research. *Canadian Public Administration* 36 (1), pp.46-74

Verrept, H. (2019). RESULTS. In *Health Evidence Network synthesis report 64: What are the roles of intercultural mediators in health care and what is the evidence on their contributions and effectiveness in improving accessibility and quality of care for refugees and migrants in the WHO European Region?* (pp. 6–27). World Health Organization. <http://www.jstor.org/stable/resrep27938.7>

Watson, R. (2015) “Quantitative research,” *Nursing Standard*, 29(31), pp. 44–48

Weaver, G. (1992). Law enforcement in a culturally diverse society. *FBI L. Enforcement Bull.*, 61, 1.

Williams, C. (2011). Research methods. *Journal of Business & Economics Research* (JBER), 5(3).

Yurtseven, N., & Altun, S. (2015). Intercultural sensitivity in today’s global classes: teacher candidates’ perceptions. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 2(1), pp. 49- 54

Παραρτήματα

Παράρτημα 1

Ερευνητικό εργαλείο – ερωτηματολόγιο

Ανιχνεύοντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία στο Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή

Ερωτηματολόγιο Έρευνας που αφορά στη διαπολιτισμική ευαισθησία των υπηρετούντων στο Λιμενικό Σώμα- Ελληνική Ακτοφυλακή.

⋮

A) ISS: Intercultural Communication Sensitivity Scale - 24 items
(Chen, G.M., & Starosta, W. J. 2000).

📄 🗑️ ⋮

📄 ▶️ 📄 ▶️ 📄 ▶️ 📄 ▶️ 📄 ▶️

1. Απολαμβάνω να αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς. *

☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα

☐ (2) Διαφωνώ

☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η

☐ (4) Συμφωνώ

☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

2. Πιστεύω ότι οι άνθρωποι από άλλους πολιτισμούς είναι στενόμυαλοι. *

☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα

☐ (2) Διαφωνώ

☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η

☐ (4) Συμφωνώ

☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

3. Είμαι σχεδόν σίγουρος/η για τον εαυτό μου όταν αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

4. Το βρίσκω πολύ δύσκολο να μιλάω μπροστά σε άτομα από άλλους πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

5. Πάντα ξέρω τι να πω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

6. Μπορώ να γίνω όσο κοινωνικός/ή θέλω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

7. Δεν μου αρέσει να βρίσκομαι με άτομα από άλλους πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

8. Σέβομαι τις αξίες των απόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

9. Αναστατώνομαι/θυμώνω εύκολα όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

10. Νιώθω ότι έχω αυτοπεποίθηση όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

11. Συνηθίζω να περιμένω πριν σχηματίσω την εντύπωση ενός πολιτισμικά διακριτού συνομιλητή. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

12. Συχνά αποθαρρύνομαι όταν βρίσκομαι με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

13. Είμαι ανοιχτός σε άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

14. Είμαι πολύ παρατηρητικός όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

15. Συχνά νιώθω άχρηστος όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

16. Σέβομαι τον τρόπο συμπεριφοράς των ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς. *

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

17. Προσπαθώ να αποκτώ όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες μπορώ όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

18. Δεν θα αποδεχόμουν τις γνώμες απόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

19. Είμαι ευαίσθητος στα ανεπαίσθητα πολιτισμικά διακριτά νοήματα του συνομιλητή μου κατά τη διάρκεια της αλληλεπίδρασης.

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

20. Πιστεύω ότι ο πολιτισμός μου είναι καλύτερος από τους άλλους πολιτισμούς.

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

21. Συχνά δίνω θετικές απαντήσεις στον πολιτισμικά διαφορετικό συνομιλητή μου κατά τη διάρκεια της διάδρασης/διεπαιγής.

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

22. Αποφεύγω εκείνες τις καταστάσεις στις οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίσω πολιτισμικά διακριτά άτομα.

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν ειμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

23. Συχνά δείχνω στον πολιτισμικά διακριτό συνομιλητή μου ότι καταλαβαίνω μέσα από λεκτικά και μη λεκτικά σημάδια.

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

24. Νιώθω ευχαρίστηση μπροστά στις διαφορές ανάμεσα στον πολιτισμικά διακριτό συνομιλητή μου και εμένα.

- ☐ (1) Διαφωνώ απόλυτα
- ☐ (2) Διαφωνώ
- ☐ (3) Δεν είμαι σίγουρος/η
- ☐ (4) Συμφωνώ
- ☐ (5) Συμφωνώ απόλυτα

B) Δημογραφικά προφίλ
Περιγραφή (προαιρετικά)

Τίτλος εικόνας

B1. Ηλικία *

- ☐ 25-35
- ☐ 36-45
- ☐ 46-55
- ☐ 56-65

B2. Φύλο *

- ☐ Άρρεν
- ☐ Θήλυ
- ☐ Δεν απαντώ

B3. Οικογενειακή κατάσταση *

- ☐ Έγγαμος/η
- ☐ Άγαμος/η
- ☐ Διαζευγμένος/η
- ☐ Δεν απαντώ

111

B4. Κατηγορία Εκπαίδευσης *

- ☐ Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης
- ☐ Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- ☐ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΤΕ)
- ☐ Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΠΕ)
- ☐ Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών
- ☐ Διδακτορική Διατριβή

B5. Μητρική γλώσσα *

- ☐ Ελληνική
- ☐ Άλλο...

B6. Γνώση ξένων γλωσσών *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

B7. Επίπεδο γνώσης ξένων γλωσσών

- ☐ Μέτρια (Βασικές γνώσεις)
- ☐ Καλή (π.χ. Lower)
- ☐ Πολύ καλή (π.χ. Advanced)
- ☐ Άριστη (π.χ. Proficiency)

B8. Πόλη ανατροφής *

Κείμενο σύντομης απάντησης

B9. Πόλη εργασίας *

Κείμενο σύντομης απάντησης

B10. Τομέας απασχόλησης *

- ☐ Εξωτερική υπηρεσία
- ☐ Σημαιοφύλαξη
- ☐ Τομέας Α' (Διοίκησης)
- ☐ Τομέας Β' (Ναυτολογίας)
- ☐ Τομέας Γ' (Λιμενικής Αστυνομίας)
- ☐ Τομέας Δ' (Ασφάλειας-Ανάκρισης)
- ☐ Τομέας Ε' (Ασφάλειας Ναυσιπλοΐας & Έρευνας και Διάσωσης)
- ☐ Οίκος Ναύτου
- ☐ Πλοηγικός Σταθμός
- ☐ Κ.Ε.Α.
- ☐ Πλωτά σκάφη
- ☐ RTS/VTS
- ☐ Άλλο...

B11. Θέση ευθύνης *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

B12. Έτος διορισμού *

Κείμενο σύντομης απάντησης

B13. Ημερήσια συναλλαγή/ Εξυπηρέτηση με κοινό *

- ☐ Καθόλου
- ☐ Μέτρια (0-10 άτομα)
- ☐ Μεγάλη (11-20 άτομα)
- ☐ Πολύ μεγάλη (21+ άτομα)

Γ. Διαπολιτισμικό προφίλ
Περιγραφή (προαιρετικό)

Γ1. Σε πόσες χώρες έχετε ταξιδέψει; (εκτός της Ελλάδας)

Κείμενο σύντομης απάντησης

Γ2. Έχετε ταξιδέψει στο εξωτερικό για λόγους εργασίας; *

- ☐ Ναι
- ☐ Όχι

Γ3. Έχετε κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό μέσω της Υπηρεσίας; *

☐ Ναι

☐ Όχι

Γ4. Έχετε κοινωνικές επαφές/φίλους στο εξωτερικό; *

☐ Ναι

☐ Όχι

Ημερομηνία Υποβολής Ερωτηματολογίου *

Μήνας, ημέρα, έτος

Τίτλος εικόνας

Παράρτημα 2

Έντυπο ενημερωμένης συγκατάθεσης

II. ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ

«ΑΝΙΧΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΣΤΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΣΩΜΑ – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΚΤΟΦΥΛΑΚΗ»

Ο παρακάτω υπογεγραμμένος

έχω διαβάσει αυτό το έντυπο συγκατάθεσης και κατανοώ και καταλαβαίνω τις πληροφορίες που περιέχει συμπεριλαμβανομένου του σκοπού, του τρόπου συμμετοχής μου, τους ενδεχόμενους κινδύνους και ωφέλειες και τρόπους επικοινωνίας με τους υπεύθυνους της μελέτης . Όλες οι ερωτήσεις που είχα, έχουν απαντηθεί ικανοποιητικά από τον υπεύθυνο της μελέτης.

Με την υπογραφή μου δηλώνω ότι επιθυμώ να συμμετάσχω μου στην μελέτη με τίτλο «Ανιχνεύοντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία στο Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή».

	Ημερομηνία
Υπογραφή συμμετέχοντα	____ / ____ / ____ Ημέρα / μήνας / έτος
Ονοματεπώνυμο ολογράφως	

III. ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ

«ΑΝΙΧΝΕΥΟΝΤΑΣ ΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΣΙΑ ΣΤΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΣΩΜΑ – ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΚΤΟΦΥΛΑΚΗ»

Ο παρακάτω υπογεγραμμένος

επιθυμώ να ανακαλέσω τη συγκατάθεσή μου για την συμμετοχή μου στην μελέτη με τίτλο «Ανιχνεύοντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία στο Λιμενικό Σώμα – Ελληνική Ακτοφυλακή», που είχα δώσει στις ____ / ____ / ____.

	Ημερομηνία
Υπογραφή συμμετέχοντα	____ / ____ / ____ Ημέρα / μήνας / έτος
Ονοματεπώνυμο ολογράφως	

Παράρτημα 3

Πίνακες από τη στατιστική ανάλυση

		Statistics										
		B1. Ηλικία	B2. Φύλο	B3. Οικογενιακή κατάσταση	B4. Κατηγορία Εκπαίδευσης	B5. Μητρική γλώσσα	B6. Γνώση ξένων γλωσσών	B7. Επίπεδο γνώσης ξένων γλωσσών	B8. Πόλη ανατροφής	B9. Πόλη εργασίας	B10. Τομέας απασχόλησης	B11. Θέση ευθύνης
N	Valid	103	103	103	103	103	103	103	103	103	103	103
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean		2,08	1,32	1,43	2,40		1,05					
Median		2,00	1,00	1,00	2,00		1,00					
Std. Deviation		,667	,469	,762	1,191		,216					

Frequency Table

		B1. Ηλικία			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0	1	1,0	1,0	1,0
	25-35	16	15,5	15,5	16,5
	36-45	60	58,3	58,3	74,8
	46-55	26	25,2	25,2	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

		B2. Φύλο			
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άρρεν	70	68,0	68,0	68,0
	Θήλυ	33	32,0	32,0	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

B3. Οικογενειακή κατάσταση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Παντρεμένος/η	76	73,8	73,8	73,8
	Διαζευγμένος/η	10	9,7	9,7	83,5
	Άγαμος/η	17	16,5	16,5	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

B4. Κατηγορία Εκπαίδευσης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	31	30,1	30,1	30,1
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΤΕ)	25	24,3	24,3	54,4
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΠΕ)	25	24,3	24,3	78,6
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	19,4	19,4	98,1
	Διδακτορική Διατριβή	1	1,0	1,0	99,0
	Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης	1	1,0	1,0	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

B5. Μητρική γλώσσα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Αγγλική	1	1,0	1,0	1,0
	Γαλλικά	1	1,0	1,0	1,9
	Ελληνική	100	97,1	97,1	99,0
	Παστου	1	1,0	1,0	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

B6. Γνώση ξένων γλωσσών

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΝΑΙ	98	95,1	95,1	95,1
	ΟΧΙ	5	4,9	4,9	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

B7. Επίπεδο γνώσης ξένων γλωσσών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	2	1,9	1,9	1,9
Άριστη (π.χ. Proficiency)	34	33,0	33,0	35,0
Καλή (π.χ. Lower)	41	39,8	39,8	74,8
Μέτρια (Βασικές γνώσεις)	9	8,7	8,7	83,5
Πολύ καλή (π.χ. Advanced)	17	16,5	16,5	100,0
Total	103	100,0	100,0	

B8. Πόλη ανατροφής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	1,0	1,0	1,0
ΠΑΤΡΑ	1	1,0	1,0	1,9
-	1	1,0	1,0	2,9
Αγρίνιο	2	1,9	1,9	4,9
Αθήνα	3	2,9	2,9	7,8
ΑΘΗΝΑ	9	8,7	8,7	16,5
Αθήνα	1	1,0	1,0	17,5
ΑΘ'ΗΝΑ	1	1,0	1,0	18,4
Αθήνα & Αγρίνιο	1	1,0	1,0	19,4
Αθήνα Απικής	1	1,0	1,0	20,4
Αθήνα με	1	1,0	1,0	21,4
ΑΙΓΙΟ	1	1,0	1,0	22,3
Αργοστόλι	1	1,0	1,0	23,3
Β.Ευβοία	1	1,0	1,0	24,3
Βολος	1	1,0	1,0	25,2
Βόλος	1	1,0	1,0	26,2
Βομβάη	1	1,0	1,0	27,2
Διδυμότειχο	1	1,0	1,0	28,2
Δραμα	1	1,0	1,0	29,1
Εδεσσα	1	1,0	1,0	30,1
Ελασσона	1	1,0	1,0	31,1
Επαρχία	3	2,9	2,9	34,0
Ηγουμενίτσα	1	1,0	1,0	35,0
ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ	1	1,0	1,0	35,9
Ηλεία				

Θεσσαλονικη	2	1,9	1,9	37,9
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	1	1,0	1,0	38,8
Θεσσαλονίκη	7	6,8	6,8	45,6
Ιωάννινα	1	1,0	1,0	46,6
καβαλα	1	1,0	1,0	47,6
Καβάλα	1	1,0	1,0	48,5
ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙ ΔΡΑΜΑΣ	1	1,0	1,0	49,5
Κερκυρα	1	1,0	1,0	50,5
ΚΕΡΚΥΡΑ	4	3,9	3,9	54,4
Κέρκυρα	8	7,8	7,8	62,1
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ Ν. ΑΤΤΙΚΗΣ	1	1,0	1,0	63,1
Κρήτη	1	1,0	1,0	64,1
ΛΑΡΙΣΑ	1	1,0	1,0	65,0
Λευκάδα	1	1,0	1,0	66,0
ΜΟΝΑΧΟ - ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	1	1,0	1,0	67,0
Πάργα	1	1,0	1,0	68,0
Παργα πρεβεζας	1	1,0	1,0	68,9
Πατρα	6	5,8	5,8	74,8
Πάτρα	10	9,7	9,7	84,5
Πειραιάς	2	1,9	1,9	86,4
Πρέβεζα	1	1,0	1,0	87,4
Πτολεμαΐδα	1	1,0	1,0	88,3
Πτολεμαΐδα, Napoli	1	1,0	1,0	89,3
Πύργος	1	1,0	1,0	90,3
Ρέθυμνο	2	1,9	1,9	92,2
Σελιανίτικα Δ. Αιγιαλείας	1	1,0	1,0	93,2
Σέρρες	1	1,0	1,0	94,2
Σικάγο Η.Π.Α.	1	1,0	1,0	95,1
ΤΗΝΟΣ	1	1,0	1,0	96,1
ΤΡΙΚΑΛΑ	1	1,0	1,0	97,1
Τρίπολη	1	1,0	1,0	98,1
Φλογητά Χαλκιδικής	1	1,0	1,0	99,0
ΚΕΡΚΥΡΑ	1	1,0	1,0	100,0
Total	103	100,0	100,0	

Β9. Πόλη εργασίας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	-	1	1,0	1,0	1,0
	ΑΘΗΝΑ	2	1,9	1,9	2,9
	Αθήνα	4	3,9	3,9	6,8
	Αιγίνα	1	1,0	1,0	7,8
	Αλεξανδρούπολη	1	1,0	1,0	8,7
	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ	1	1,0	1,0	9,7
	Αργοστόλι	1	1,0	1,0	10,7
	ΑΤΤΙΚΉ	1	1,0	1,0	11,7
	ΒΑ Αιγαίο	1	1,0	1,0	12,6
	Βομβάη	1	1,0	1,0	13,6
	Ηγουμενίτσα	2	1,9	1,9	15,5
	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ	1	1,0	1,0	16,5
	Ηγουμενίτσα	7	6,8	6,8	23,3
	ΙΟΣ	1	1,0	1,0	24,3
	Ιωάννινα	1	1,0	1,0	25,2
	καβαλα	1	1,0	1,0	26,2
	Κάπου	1	1,0	1,0	27,2
	Κερκυρα	5	4,9	4,9	32,0
	ΚΕΡΚΥΡΑ	10	9,7	9,7	41,7
	Κέρκυρα	14	13,6	13,6	55,3
	Κως	2	1,9	1,9	57,3
	ΛΕΣΒΟΣ	1	1,0	1,0	58,3
	Μυκονος	1	1,0	1,0	59,2
	Μυτιληνη	1	1,0	1,0	60,2
	Μυτιλήνη	1	1,0	1,0	61,2
	Παξοί	1	1,0	1,0	62,1
	Πάργα	1	1,0	1,0	63,1
	Πατρα	4	3,9	3,9	67,0
	ΠΑΤΡΑ	2	1,9	1,9	68,9
	Πάτρα	16	15,5	15,5	84,5
	Πάτρα Δ. Πατρέων	1	1,0	1,0	85,4
	Πειραιας	1	1,0	1,0	86,4
	Πειραιάς	6	5,8	5,8	92,2
	Ρέθυμνο	2	1,9	1,9	94,2
	Ρόδος	1	1,0	1,0	95,1
	ΣΥΒΟΤΑ	1	1,0	1,0	96,1

Τήνος	1	1,0	1,0	97,1
Χαλκιδα	1	1,0	1,0	98,1
Χαλκιδική	1	1,0	1,0	99,0
Χιος	1	1,0	1,0	100,0
Total	103	100,0	100,0	

B10. Τομέας απασχόλησης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Γραφείο	1	1,0	1,0	1,0
	Εξωτερική υπηρεσία	8	7,8	7,8	8,7
	Κ.Ε.Α.	13	12,6	12,6	21,4
	ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	2	1,9	1,9	23,3
	Ναυτοδικείο	1	1,0	1,0	24,3
	ΠΕΔΙΑΣ	1	1,0	1,0	25,2
	Πλωτά σκάφη	12	11,7	11,7	36,9
	Σηματωρείο	1	1,0	1,0	37,9
	Τομέας Α' (Διοίκησης)	15	14,6	14,6	52,4
	Τομέας Β' (Ναυτολογίας)	4	3,9	3,9	56,3
	Τομέας Γ' (Λιμενικής Αστυνομίας)	17	16,5	16,5	72,8
	Τομέας Δ' (Ασφάλειας-Ανάκρισης)	16	15,5	15,5	88,3
	Τομέας Ε' (Ασφάλειας Ναυσιπλοίας & Έρευνας και Διάσωσης)	4	3,9	3,9	92,2
	Τομεας Επιθεωρησεων ΠΕΔΙΑΣ	1	1,0	1,0	93,2
	ΥΝΑΝΠ	1	1,0	1,0	94,2
	RTS/VTs	6	5,8	5,8	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

B11. Θέση ευθύνης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	51	49,5	49,5	49,5
	Όχι	52	50,5	50,5	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

FREQUENCIES VARIABLES=B13.ΗμερήσιασυναλλαγήΕξυπηρέτησ
 Γ1.Σεπόσεςχώρεςέχετεταξιδέψει
 Γ2.Έχετεταξιδέψειστοεξωτερικό? Γ3.Έχετεκάνειμεταπτυχιακέςσπουδ
 Γ4.Έχετεκοινωνικέςεπαφέςφίλους
 /ORDER=ANALYSIS.

Frequencies

		Notes
Output Created		22-OCT-2022 13:24:09
Comments		
Input	Data	C:\Users\Admin\Desktop\διαπολιτ σμικο προφιλ λιμενικων\answersintercivilization.s av
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	103
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.
Syntax		FREQUENCIES VARIABLES=B13.Ημερήσιασυναλ λαγήΕξυπηρέτησ Γ1.Σεπόσεςχώρεςέχετεταξιδέψει Γ2.Έχετεταξιδέψειστοεξωτερικό? Γ3.Έχετεκάνειμεταπτυχιακέςσπουδ Γ4.Έχετεκοινωνικέςεπαφέςφίλους /ORDER=ANALYSIS.
Resources	Processor Time	00:00:00,02
	Elapsed Time	00:00:00,01

ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Από 0-10 χρόνια	24	23,3	23,5	23,5
	Από 11-20 χρόνια	34	33,0	33,3	56,9
	Από 21 και πάνω χρόνια	44	42,7	43,1	100,0

Total	102	99,0	100,0
Missing System	1	1,0	
Total	103	100,0	

		Statistics				
		B13. Ημερήσια συναλλαγή/ Εξυπηρέτηση με κοινό	Γ1. Σε πόσες χώρες έχετε ταξιδέψει; (εκτός της Ελλάδας)	Γ2. Έχετε ταξιδέψει στο εξωτερικό για λόγους εργασίας;	Γ3. Έχετε κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό μέσω της Υπηρεσίας;	Γ4. Έχετε κοινωνικές επαφές/φίλους στο εξωτερικό;
N	Valid	103	103	103	103	
	Missing	0	0	0	0	

Frequency Table

B13. Ημερήσια συναλλαγή/ Εξυπηρέτηση με κοινό

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Καθόλου	22	21,4	21,4	21,4
	Μεγάλη (11-20 άτομα)	24	23,3	23,3	44,7
	Μέτρια (0-10 άτομα)	39	37,9	37,9	82,5
	Πολύ μεγάλη (21+ άτομα)	18	17,5	17,5	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

Γ1. Σε πόσες χώρες έχετε ταξιδέψει; (εκτός της Ελλάδας)

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid		74	71,8	71,8	71,8
	-	1	1,0	1,0	72,8
	01	1	1,0	1,0	73,8
	ΑΓΓΛΙΑ, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ, ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ	1	1,0	1,0	74,8
	Αρκετες	1	1,0	1,0	75,7
	Βόρεια Κορέα	1	1,0	1,0	76,7
	Γαλλία Γερμανία Ιταλία	1	1,0	1,0	77,7
	Γιουγκοσλαβία Βουλγαρία				
	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2	1,9	1,9	79,6

Δύο	2	1,9	1,9	81,6
Έξι	1	1,0	1,0	82,5
Ιταλία	1	1,0	1,0	83,5
Καμία	1	1,0	1,0	84,5
KAMIA	2	1,9	1,9	86,4
Καμία	2	1,9	1,9	88,3
KAMMIA	1	1,0	1,0	89,3
Μια	1	1,0	1,0	90,3
Μία	2	1,9	1,9	92,2
Μια (Ιταλία)	1	1,0	1,0	93,2
Όχι	1	1,0	1,0	94,2
Πουθενά	1	1,0	1,0	95,1
Σε καμία	1	1,0	1,0	96,1
Τουλάχιστον 30	1	1,0	1,0	97,1
Τουλάχιστον 6-7	1	1,0	1,0	98,1
Τρεις χώρες	1	1,0	1,0	99,0
Τσεχία Ουγγαρία	1	1,0	1,0	100,0
Total	103	100,0	100,0	

Γ2. Έχετε ταξιδέψει στο εξωτερικό για λόγους εργασίας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	29	28,2	28,2	28,2
	Όχι	74	71,8	71,8	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

Γ3. Έχετε κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό μέσω της Υπηρεσίας;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ναι	1	1,0	1,0	1,0
	Όχι	102	99,0	99,0	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

Γ4. Έχετε κοινωνικές επαφές/φίλους στο εξωτερικό;

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
--	--	-----------	---------	---------------	--------------------

Valid	Ναι	77	74,8	74,8	74,8
	Όχι	26	25,2	25,2	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

```

FREQUENCIES VARIABLES=@1.Απολαμβάνω αναλληλες επιδρώμενες
@2.Πιστεύω ότι οι άνθρωποι από άλλους
    @3.Είμαι σχεδόν σίγουρος/η για τον/η @4.Το βρίσκω πολύ δύσκολο να μιλάω μ
@5.Πάντα ξέρω τι να απωδύναλληλες επι
    @6.Μπορώ να γίνω όσο κοινωνικός/ή θέ @7.Δεν μου αρέσει να βρίσκομαι με άτ
@8.Σέβομαι τις αξίες των ατόμων από
    @9.Αναστατώνομαι θυμώνω εύκολα όταν @10.Νιώθω ότι έχω αυτοπεποίθηση ότ
@11.Συνήθίζω να περιμένω πριν σχηματ
    @12.Συχνά αποθαρρύνομαι όταν βρίσκο @13.Είμαι ανοιχτός σε άτομα από διάφ
@14.Είμαι πολύ παρατηρητικός/ή όταν αλ
    @15.Συχνά νιώθω άχρηστος/ή όταν αλληλε @16.Σέβομαι τον τρόπο συμπεριφοράς τ
@17.Προσπαθώ να αποκτήσω όσο το δυνατό
    @18.Δεν θα αποδεχόμουν τις γνώμες ατ @19.Είμαι ευαίσθητος στα ανεπαίσθητ
@20.Πιστεύω ότι οι πολιτισμοί μ
    @21.Συχνά δίνω θετικές απαντήσεις @22.Αποφεύγω να εκφράσω τις καταστάσεις
@23.Συχνά δέχομαι στον πολιτισμικά
    @24.Νιώθω ευχαρίστηση μπροστά στις
/PIECHART PERCENT
/ORDER=ANALYSIS.

```

Frequencies

Notes

Output Created		24-OCT-2022 18:53:09
Comments		
Input	Data	C:\Users\Admin\Desktop\διαπολιτισμικο προφιλ Λιμενικων\answersintercivilization.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	103
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data.

FREQUENCIES

VARIABLES=@1.Απολαμβάνω αναλλ
ληλεπιδρώμεανθ

@2.Πιστεύω ότι οι άνθρωποι από άλλο
υ

@3.Είμαι σκεδόν σίγουρος για τον ε

@4.Το βρίσκω πολύ δύσκολο να μιλάω
μ

@5.Πάντα ξέρω τι να πω όταν αλληλεπι

@6.Μπορώ να γίνω όσο κοινωνικός ή θ
έ

@7.Δεν μου αρέσει να βρίσκομαι με ατ

@8.Σέβομαι τις αξίες των ατόμων από

@9.Αναστατώνομαι θυμώνω εύκολα
όταν

@10.Νιώθω ότι έχω αυτοπεποίθησή ό
ταν

@11.Συνηθίζω να περιμένω πριν σχημ
ατ

@12.Συχνά αποθαρρύνομαι όταν βρί
σκο

@13.Είμαι ανοιχτός σε άτομα από διαφ

@14.Είμαι πολύ παρατηρητικός όταν
αλ

@15.Συχνά νιώθω άχρηστος όταν αλλ
ηλε

@16.Σέβομαι τον τρόπο συμπεριφορ
άς τ

@17.Προσπαθώ να αποκτήσω όσο το δυ
νατό

@18.Δεν θα αποδεχόμουν τις γνώμες α
τ

@19.Είμαι ευαίσθητος στα ανεπαίσθη

τ @20.Πιστεύω ότι ο πολιτισμός μου είν

@21.Συχνά δίνω θετικές απαντήσεις
τ

@22.Αποφεύγω εκείνες τις καταστάσε
ι

Resources	Processor Time	00:00:04,28
	Elapsed Time	00:00:02,85

		1. Απολαμβάνω να αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.	2. Πιστεύω ότι οι άνθρωποι από άλλους πολιτισμούς είναι στενόμυαλοι.	3. Είμαι σίγουρος/η για τον εαυτό μου όταν αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.	4. Το βρίσκω πολύ δύσκολο να μιλάω μπροστά σε άτομα από άλλους πολιτισμούς.	5. Πάντα ξέρω τι να πω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς.	6. Μπορώ να γίνω όσο κοινωνικός/ή θέλω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς.	7. Δεν μου αρέσει να βρίσκομαι με άτομα από άλλους πολιτισμούς.	8. Σέβομαι τις αξίες των ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.	9. Αναστατώνομαι/θυμώνω εύκολα όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	10. Νιώθω ότι έχω αυτοπεποίθηση όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.	11. Συνήθως να περιμένω πριν σχηματίσω την εντύπωση ενός πολιτισμικά διακριτού συνόμλητή.
N	Valid	103	103	103	103	103	103	103	103	103	103	103
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Frequency Table

1. Απολαμβάνω να αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Δεν είμαι σίγουρος/η	27	26,2	26,2	27,2
	Συμφωνώ	57	55,3	55,3	82,5
	Συμφωνώ απόλυτα	18	17,5	17,5	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

2. Πιστεύω ότι οι άνθρωποι από άλλους πολιτισμούς είναι στενόμυαλοι.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	24	23,3	23,3	23,3
	Διαφωνώ	57	55,3	55,3	78,6
	Δεν είμαι σίγουρος/η	19	18,4	18,4	97,1
	Συμφωνώ	3	2,9	2,9	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

3. Είμαι σχεδόν σίγουρος/η για τον εαυτό μου όταν αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Διαφωνώ	4	3,9	3,9	4,9
	Δεν είμαι σίγουρος/η	20	19,4	19,4	24,3
	Συμφωνώ	63	61,2	61,2	85,4
	Συμφωνώ απόλυτα	15	14,6	14,6	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

4. Το βρίσκω πολύ δύσκολο να μιλάω μπροστά σε άτομα από άλλους πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	29	28,2	28,2	28,2
	Διαφωνώ	61	59,2	59,2	87,4
	Δεν είμαι σίγουρος/η	10	9,7	9,7	97,1
	Συμφωνώ	3	2,9	2,9	100,0

Total	103	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

5. Πάντα ξέρω τι να πω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Διαφωνώ	13	12,6	12,6	13,6
	Δεν είμαι σίγουρος/η	42	40,8	40,8	54,4
	Συμφωνώ	39	37,9	37,9	92,2
	Συμφωνώ απόλυτα	8	7,8	7,8	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

6. Μπορώ να γίνω όσο κοινωνικός/ή θέλω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Διαφωνώ	5	4,9	4,9	5,8
	Συμφωνώ	19	18,4	18,4	24,3
	Διαφωνώ	58	56,3	56,3	80,6
	Συμφωνώ απόλυτα	20	19,4	19,4	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

7. Δεν μου αρέσει να βρίσκομαι με άτομα από άλλους πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	29	28,2	28,2	28,2
	Διαφωνώ	66	64,1	64,1	92,2
	Δεν είμαι σίγουρος/η	6	5,8	5,8	98,1
	Συμφωνώ	2	1,9	1,9	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

8. Σέβομαι τις αξίες των ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Διαφωνώ	4	3,9	3,9	4,9
	Δεν είμαι σίγουρος/η	8	7,8	7,8	12,6
	Συμφωνώ	56	54,4	54,4	67,0
	Συμφωνώ απόλυτα	34	33,0	33,0	100,0

Total	103	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

9. Αναστατώνομαι/θυμώνω εύκολα όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	30	29,1	29,1	29,1
	Διαφωνώ	63	61,2	61,2	90,3
	Δεν είμαι σίγουρος/η	9	8,7	8,7	99,0
	Συμφωνώ	1	1,0	1,0	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

10. Νιώθω ότι έχω αυτοπεποίθηση όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	2,9	2,9	2,9
	Διαφωνώ	4	3,9	3,9	6,8
	Δεν είμαι σίγουρος/η	19	18,4	18,4	25,2
	Συμφωνώ	62	60,2	60,2	85,4
	Συμφωνώ απόλυτα	15	14,6	14,6	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

11. Συνηθίζω να περιμένω πριν σχηματίσω την εντύπωση ενός πολιτισμικά διακριτού συνομιλητή.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Διαφωνώ	2	1,9	1,9	2,9
	Δεν είμαι σίγουρος/η	15	14,6	14,6	17,5
	Συμφωνώ	65	63,1	63,1	80,6
	Συμφωνώ απόλυτα	20	19,4	19,4	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

12. Συχνά αποθαρρύνομαι όταν βρίσκομαι με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	18	17,5	17,5	17,5
	Διαφωνώ	70	68,0	68,0	85,4
	Δεν είμαι σίγουρος/η	12	11,7	11,7	97,1
	Συμφωνώ	3	2,9	2,9	100,0

Total	103	100,0	100,0
-------	-----	-------	-------

13. Είμαι ανοιχτός σε άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	2,9	2,9	2,9
	Διαφωνώ	2	1,9	1,9	4,9
	Δεν είμαι σίγουρος/η	16	15,5	15,5	20,4
	Συμφωνώ	61	59,2	59,2	79,6
	Συμφωνώ απόλυτα	21	20,4	20,4	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

14. Είμαι πολύ παρατηρητικός όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Διαφωνώ	3	2,9	2,9	3,9
	Δεν είμαι σίγουρος/η	24	23,3	23,3	27,2
	Συμφωνώ	58	56,3	56,3	83,5
	Συμφωνώ απόλυτα	17	16,5	16,5	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

15. Συχνά νιώθω άχρηστος όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	56	54,4	54,4	54,4
	Διαφωνώ	46	44,7	44,7	99,0
	Δεν είμαι σίγουρος/η	1	1,0	1,0	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

16. Σέβομαι τον τρόπο συμπεριφοράς των ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	3	2,9	2,9	2,9
	Διαφωνώ	3	2,9	2,9	5,8
	Δεν είμαι σίγουρος/η	22	21,4	21,4	27,2
	Συμφωνώ	55	53,4	53,4	80,6
	Συμφωνώ απόλυτα	20	19,4	19,4	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

17. Προσπαθώ να αποκτήω όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες μπορώ όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Δεν είμαι σίγουρος/η	9	8,7	8,7	9,7
	Συμφωνώ	72	69,9	69,9	79,6
	Συμφωνώ απόλυτα	21	20,4	20,4	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

18. Δεν θα αποδεχόμουν τις γνώμες ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	32	31,1	31,1	31,1
	Διαφωνώ	56	54,4	54,4	85,4
	Δεν είμαι σίγουρος/η	14	13,6	13,6	99,0
	Συμφωνώ	1	1,0	1,0	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

19. Είμαι ευαίσθητος στα ανεπαίσθητα πολιτισμικά διακριτά νοήματα του συνομιλητή μου κατά τη διάρκεια της αλληλεπίδρασης.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	1,9	1,9	1,9
	Διαφωνώ	13	12,6	12,6	14,6
	Δεν είμαι σίγουρος/η	44	42,7	42,7	57,3
	Συμφωνώ	39	37,9	37,9	95,1
	Συμφωνώ απόλυτα	5	4,9	4,9	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

20. Πιστεύω ότι ο πολιτισμός μου είναι καλύτερος από τους άλλους πολιτισμούς.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	12	11,7	11,7	11,7
	Διαφωνώ	31	30,1	30,1	41,7
	Δεν είμαι σίγουρος/η	27	26,2	26,2	68,0
	Συμφωνώ	26	25,2	25,2	93,2
	Συμφωνώ απόλυτα	7	6,8	6,8	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

21. Συχνά δίνω θετικές απαντήσεις στον πολιτισμικά διαφορετικό συνομιλητή μου κατά τη διάρκεια της διάδρασης/διεπαφής.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	2	1,9	1,9	1,9
	Διαφωνώ	7	6,8	6,8	8,7
	Δεν είμαι σίγουρος/η	46	44,7	44,7	53,4
	Συμφωνώ	46	44,7	44,7	98,1
	Συμφωνώ απόλυτα	2	1,9	1,9	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

22. Αποφεύγω εκείνες τις καταστάσεις στις οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίσω πολιτισμικά διακριτά άτομα.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	12	11,7	11,7	11,7
	Διαφωνώ	53	51,5	51,5	63,1
	Δεν είμαι σίγουρος/η	24	23,3	23,3	86,4
	Συμφωνώ	14	13,6	13,6	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

23. Συχνά δείχνω στον πολιτισμικά διακριτό συνομιλητή μου ότι καταλαβαίνω μέσα από λεκτικά και μη λεκτικά σημάδια.

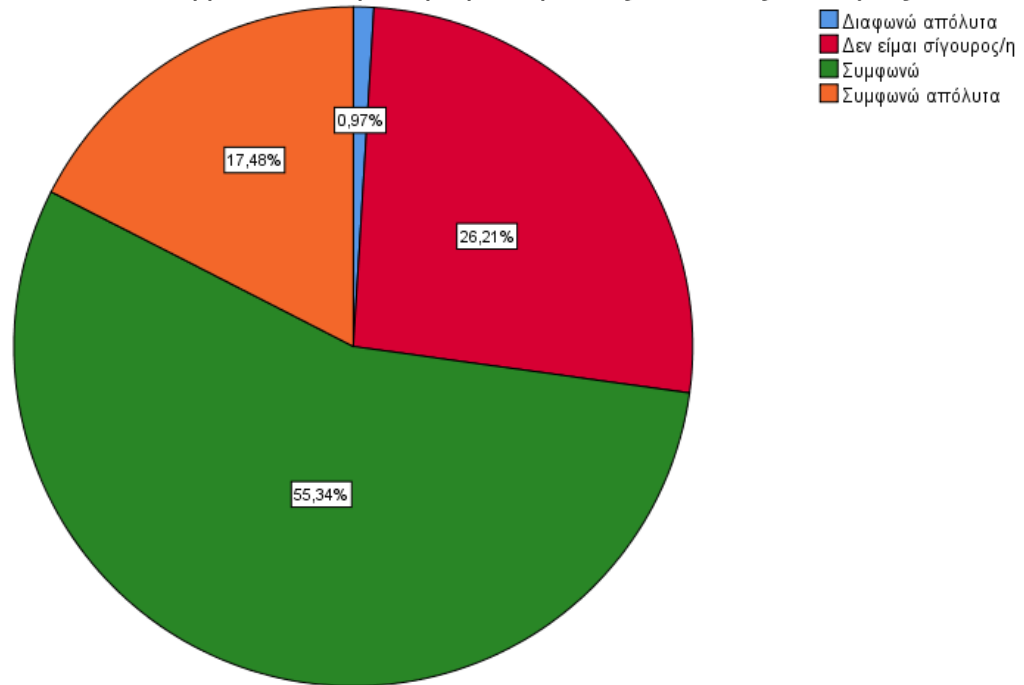
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	1	1,0	1,0	1,0
	Διαφωνώ	1	1,0	1,0	1,9
	Δεν είμαι σίγουρος/η	17	16,5	16,5	18,4
	Συμφωνώ	76	73,8	73,8	92,2
	Συμφωνώ απόλυτα	8	7,8	7,8	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

24. Νιώθω ευχαρίστηση μπροστά στις διαφορές ανάμεσα στον πολιτισμικά διακριτό συνομιλητή μου και εμένα.

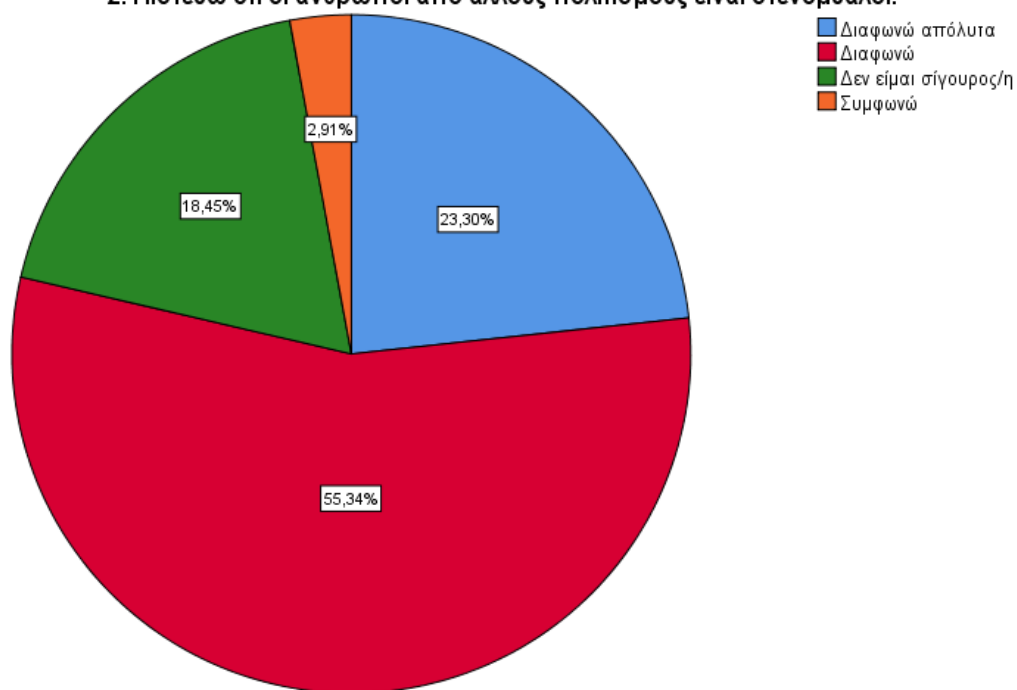
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ απόλυτα	4	3,9	3,9	3,9
	Διαφωνώ	12	11,7	11,7	15,5
	Δεν είμαι σίγουρος/η	47	45,6	45,6	61,2
	Συμφωνώ	36	35,0	35,0	96,1
	Συμφωνώ απόλυτα	4	3,9	3,9	100,0
	Total	103	100,0	100,0	

Pie Chart

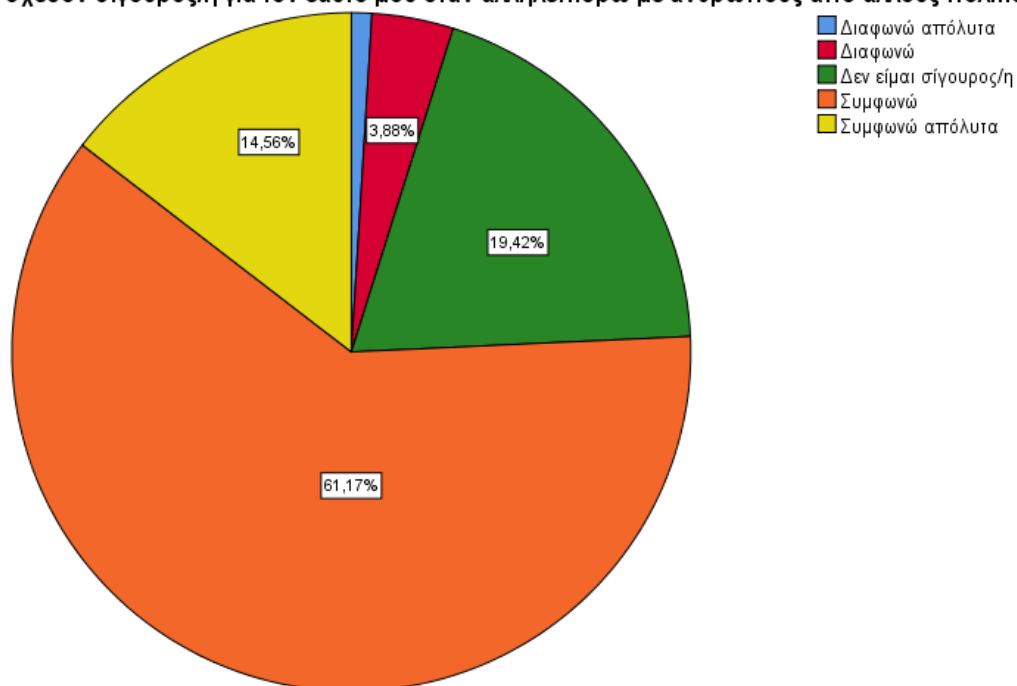
1. Απολαμβάνω να αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.

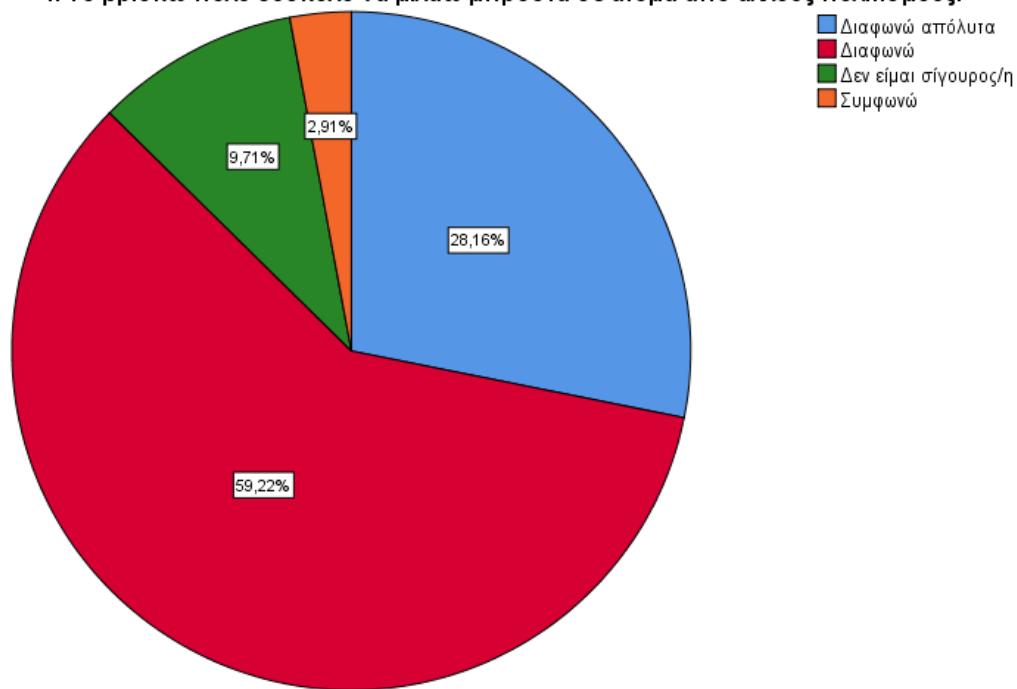
2. Πιστεύω ότι οι άνθρωποι από άλλους πολιτισμούς είναι στενόμυαλοι.

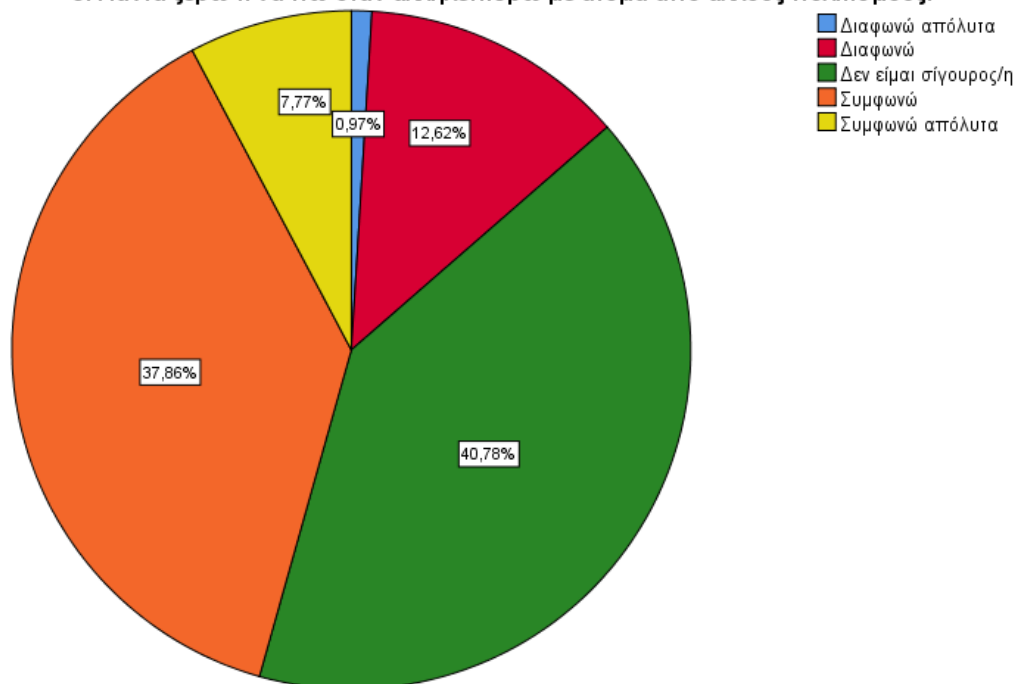
3. Είμαι σχεδόν σίγουρος/η για τον εαυτό μου όταν αλληλεπιδρώ με ανθρώπους από άλλους πολιτισμούς.

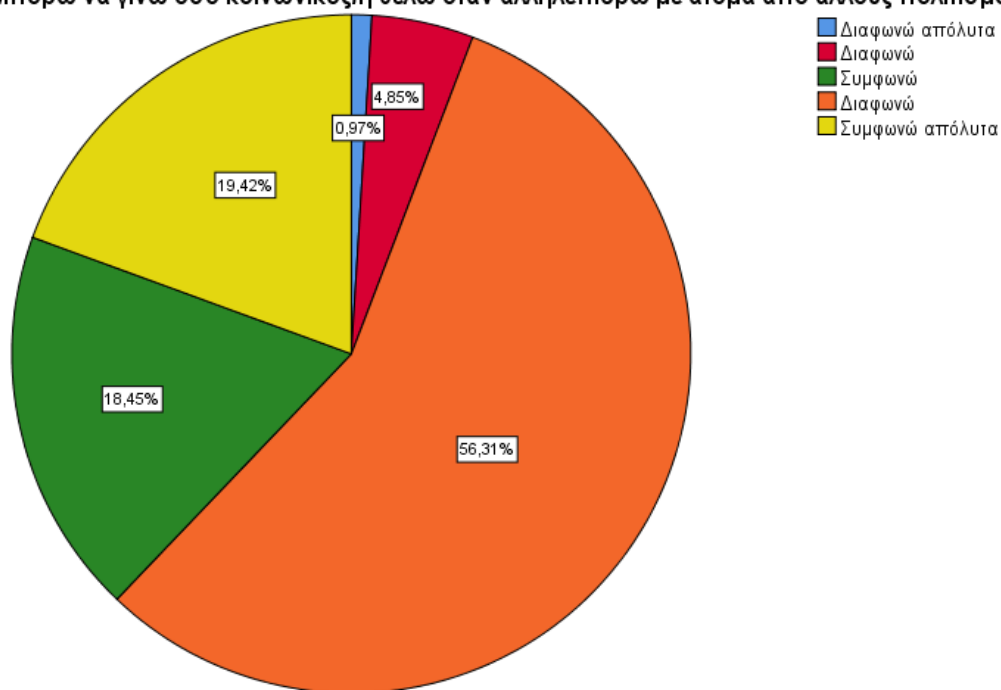
4. Το βρίσκω πολύ δύσκολο να μιλάω μπροστά σε άτομα από άλλους πολιτισμούς.

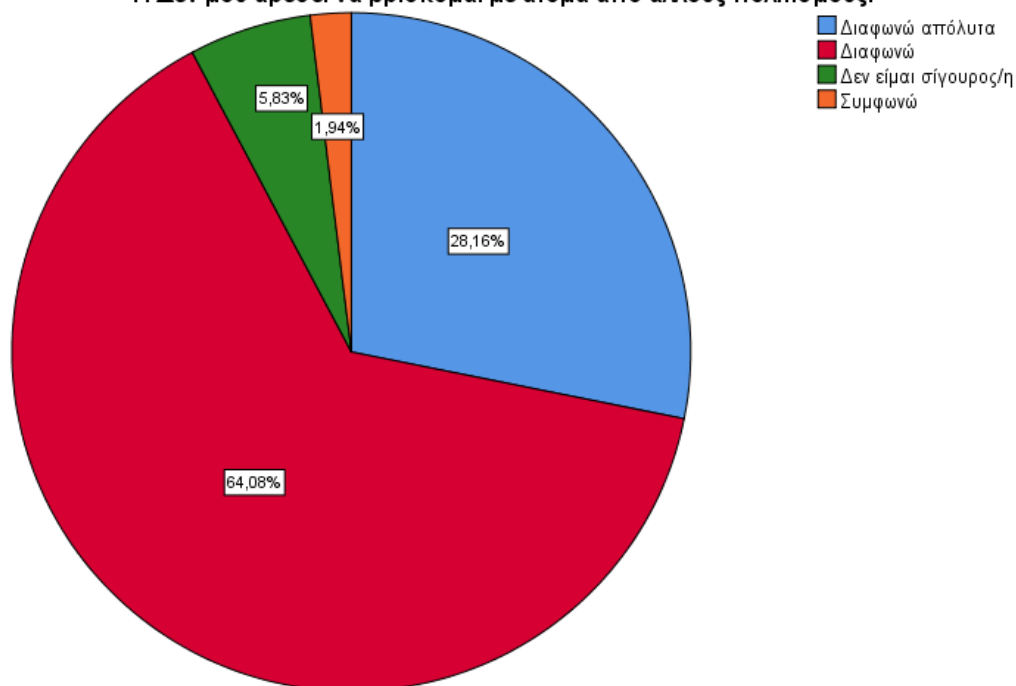
5. Πάντα ξέρω τι να πω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς.

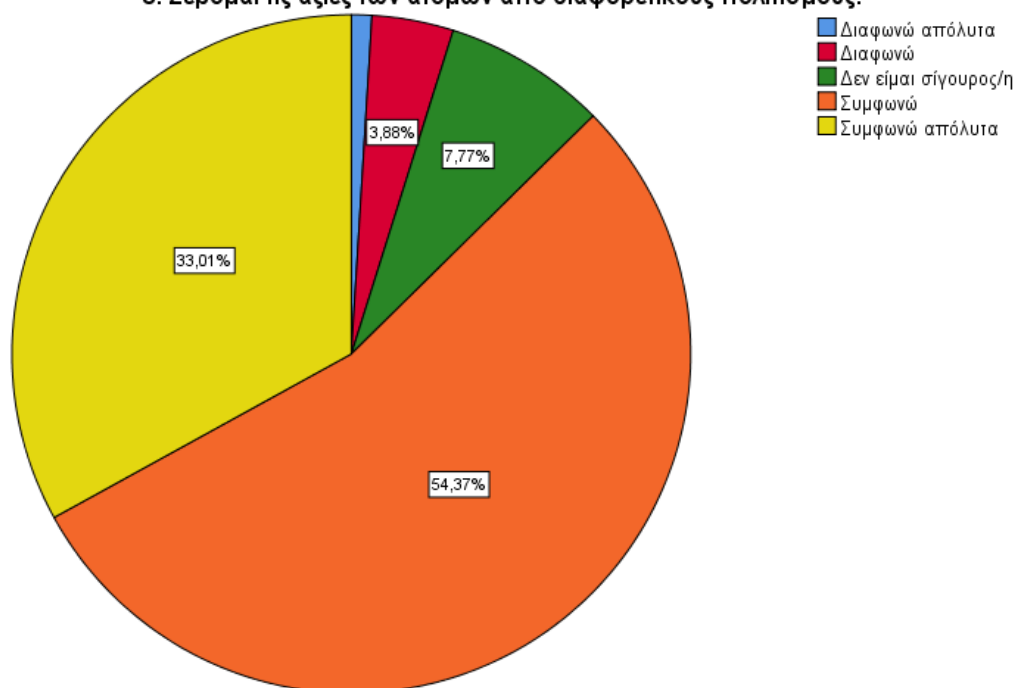
6. Μπορώ να γίνω όσο κοινωνικός/ή θέλω όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από άλλους πολιτισμούς.

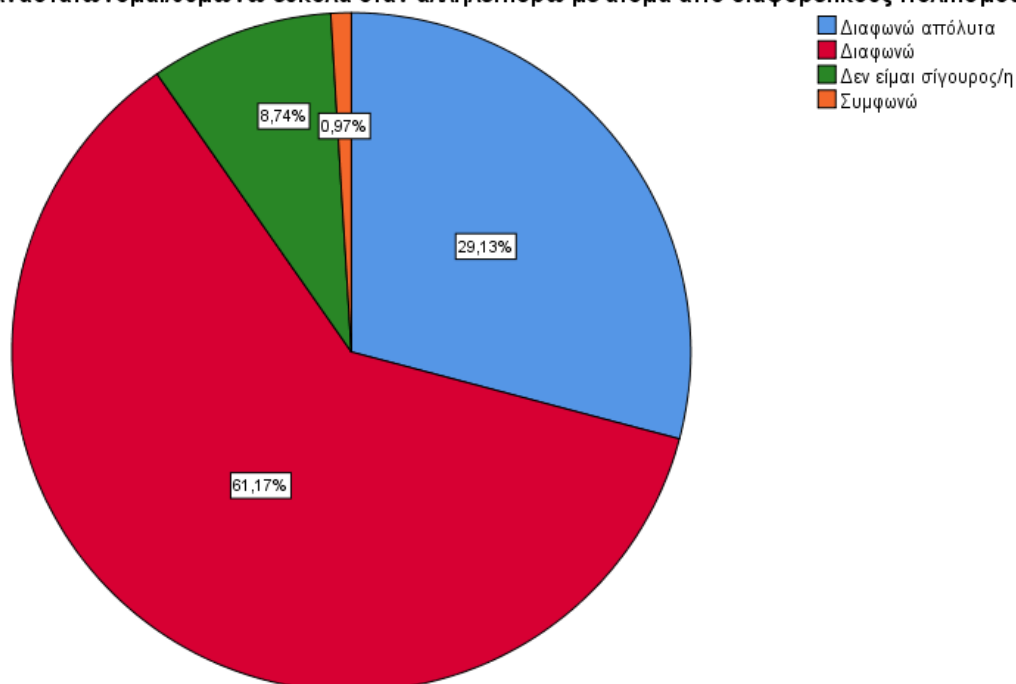
7. Δεν μου αρέσει να βρίσκομαι με άτομα από άλλους πολιτισμούς.

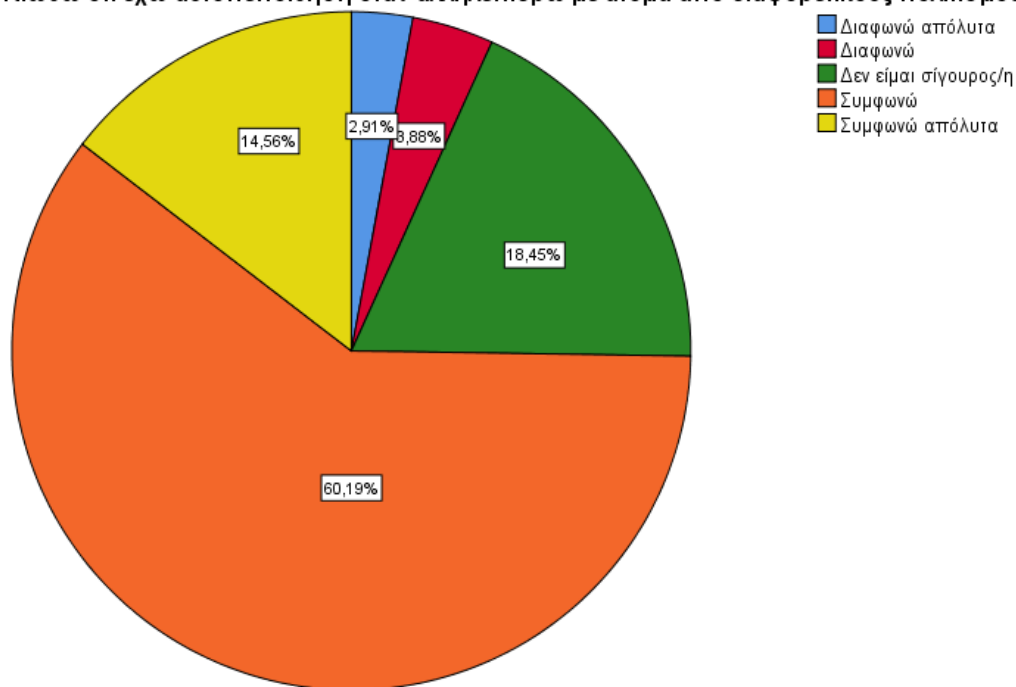
8. Σέβομαι τις αξίες των ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.

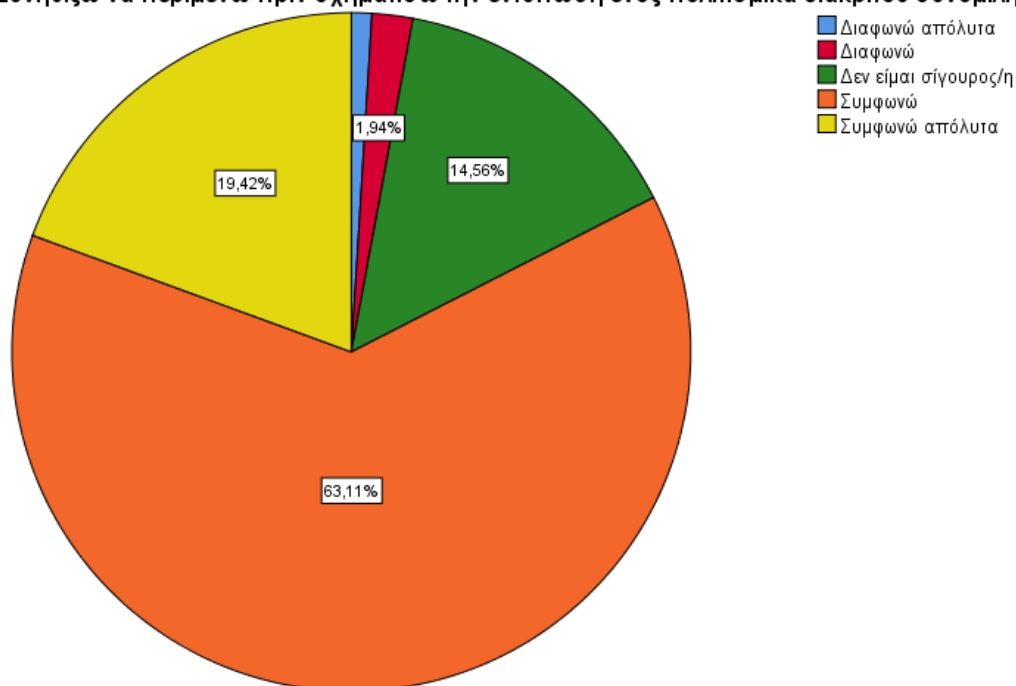
9. Αναστατώνομαι/θυμώνω εύκολα όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

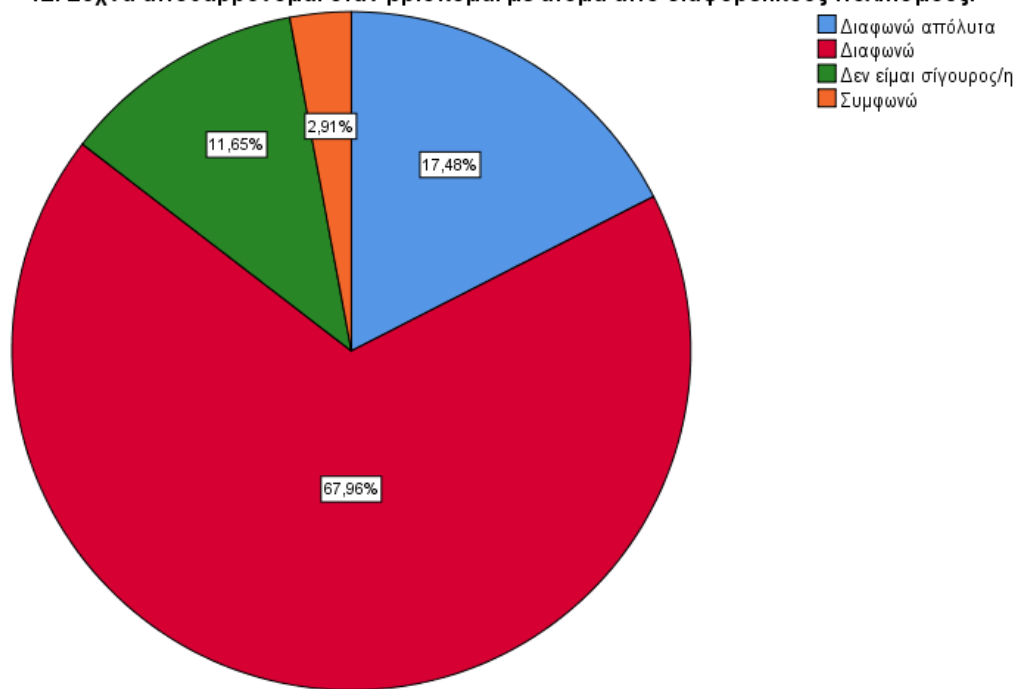
10. Νιώθω ότι έχω αυτοπεποίθηση όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

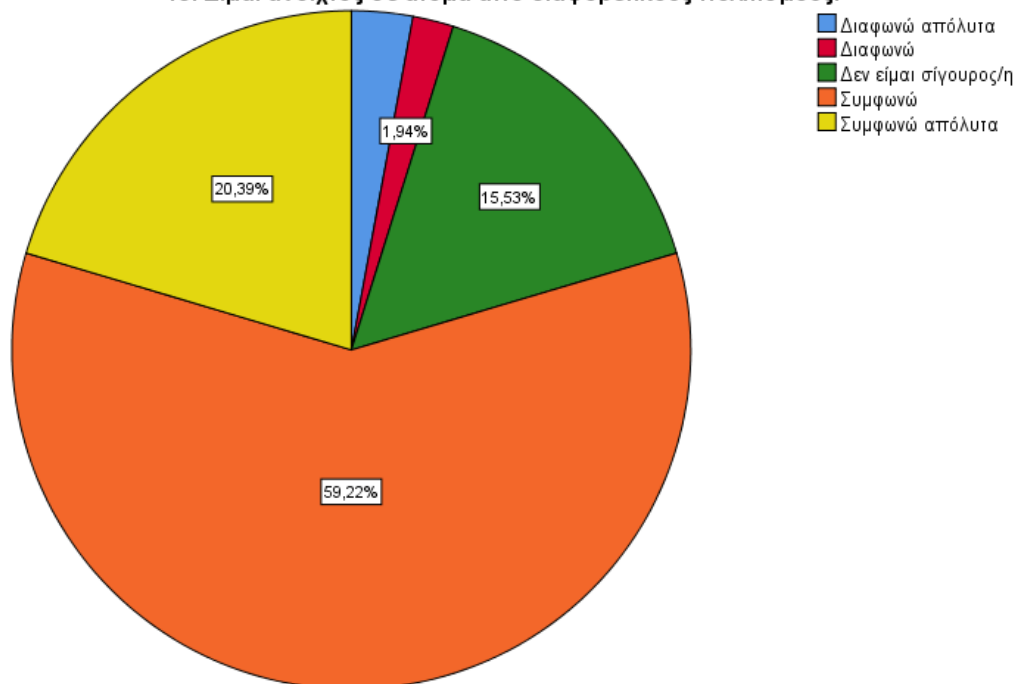
11. Συνηθίζω να περιμένω πριν σχηματίσω την εντύπωση ενός πολιτισμικά διακριτού συνομιλητή.

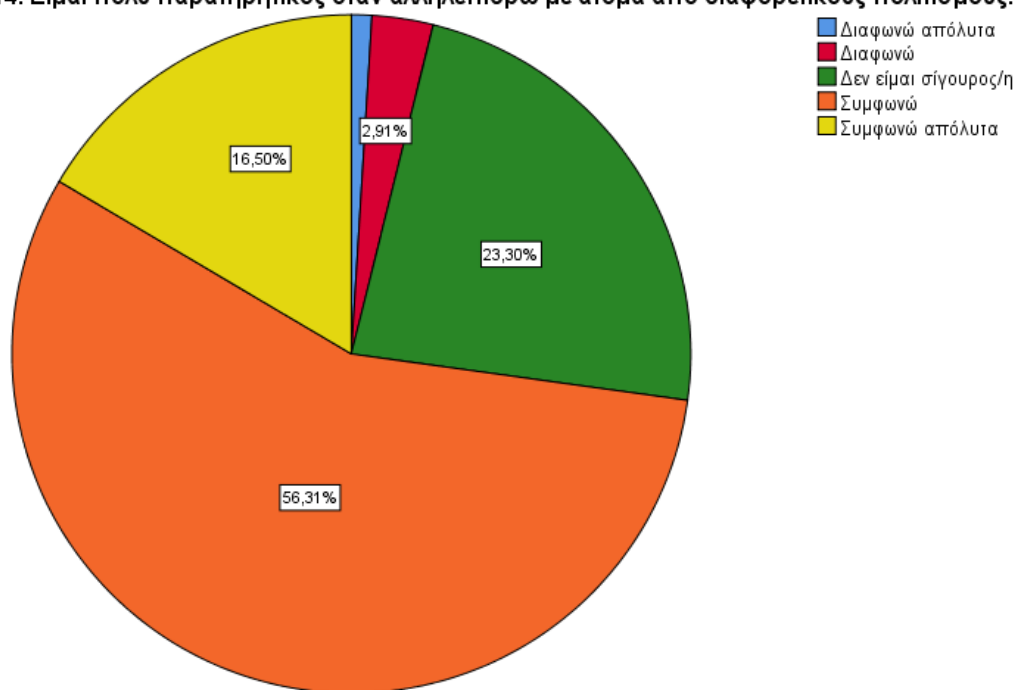
12. Συχνά αποθαρρύνομαι όταν βρίσκομαι με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

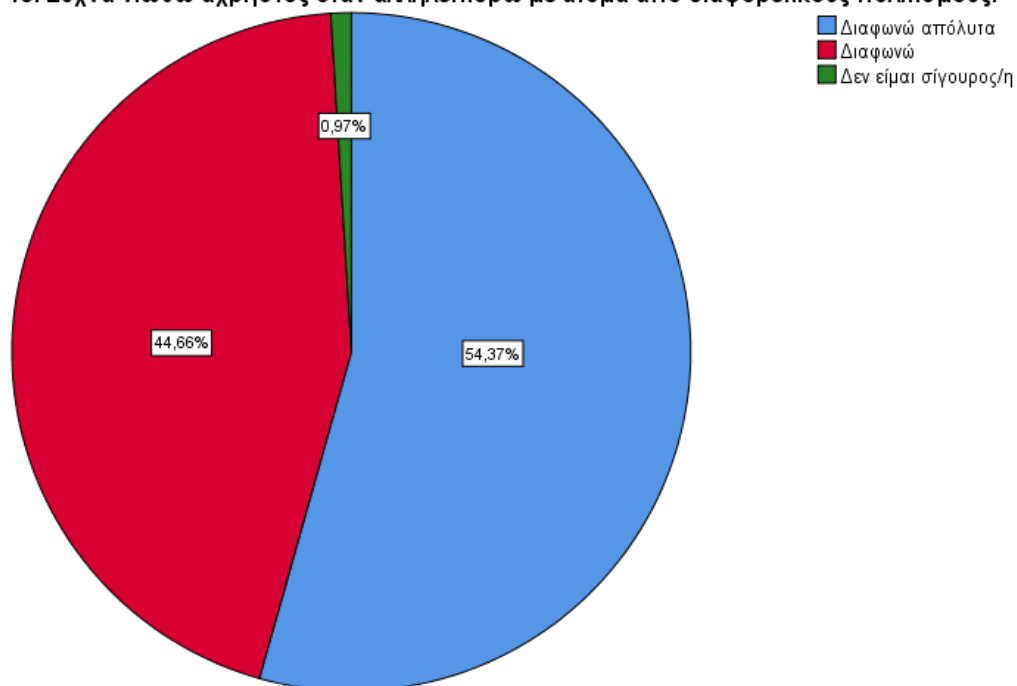
13. Είμαι ανοιχτός σε άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

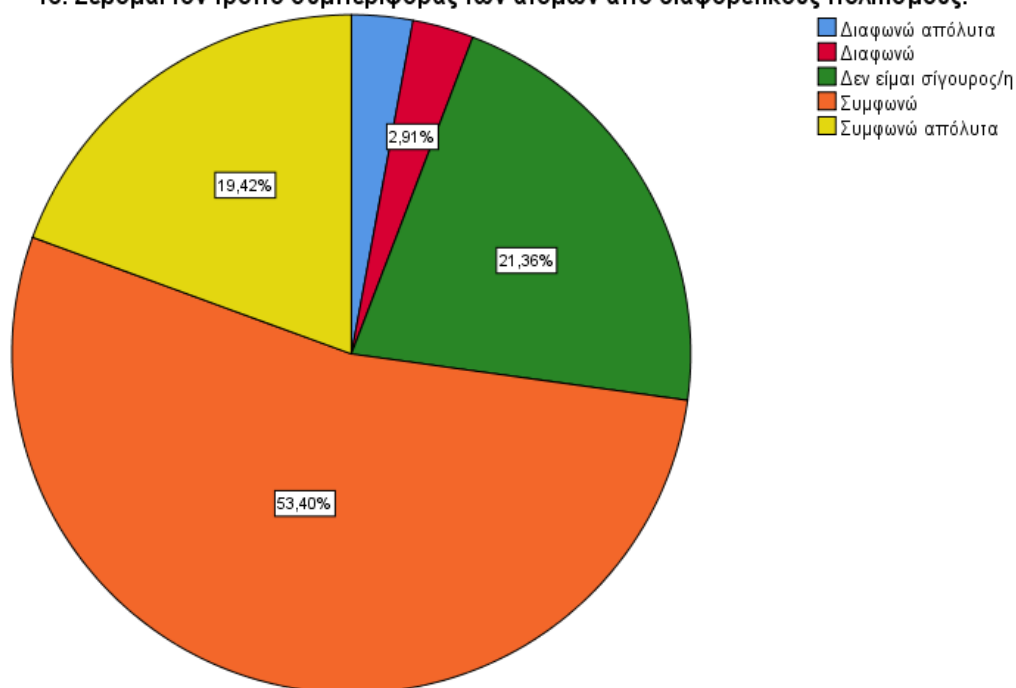
14. Είμαι πολύ παρατηρητικός όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

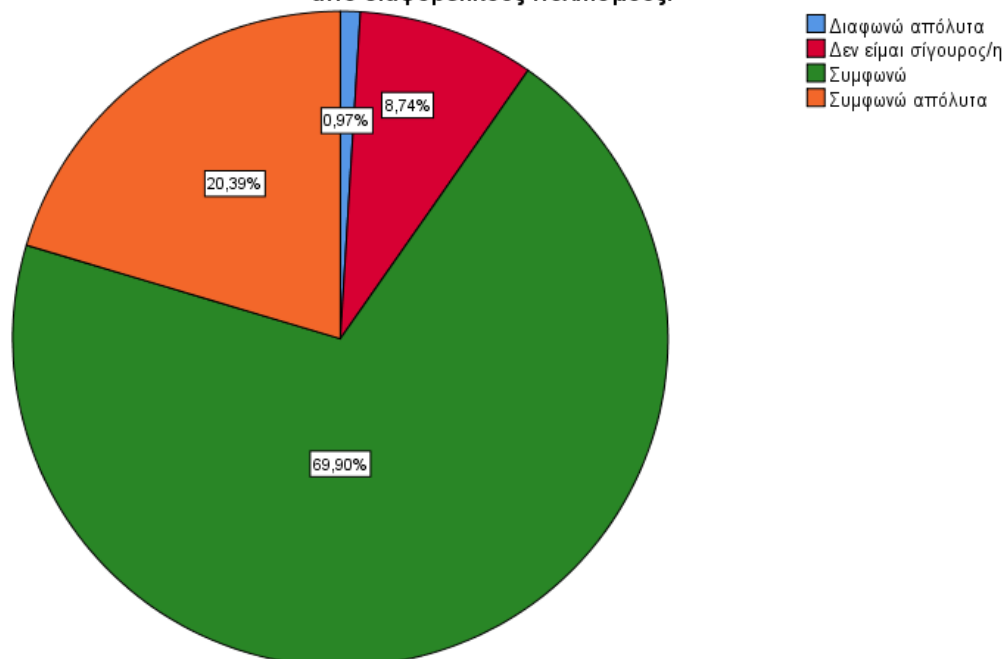
15. Συχνά νιώθω άχρηστος όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

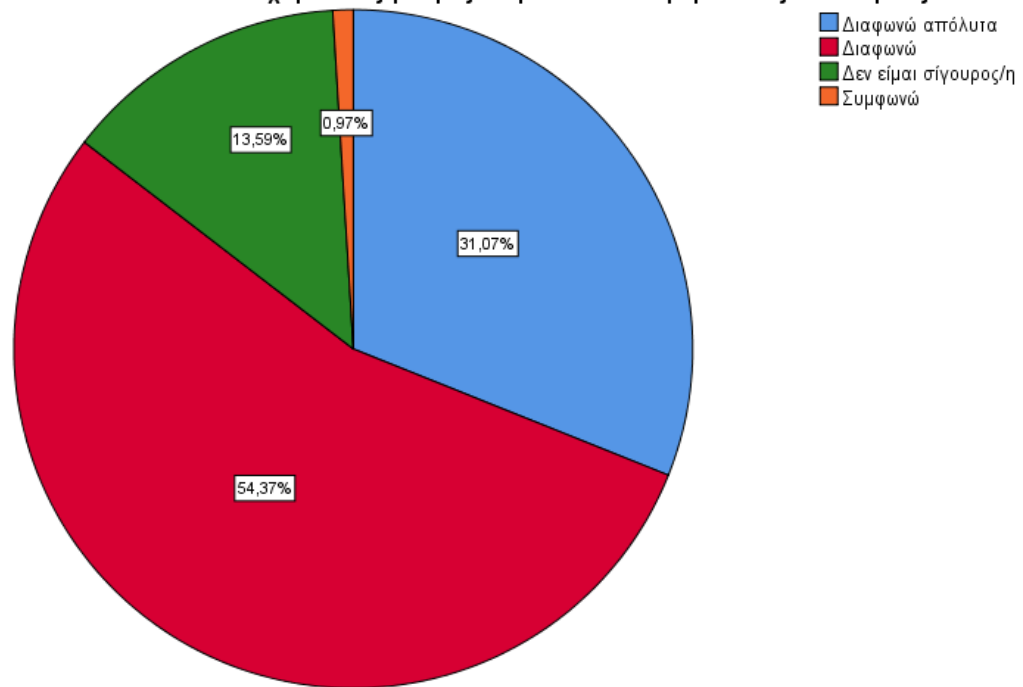
16. Σέβομαι τον τρόπο συμπεριφοράς των ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.

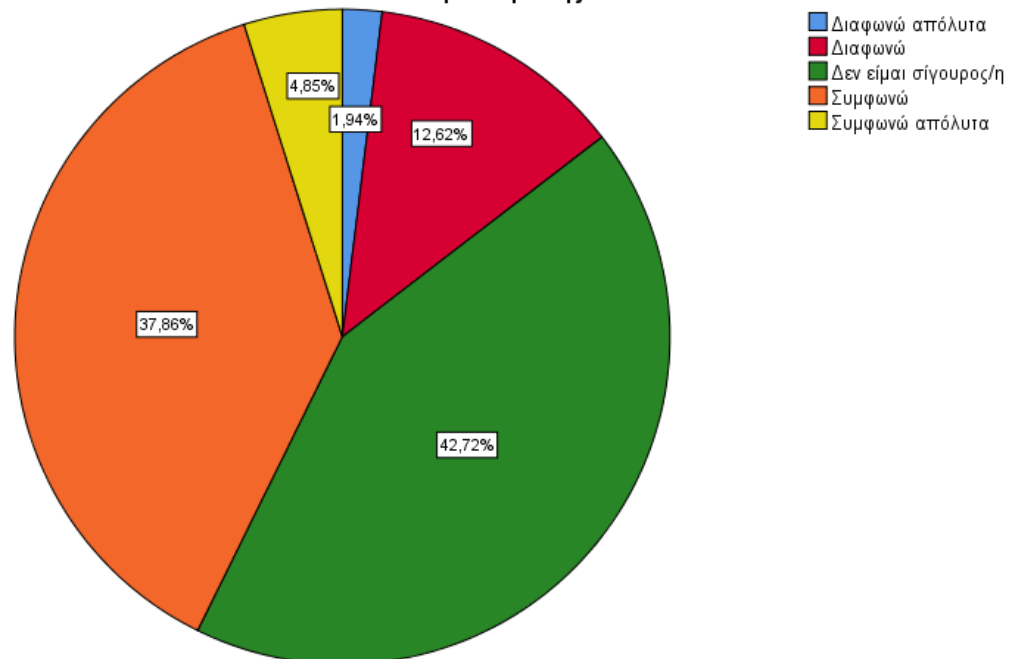
17. Προσπαθώ να αποκτώ όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες μπορώ όταν αλληλεπιδρώ με άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς.

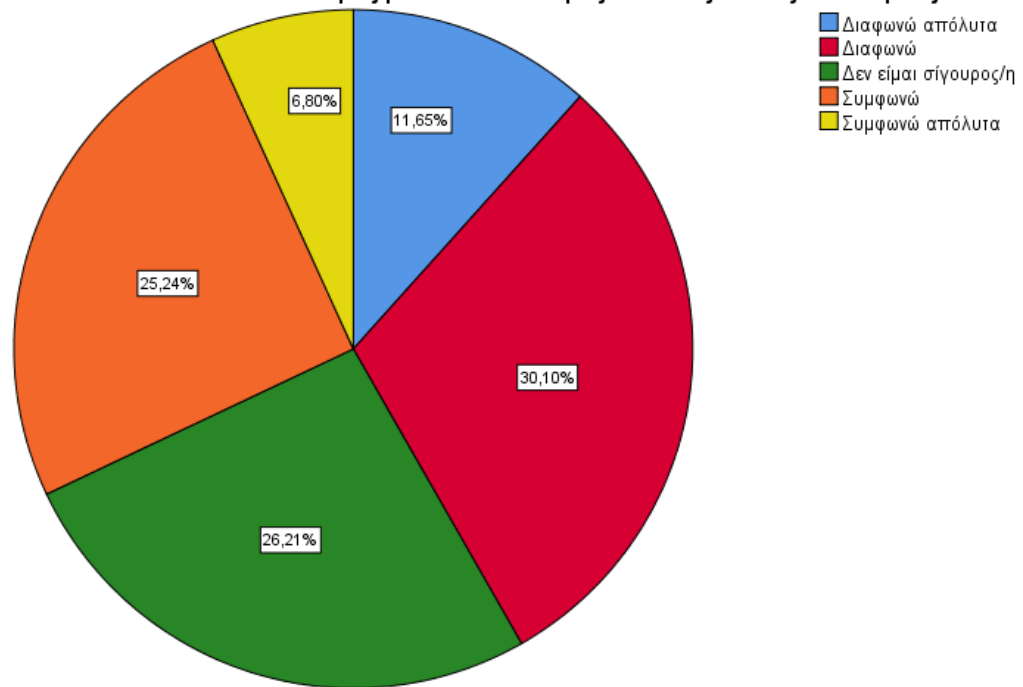
18. Δεν θα αποδεχόμουν τις γνώμες ατόμων από διαφορετικούς πολιτισμούς.

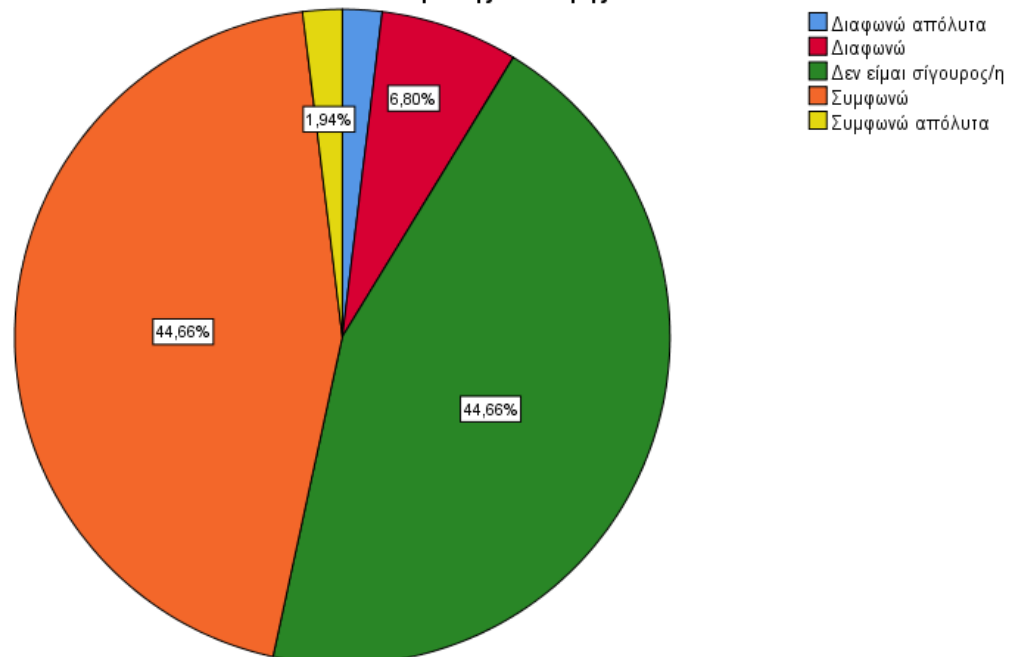
19. Είμαι ευαίσθητος στα ανεπαίσθητα πολιτισμικά διακριτά νοήματα του συνομιλητή μου κατά τη διάρκεια της αλληλεπίδρασης.

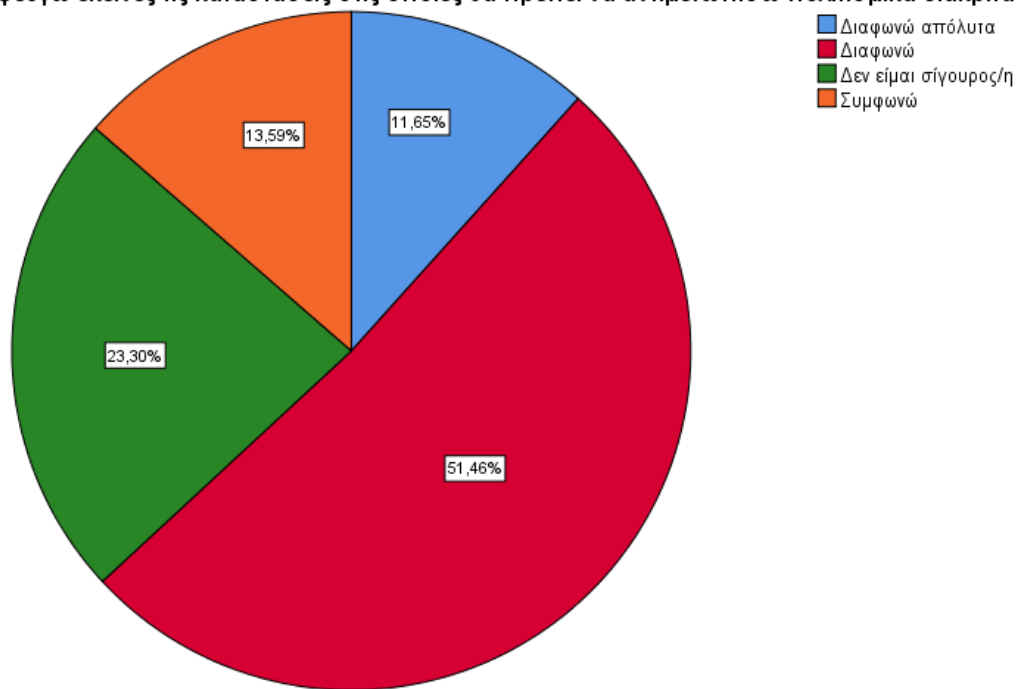
20. Πιστεύω ότι ο πολιτισμός μου είναι καλύτερος από τους άλλους πολιτισμούς.

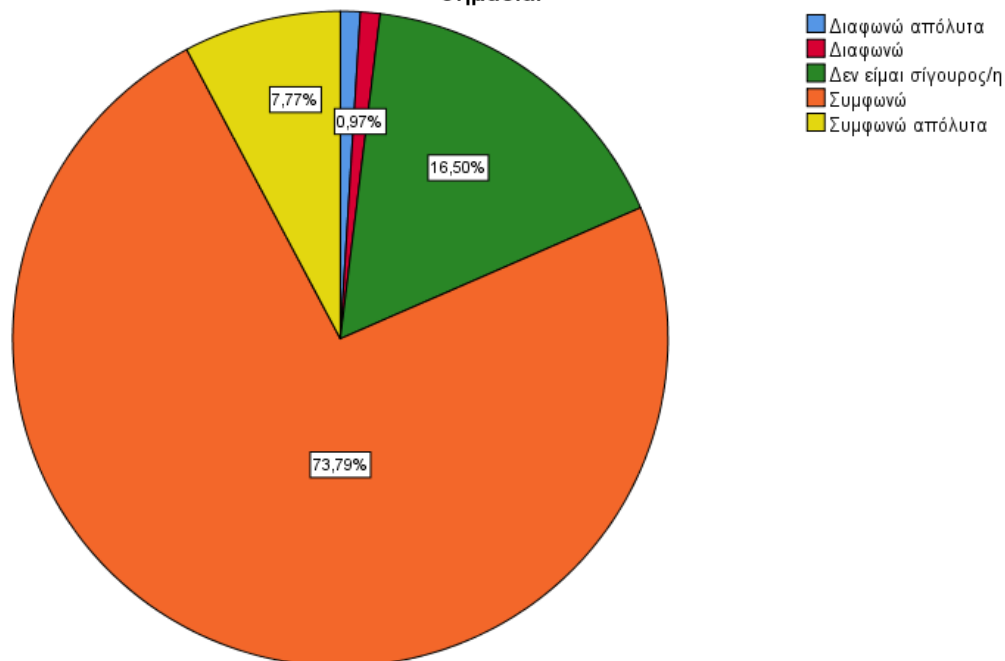
21. Συχνά δίνω θετικές απαντήσεις στον πολιτισμικά διαφορετικό συνομιλητή μου κατά τη διάρκεια της διάδρασης/διεπαφής.

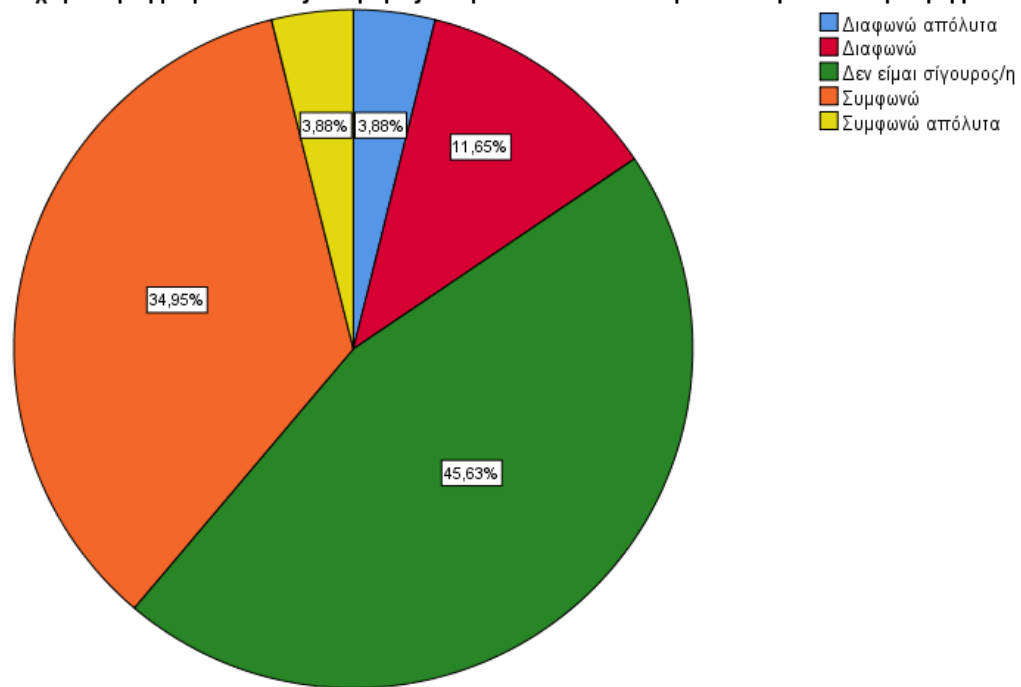
22. Αποφεύγω εκείνες τις καταστάσεις στις οποίες θα πρέπει να αντιμετωπίσω πολιτισμικά διακριτά άτομα.

23. Συχνά δείχνω στον πολιτισμικά διακριτό συνομιλητή μου ότι καταλαβαίνω μέσα από λεκτικά και μη λεκτικά σημάδια.

24. Νιώθω ευχαρίστηση μπροστά στις διαφορές ανάμεσα στον πολιτισμικά διακριτό συνομιλητή μου και εμένα.

NPAR TESTS

/K-W=ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΕΜΠΙΣΤΟΤΕΥΝΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ ΠΡΟΣΟΧΗ BY B2.Φύλο (1 2)
 /STATISTICS DESCRIPTIVES
 /MISSING ANALYSIS.

NPar Tests

Notes		
Output Created		21-OCT-2022 19:02:19
Comments		
Input	Data	C:\Users\Admin\Desktop\διαπολιτισμικο προφιλ λιμενικων\answersintercivilization.sav
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	
	103	

Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each test are based on all cases with valid data for the variable(s) used in that test.
Syntax		NPAR TESTS /K-W=ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ ΠΡΟΣΟΧΗ BY B2.Φύλο(1 2) /STATISTICS DESCRIPTIVES /MISSING ANALYSIS.
Resources	Processor Time	00:00:00,03
	Elapsed Time	00:00:00,02
	Number of Cases Allowed ^a	285975

a. Based on availability of workspace memory.

[DataSet1] C:\Users\Admin\Desktop\διαπολιτισμικο προφιλ
λιμενικων\answersintercivilization.sav

Kruskal-Wallis Test

Ranks			
	B1. Ηλικία	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	25-35	16	50,72
	36-45	60	52,38
	46-55	26	53,88
	56-65	1	1,00
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	25-35	16	45,19
	36-45	60	53,20
	46-55	26	55,38
	56-65	1	1,00
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	25-35	16	60,25
	36-45	60	48,09
	46-55	26	57,90
	56-65	1	1,00
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	25-35	16	56,94
	36-45	60	50,25

	46-55	26	54,69
	56-65	1	8,00
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	25-35	16	61,88
	36-45	60	49,85
	46-55	26	52,85
	56-65	1	1,00
	Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	3,140	4,292	6,325	3,199	5,277
df	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,371	,232	,097	,362	,153

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B1. Ηλικία

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	103	24,6505	2,75364	7,00	30,00
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	103	16,5049	2,30887	6,00	22,00
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	103	16,7864	2,48782	5,00	23,00
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	103	5,2816	1,40320	3,00	9,00
ΠΡΟΣΟΧΗ	103	11,2427	1,56221	3,00	15,00
B2. Φύλο	103	1,32	,469	1	2

Ranks

	B2. Φύλο	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Άρρεν	70	50,88
	Θήλυ	33	54,38
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Άρρεν	70	47,80
	Θήλυ	33	60,91
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Άρρεν	70	53,62
	Θήλυ	33	48,56
	Total	103	

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Άρρεν	70	51,04
	Θήλυ	33	54,05
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	Άρρεν	70	50,83
	Θήλυ	33	54,48
	Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	,316	4,438	,659	,241	,355
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,574	,035	,417	,624	,551

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B2. Φύλο

Ranks

	B3. Οικογενειακή κατάσταση	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Παντρεμένος/η	76	51,55
	Άγαμος/η	17	53,82
	Διαζευγμένος/η	10	52,35
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Παντρεμένος/η	76	52,71
	Άγαμος/η	17	53,88
	Διαζευγμένος/η	10	43,40
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Παντρεμένος/η	76	52,66
	Άγαμος/η	17	49,65
	Διαζευγμένος/η	10	50,95
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Παντρεμένος/η	76	52,01
	Άγαμος/η	17	58,00
	Διαζευγμένος/η	10	41,75
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	Παντρεμένος/η	76	48,97
	Άγαμος/η	17	61,88

Διαζευγμένος/η	10	58,20
Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	,085	,965	,159	1,971	3,245
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,959	,617	,924	,373	,197

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B3. Οικογενειακή κατάσταση

Ranks

	B4. Κατηγορία Εκπαίδευσης	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Υποχρεωτικής εκπαίδευσης	1	72,50
	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	30	52,82
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΤΕ)	25	58,48
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΠΕ)	26	47,19
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	50,45
	Διδακτορική Διατριβή	1	1,00
	Total	103	
	Υποχρεωτικής εκπαίδευσης	1	60,00
	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	30	52,53
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΤΕ)	25	57,60
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΠΕ)	26	53,87
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	43,93
	Διδακτορική Διατριβή	1	1,00
	Total	103	
	Υποχρεωτικής εκπαίδευσης	1	71,50
	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	30	52,53
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΤΕ)	25	57,60
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΠΕ)	26	53,87
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	43,93
	Διδακτορική Διατριβή	1	1,00
	Total	103	
	Υποχρεωτικής εκπαίδευσης	1	71,50
	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	30	52,53
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΤΕ)	25	57,60
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΠΕ)	26	53,87
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	43,93
	Διδακτορική Διατριβή	1	1,00

	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	30	49,45
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΤΕ)	25	48,82
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΠΕ)	26	51,52
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	62,00
	Διδακτορική Διατριβή	1	1,00
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Υποχρεωτικής εκπαίδευσης	1	21,50
	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	30	45,97
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΤΕ)	25	55,60
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΠΕ)	26	62,83
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	46,20
	Διδακτορική Διατριβή	1	8,00
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	Υποχρεωτικής εκπαίδευσης	1	73,50
	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	30	50,38
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΤΕ)	25	56,10
	Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(ΠΕ)	26	57,23
	Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών	20	43,98
	Διδακτορική Διατριβή	1	1,00
	Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	5,456	5,587	6,236	9,487	6,585
df	5	5	5	5	5

Asymp. Sig.	,363	,349	,284	,091	,253
-------------	------	------	------	------	------

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B4. Κατηγορία Εκπαίδευσης

Ranks			
	B6. Γνώση ξένων γλωσσών	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Ναι	98	51,10
	Όχι	5	69,60
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Ναι	98	52,68
	Όχι	5	38,70
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Ναι	98	52,38
	Όχι	5	44,60
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Ναι	98	53,11
	Όχι	5	30,30
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	Ναι	98	52,63
	Όχι	5	39,70
	Total	103	

Test Statistics ^{a,b}					
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	1,874	1,070	,330	2,934	,941
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,171	,301	,566	,087	,332

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B6. Γνώση ξένων γλωσσών

Ranks			
	B7. Επίπεδο γνώσης ξένων γλωσσών	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Δεν δηλώθηκε	2	44,75
	Μέτρια	8	47,94
	Καλή	41	54,55

	Πολύ καλή	15	50,93
	Άριστη	37	50,88
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Δεν δηλώθηκε	2	20,50
	Μέτρια	8	68,69
	Καλή	41	50,56
	Πολύ καλή	15	43,43
	Άριστη	37	55,16
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Δεν δηλώθηκε	2	25,75
	Μέτρια	8	33,81
	Καλή	41	54,78
	Πολύ καλή	15	50,10
	Άριστη	37	55,04
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Δεν δηλώθηκε	2	40,00
	Μέτρια	8	43,88
	Καλή	41	59,16
	Πολύ καλή	15	45,83
	Άριστη	37	48,97
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	Δεν δηλώθηκε	2	3,25
	Μέτρια	8	42,06
	Καλή	41	51,67
	Πολύ καλή	15	48,40
	Άριστη	37	58,61
	Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	,653	6,641	5,436	4,536	8,711
df	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	,957	,156	,245	,338	,069

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B7. Επίπεδο γνώσης ξένων γλωσσών

Ranks

	B9_ANA_TOMEA	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	18	45,22
	ΝΟΤΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	37	57,65
	ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	47	51,23
	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	1	1,00
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	18	51,31
	ΝΟΤΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	37	55,81
	ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	47	50,35
	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	1	1,00
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	18	43,64
	ΝΟΤΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	37	55,34
	ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	47	53,66
	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	1	1,00
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	18	51,00
	ΝΟΤΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	37	49,42
	ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	47	55,35
	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	1	8,00
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	18	57,81
	ΝΟΤΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	37	55,88
	ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	47	47,81
	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	1	1,00
	Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	5,336	3,771	5,050	3,234	5,434
df	3	3	3	3	3
Asymp. Sig.	,149	,287	,168	,357	,143

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B9_ANA_TOMEA

Ranks			
	B11. Θέση ευθύνης	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΝΑΙ	51	50,61
	ΟΧΙ	52	53,37
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΝΑΙ	51	55,34
	ΟΧΙ	52	48,72
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΝΑΙ	51	55,02
	ΟΧΙ	52	49,04
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΝΑΙ	51	53,42
	ΟΧΙ	52	50,61
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	ΝΑΙ	51	58,34
	ΟΧΙ	52	45,78
	Total	103	

Test Statistics ^{a,b}					
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	,225	1,300	1,057	,242	4,812
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,635	,254	,304	,623	,028

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B11. Θέση ευθύνης

Ranks			
	ΧΡΟΝΙΑ	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Από 0-10 χρόνια	24	49,77
	Από 11-20 χρόνια	35	53,14
	Από 21 και πάνω χρόνια	44	52,31
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Από 0-10 χρόνια	24	46,60
	Από 11-20 χρόνια	35	54,91
	Από 21 και πάνω χρόνια	44	52,63

	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Από 0-10 χρόνια	24	56,33
	Από 11-20 χρόνια	35	53,23
	Από 21 και πάνω χρόνια	44	48,66
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Από 0-10 χρόνια	24	52,02
	Από 11-20 χρόνια	35	56,07
	Από 21 και πάνω χρόνια	44	48,75
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	Από 0-10 χρόνια	24	60,38
	Από 11-20 χρόνια	35	55,37
	Από 21 και πάνω χρόνια	44	44,75
	Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	,195	1,167	1,141	1,239	5,202
df	2	2	2	2	2
Asymp. Sig.	,907	,558	,565	,538	,074

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: ΧΡΟΝΙΑ

Ranks

	Β13. Ημερήσια συναλλαγή/ Εξυπηρέτηση με κοινό	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Μέτρια (0-10 άτομα)	39	26,94
	Μεγάλη(11-20 άτομα)	24	40,23
	Total	63	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Μέτρια (0-10 άτομα)	39	30,37
	Μεγάλη(11-20 άτομα)	24	34,65
	Total	63	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Μέτρια (0-10 άτομα)	39	28,95
	Μεγάλη(11-20 άτομα)	24	36,96
	Total	63	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Μέτρια (0-10 άτομα)	39	31,86

ΠΡΟΣΟΧΗ	Μεγάλη(11-20 άτομα)	24	32,23
	Total	63	
	Μέτρια (0-10 άτομα)	39	30,76
	Μεγάλη(11-20 άτομα)	24	34,02
	Total	63	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	8,052	,829	2,950	,007	,499
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,005	,362	,086	,936	,480

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: B13. Ημερήσια συναλλαγή/ Εξυπηρέτηση με κοινό

Ranks

		Γ1. Σε πόσες χώρες έχετε ταξιδέψει; (εκτός της Ελλάδας)	
		N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Ναι	4	6,00
	Όχι	6	5,17
	Total	10	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Ναι	4	5,13
	Όχι	6	5,75
	Total	10	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Ναι	4	5,63
	Όχι	6	5,42
	Total	10	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Ναι	4	4,50
	Όχι	6	6,17
	Total	10	
ΠΡΟΣΟΧΗ	Ναι	4	4,38
	Όχι	6	6,25
	Total	10	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	,196	,105	,012	,800	1,006
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,658	,745	,914	,371	,316

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Γ1. Σε πόσες χώρες έχετε ταξιδέψει; (εκτός της Ελλάδας)

Ranks

	Γ2. Έχετε ταξιδέψει στο εξωτερικό για λόγους εργασίας;	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Ναι	29	49,69
	Όχι	74	52,91
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	Ναι	29	50,67
	Όχι	74	52,52
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	Ναι	29	54,71
	Όχι	74	50,94
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	Ναι	29	46,86
	Όχι	74	54,01
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	Ναι	29	59,55
	Όχι	74	49,04
	Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	,248	,082	,339	1,263	2,725
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,618	,775	,560	,261	,099

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Γ2. Έχετε ταξιδέψει στο εξωτερικό για λόγους εργασίας;

Ranks

	Γ4. Έχετε κοινωνικές επαφές/φίλους στο εξωτερικό;	N	Mean Rank
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΝΑΙ	77	51,00
	ΟΧΙ	26	54,96
	Total	103	
ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΝΑΙ	77	50,64
	ΟΧΙ	26	56,04
	Total	103	
ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΝΑΙ	77	53,73
	ΟΧΙ	26	46,87
	Total	103	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΝΑΙ	77	49,18
	ΟΧΙ	26	60,37
	Total	103	
ΠΡΟΣΟΧΗ	ΝΑΙ	77	52,24
	ΟΧΙ	26	51,29
	Total	103	

Test Statistics^{a,b}

	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΕΒΑΣΜΟΣ	ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ	ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ	ΠΡΟΣΟΧΗ
Kruskal-Wallis H	,351	,653	1,052	2,885	,021
df	1	1	1	1	1
Asymp. Sig.	,553	,419	,305	,089	,885

a. Kruskal Wallis Test

b. Grouping Variable: Γ4. Έχετε κοινωνικές επαφές/φίλους στο εξωτερικό;

Παράρτημα 4

Απόφαση Επιτροπής Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Απόφαση Επιτροπής Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας
Ιωάννου Θεοτόκη 72, 49132 Κέρκυρα

Απόσπασμα πρακτικού της 2^{ης} συνεδρίασης έτους 2023 της
Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ιονίου
Πανεπιστημίου, στις 28/02/2023

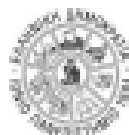
Σήμερα την 28η Φεβρουαρίου του έτους 2023, ημέρα Τρίτη και ώρα 14.00, προσήλθαν διαδικτυακά, σε συνεδρίαση, τα παρακάτω μέλη της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ιονίου Πανεπιστημίου που συγκροτήθηκε με την αριθμό πρωτοκόλλου: 4013 και ΑΔΑ: 60Ε946Ψ8ΝΨ-ΥΞΜ με ημερομηνία 14/10/2021 Απόφαση του Πρύτανη του Ιονίου Πανεπιστημίου σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 4521/2018 (Φ.Ε.Κ. 38/02-03-2018, τ. Α'), κατόπιν της Πρόσκλησης με αριθμό πρωτοκόλλου: 754/24-02-2023 του Προέδρου της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (εφεξής «Επιτροπή»):

1	Βασίλειος Καρυώτης	Αναπληρωτής Καθηγητής, Πρόεδρος
2	Βιλελμίνη Σωσώνη	Επίκουρη Καθηγήτρια, Αντιπρόεδρος
3.	Dalila Veronica Fortuna
Honorato	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
4	Ναούμ Μιλωνάς	Επίκουρος Καθηγητής
5.	Ειρήνη Κατσαλήρου	Επίκουρη Καθηγήτρια
6.	Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου	Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος στην Ηθική και
Επιστημολογία του Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών
7.	Θεόδωρος Τροκάνας	Διαγνώρας, Κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος
Τμήματος Νομικής (Τομέας Αστικού Δικαίου) του
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Γραμματίας: Η υπάλληλος του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων και Έρευνας του Ιονίου Πανεπιστημίου, Δήμητρα Κόκκαλη μόνιμη υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού με βαθμό Α'.

Η Επιτροπή σύμφωνα με τον κανονισμό λειτουργίας της (ΦΕΚ/β'/2769/29-06-2021) και τη

Σελίδα 1 | 3

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Απόφαση Επιτροπής Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας
Ιωάννου Θεοτόκη 72, 49132 Κέρκυρα

διόρθωση αυτού (ΦΕΚ/β'/447/07-02-2022), βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου ή της Αντιπροέδρου της, καθώς και ενός (1) από τα μέλη που δεν ανήκουν στο Ι.Π. και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων μελών.

Η Επιτροπή επομένως βρίσκεται σε απαρτία, συνεδριάζει εγκύρως και εισέρχεται στη συζήτηση επί των θεμάτων της ημερήσιας διατάξεως.

(—)

Θέμα 4ο :

Συζήτηση του με αριθμό πρωτοκόλλου 602/13-02-2023 αιτήματος έγκρισης διανομής ερωτηματολογίων στα πλαίσια εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας με τίτλο:

« Ανιχνεύοντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία των στελεχών του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής», από την μεταπτυχιακή φοιτήτρια Ανδρέου Μαρία, με επιβλέποντα τον κ. Ιωάννη Καρρά, Αναπληρωτή Καθηγητή του τμήματος Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ι.Π.

Μετά από διαλογική συζήτηση μεταξύ τους τα μέλη (με δικαίωμα ψήφου) της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ιονίου Πανεπιστημίου, κατέληξαν στην παρακάτω απόφαση:

ΑΠΟΦΑΣΗ

Η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας του Ιονίου Πανεπιστημίου εγκρίνει ομόφωνα το αίτημα με αριθμό πρωτοκόλλου:602/13-02-2023, για την διανομή ερωτηματολογίων στα πλαίσια εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας με τίτλο: «Ανιχνεύοντας τη διαπολιτισμική ευαισθησία των στελεχών του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής», από την μεταπτυχιακή φοιτήτρια Ανδρέου Μαρία, με επιβλέποντα τον κ. Ιωάννη Καρρά, Αναπληρωτή Καθηγητή του τμήματος Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ι.Π.

ΑΠΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Σελίδα 2 | 3

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Απόφαση Επιτροπής Ηθικής & Δεοντολογίας της Έρευνας
Ιωάννου Θεοτόκη 72, 49132 Κέρκυρα

Επειτα από εξέταση του Ερωτηματολογίου της Ε.Η.Δ.Ε. και των λοιπών εντύπων της κατατεθείσας αίτησης για την έγκριση της διανομής ερωτηματολογίων στα πλαίσια εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας από την κα Ανδρέου Μαρία, διαπιστώθηκε η εναρμόνιση της με το άρθρ. 23 του Ν.4521/2018, με τις αρχές ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, τον Κανονισμό Αρχών και Λειτουργίας της Ε.Η.Δ.Ε. Ι.Π. και με τη σχετική νομοθεσία.

Ωστόσο, επισημαίνονται τα κάτωθι :

Α) στο έντυπο Παροχής Ενημερωμένης Συγκατάθεσης στη σελίδα δύο (02), να αντικατασταθεί η ηλεκτρονική διεύθυνση dpo@ionio.gr, με αυτήν του επιβλέποντα καθηγητή.

Β) στο έντυπο Παροχής Ενημερωμένης Συγκατάθεσης στη σελίδα έξι (06), να αντικατασταθεί η ηλεκτρονική διεύθυνση: dpo@ionio.gr για την υποβολή ερωτημάτων για τα προσωπικά δεδομένα των συμμετεχόντων, και για θέματα παραβίασης τους, με αυτήν του επιβλέποντα καθηγητή.

Γ) στο Ερωτηματολόγιο έγκρισης ερευνητικού έργου από ΕΗΔΕ ΙΙ, στο Μέρος Α, σελίδα δύο (02) το πεδίο : Δήλωση μη « Σύγκρουσης Συμφερόντων », συνίσταται να υπογραφεί και από την φοιτήτρια και από τον επιβλέποντα Καθηγητή.

Δ) στο ερωτηματολόγιο της έρευνας στο μέρος Β: Δημογραφικό Προφίλ και στην ερώτηση Β2.Φύλο, συνίσταται να προστεθεί η επιλογή δεν απαντώ.

Ε) στο ερωτηματολόγιο της έρευνας στο μέρος Β: Δημογραφικό Προφίλ και στην ερώτηση Β3.Οικογενειακή Κατάσταση, συνίσταται να προστεθεί η επιλογή δεν απαντώ.

Ακριβές Απόσπασμα :

Ο Πρόεδρος της Ε.Η.Δ.Ε. Ιονίου Πανεπιστημίου

Βασίλειος Καρυώτης

(Ονοματεπώνυμο)

(Υπογραφή)

Ημερομηνία 14/03/2023

Digitally signed by
VASILEIOS
KARYOTIS
Date: 2023.03.14
11:18:14 +02'00'